

ความตระหนักรู้ด้านการข่าวของข้าราชการกรมศุลกากรที่ปฏิบัติหน้าที่สืบสวนและปราบปราม

สารนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ ภาควิชารัฐประศาสนศาสตร์

คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2564

ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

Intelligence Awareness in Enforcement Officers of The Customs Department

An Independent Study Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Public Administration in Public Administration

Department of Public Administration

FACULTY OF POLITICAL SCIENCE

Chulalongkorn University

Academic Year 2021

Copyright of Chulalongkorn University

หัวข้อสารนิพนธ์	ความตระหนักรู้ด้านการข่าวของข้าราชการกรมศุลกากรที่ปฏิบัติหน้าที่สืบสวนและปราบปราม
โดย	นายอัษฎา หิรัญบุรณะ
สาขาวิชา	รัฐประศาสนศาสตร์
อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุธรรมมา นิตินิเทศสุนทร

คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้รับสารนิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต

คณะกรรมการสอบสารนิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พิชญ์ พงษ์สวัสดิ์)

..... อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุธรรมมา นิตินิเทศสุนทร)

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.ปกรณ์ ศิริประกอบ)

..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พงศ์พิสุทธิ์ บุชบาร์ตัน)

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

อัญญา หิรัญบุรณะ : ความตระหนักรู้ด้านการข่าวของข้าราชการกรมศุลกากรที่ปฏิบัติหน้าที่สืบสวนและ
 ปราบปราม. (Intelligence Awareness in Enforcement Officers of The Customs Department) อ.
 ที่ปรึกษาหลัก : ผศ. ดร.สุทธรรมา นิตเกษรสุนทร

กรมศุลกากรได้มีการนำระบบการข่าวกรองมาใช้ประกอบกับหลักการบริหารความเสี่ยงอย่างเป็นระบบตั้งแต่
 ปี พ.ศ. 2561 แต่จวบจนปัจจุบัน (พ.ศ. 2565) ยังไม่เคยมีการศึกษาผลที่เกิดขึ้นจากการใช้งานระบบการข่าวกรองในมุม
 ของบุคลากรเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานด้านสืบสวนและปราบปราม งานวิจัยชิ้นนี้จึงมีวัตถุประสงค์ 3 ประการ คือ 1. เพื่อ
 ทราบถึงระดับความตระหนักรู้ด้านการข่าวของข้าราชการผู้ปฏิบัติงานด้านสืบสวนและปราบปรามของกรมศุลกากร 2.
 เพื่อทราบถึงความแตกต่างด้านความตระหนักรู้ด้านการข่าวของข้าราชการผู้ปฏิบัติงานด้านสืบสวนและปราบปรามของ
 กรมศุลกากร เมื่อแบ่งกลุ่มจำแนกตามระดับตำแหน่ง ช่วงอายุ ช่วงอายุราชการ ช่วงประสบการณ์ในการปฏิบัติงานด้าน
 การสืบสวนและปราบปราม จำนวนครั้งที่ได้รับการฝึกอบรมด้านการข่าว และสังกัดปฏิบัติงาน 3. สามารถกำหนดแนว
 ทางการพัฒนาบุคลากรเพื่อเพิ่มความตระหนักรู้ด้านการข่าวของเจ้าหน้าที่ภายในกรมศุลกากรได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดย
 ใช้วิธีการวิจัยรูปแบบผสมศึกษาประชากรเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานด้านสืบสวนและปราบปรามของกรมศุลกากร ผ่านการแจก
 แบบสอบถามไปยังกลุ่มตัวอย่างจำนวน 81 รายเพื่อศึกษาวิจัยเชิงปริมาณ และการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้ให้ข้อมูลสำคัญจาก
 กลุ่มตัวอย่างจำนวน 6 รายเพื่อศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพ

ผลการวิจัยพบว่าเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานด้านสืบสวนและปราบปรามของกรมศุลกากรมีระดับความรู้ความ
 เข้าใจโครงสร้างองค์การเฉลี่ยอยู่ที่ร้อยละ 55.4 มีระดับสมรรถนะด้านการข่าวเฉลี่ยอยู่ที่ร้อยละ 58.8 และมีแนวโน้ม
 ทัศนคติด้านการข่าวในเชิงบวก โดยจำนวนครั้งที่ได้รับการฝึกอบรมด้านการข่าวมีผลต่อมีแนวโน้มทัศนคติด้านการข่าว
 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ข้อเสนอแนะจากการวิจัยมี 3 ประการ ได้แก่ 1. หน่วยงานที่รับผิดชอบด้านการ
 ข่าวควรมีสถานะโครงสร้างที่ชัดเจนเพื่อความคล่องตัวในการปฏิบัติหน้าที่ ซึ่งจะส่งผลให้การสนับสนุนด้านการข่าวแก่
 หน่วยงานด้านสืบสวนและปราบปรามเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ 2. การจัดทำระบบเทคโนโลยีฐานข้อมูลใหม่เป็นสิ่งที่น่า
 ริเริ่มศึกษา เนื่องจากระบบเทคโนโลยีฐานข้อมูลของกรมศุลกากรในปัจจุบันมีการบูรณาการเชื่อมโยงระหว่างฐานข้อมูล
 น้อยและไม่เอื้อต่อการใช้งาน (user - unfriendly) จนเป็นภาระต่อเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานด้านสืบสวนและปราบปราม 3.
 การจัดฝึกอบรมด้านการข่าวและการสืบสวนและปราบปรามในระดับต่าง ๆ ทั้งระดับพื้นฐานและระดับสูงขึ้นไปจะเป็น
 ประโยชน์ในการพัฒนาองค์ความรู้และทักษะที่เหมาะสมให้แก่เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานด้านสืบสวนและปราบปรามที่มีระดับ
 ประสบการณ์แตกต่างกันได้

สาขาวิชา รัฐประศาสนศาสตร์
 ปีการศึกษา 2564

ลายมือชื่อนิสิต
 ลายมือชื่อ อ.ที่ปรึกษาหลัก

6380161824 : MAJOR PUBLIC ADMINISTRATION

KEYWORD: intelligence, intelligent, awareness, human resource development, customs department

Asda Hiranaburna : Intelligence Awareness in Enforcement Officers of The Customs Department.

Advisor: Asst. Prof. SUTHAMMA NITIKASETSOONTORN, Ph.D.

The Customs Department has systematically implemented the use of intelligence to collaborate with the use of risk management since 2018. However, the effect of the implementation has yet to be studied from the perspective of enforcement officers. This study has three purposes as follows: 1. Evaluating intelligence awareness in Customs Department enforcement officers 2. Knowing the difference in intelligence awareness in enforcement officers when classified by different types of factors, which are rank, age, year of service, working experience in the enforcement field, number of courses taken in intelligence training, and affiliated division/office. 3. Creating guidelines for human resource development in order to effectively increase intelligence awareness among customs officers. The study used mixed research methods and defined enforcement officers of The Customs Department as the population. The quantitative part was performed by using a questionnaire with 81 participants, while the qualitative part was performed by using an in-depth interview with 6 key informants from the participants.

The result showed that enforcement officers of The Customs Department have an average level of intelligence awareness at 55.4 percent, intelligence competency at 58.8 percent, and a positive attitude towards using intelligence. Moreover, the number of courses taken in intelligence training is related to intelligence attitude, which is statistically significant at the 0.05 level. Finally, the study makes three suggestions. Firstly, the intelligence unit should be officially and concretely structured within the organization for its own agency. Hence, it can increase the efficiency of providing intelligence to the enforcement unit. Secondly, a restructured customs database system should be considered in the near future, as the current databases have a few connections between them. And the system is considered user-unfriendly to the point of being a burden for the enforcement officers. Lastly, organizing a different level of intelligence and enforcement training will benefit enforcement officers at every level of experience.

Field of Study: Public Administration

Student's Signature

Academic Year: 2021

Advisor's Signature

กิตติกรรมประกาศ

สารนิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยความเอาใจใส่ของอาจารย์ที่ปรึกษา ผศ.ดร.สุธรรมา นิตินทร สุนทร ผู้ซึ่งไว้วางใจและไม่เคยทอดทิ้งนิสิตในปรึกษา แม้วานิสิตในปรึกษาจะมีพฤติกรรมสุ่มเสี่ยงต่อการไม่จบการศึกษาเพียงใดก็ตาม

ขอบพระคุณ ผศ.ดร.พิชญ์ พงษ์สวัสดิ์ ประธานกรรมการสอบสารนิพนธ์ รศ.ดร.ปกรณ์ ศิริประกอบ และผศ.ดร.พงศ์พิสุทธิ์ บุชบาร์ตัน กรรมการสอบสารนิพนธ์ ที่มอบข้อคิดเห็นและคำชี้แนะปรับปรุงสารนิพนธ์ฉบับนี้ให้มีคุณภาพและสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

ขอบพระคุณผู้ให้ข้อมูลประกอบการจัดทำสารนิพนธ์ฉบับนี้ทุกท่าน โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้ให้ข้อมูลสัมภาษณ์เชิงลึกโดยไม่ประสงค์ออกนามทั้ง 6 ท่าน

ขอบพระคุณผู้บังคับบัญชาทุกระดับชั้นและเพื่อนร่วมงานทุกท่านที่กรุณาจัดสรรงานให้เหมาะสมตลอดการศึกษาระดับมหาบัณฑิตในครั้งนี้ พร้อมทั้งชี้แนะแหล่งข้อมูลจนสารนิพนธ์ฉบับนี้เสร็จสมบูรณ์ได้

ขอบคุณเพื่อนร่วมรุ่น ร.ป.ม. 53 ทุกท่านที่ร่วมกันฝ่าฟันมาตลอดจนจบการศึกษา แม้ว่าตลอดหลักสูตรพวกเราจะได้เข้าชั้นเรียนเจอกันเพียงวิชาเดียวเท่านั้น ซึ่งต้องขอบพระคุณ รศ.วันชัย มีชาติที่ตัดสินใจเปิดห้องเรียนที่คณะในรายวิชาดังกล่าวมา ณ ที่นี้ด้วย

ขอบพระคุณครอบครัวและมิตรสหายทุกท่านที่ให้การสนับสนุนไม่ว่าทางหนึ่งทางใดตลอดการศึกษาระดับมหาบัณฑิตครั้งนี้

ขอบคุณตัวเองที่ดิ้นรนมาถึงจุดหมายนี้ได้ ให้สารนิพนธ์ฉบับนี้เป็นเครื่องเตือนใจถึงประสบการณ์ตลอดการศึกษา ทั้งที่น่าปฏิบัติซ้ำหรือน่าหลีกเลี่ยงในอนาคตต่อไป

อัษฎา หิรัญบุรณะ

สารบัญ

	หน้า
.....	ค
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ค
.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	ง
กิตติกรรมประกาศ.....	จ
สารบัญ.....	ฉ
สารบัญตาราง.....	ฉ
สารบัญรูปภาพ.....	ช
บทที่ 1 บทนำ.....	1
1.1 ที่มาและความสำคัญ.....	1
1.2 คำถามในการวิจัย.....	2
1.3 วัตถุประสงค์การวิจัย.....	3
1.4 ขอบเขตการวิจัย.....	3
1.5 กรอบแนวคิด.....	4
1.6 นิยามศัพท์เฉพาะ.....	4
1.7 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	5
บทที่ 2 ทบทวนวรรณกรรม.....	6
2.1 แนวคิดและทฤษฎี.....	6
2.1.1 ทฤษฎี 7S.....	6
2.1.2 แนวคิดที่ว่าด้วยสมรรถนะ.....	7
2.1.3 แนวคิดที่ว่าด้วยช่วงอายุ.....	8

2.2 แนวคิดเกี่ยวกับข่าวกรอง	10
2.2.1 นิยามและความหมาย	10
2.2.1.1 ความหมายของข้อมูลข่าวสาร สารสนเทศ และข่าวกรอง	10
<i>นิยามข้อมูลข่าวสาร (information).....</i>	<i>10</i>
<i>นิยามข่าวกรอง (intelligence) และ การข่าวกรองหรือกระบวนการข่าวกรอง</i> <i>(intelligence operation)</i>	<i>11</i>
2.2.1.2 ประเภทของข่าวกรอง	13
<i>ข่าวกรองด้านความมั่นคง.....</i>	<i>13</i>
<i>ข่าวกรองด้านการสืบสวนอาชญากรรม</i>	<i>14</i>
<i>ข้อมูลข่าวสารทางศุลกากร (customs information) และข่าวกรองทาง</i> <i>ศุลกากร (customs intelligence)</i>	<i>14</i>
2.2.2 ทฤษฎีวงรอบข่าวกรอง	15
2.2.3 แนวคิด Information Pool	16
2.3 กรอบความร่วมมือระหว่างประเทศที่เกี่ยวข้อง	16
2.3.1 อนุสัญญาเกียวโต (ฉบับแก้ไข) (WCO Revised Kyoto Convention - RKC)	16
2.3.2 ความตกลงด้านการอำนวยความสะดวกทางการค้า (WTO Trade Facilitation Agreement - TFA).....	17
2.4 กฎหมายที่เกี่ยวข้อง	17
2.4.1 พระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. 2540.....	17
2.4.2 พระราชบัญญัติข่าวกรองแห่งชาติ พ.ศ.2562.....	19
2.5 ข้อมูลกรมศุลกากร	20
2.5.1 วิสัยทัศน์ พันธกิจ และยุทธศาสตร์.....	20
2.5.1.1 วิสัยทัศน์กรมศุลกากร	20
2.5.1.2 พันธกิจกรมศุลกากร.....	20
2.5.1.3 ยุทธศาสตร์กรมศุลกากร.....	20

2.5.2	หน้าที่และอำนาจ	21
2.5.3	โครงสร้างหน่วยงาน การบังคับบัญชาและผู้บริหาร.....	21
2.5.4	คำสั่งกรมศุลกากร ที่ 18/2561 เรื่อง จัดตั้งศูนย์ประมวลข้อมูลการข่าวทางศุลกากร (ศปข.) (Customs Intelligence Center (CIC)) ของกรมศุลกากรและมอบหมาย หน้าที่ความรับผิดชอบ.....	22
2.5.5	ประมวลระเบียบปฏิบัติศุลกากร พ.ศ. 2560 ข้อ 7 02 02 21 การรายงานการจับของ ลักลอบหนีศุลกากรการหลีกเลี่ยงอากรหรือการห้ามการกักตุน	23
บทที่ 3	ระเบียบวิธีวิจัย	25
3.1	รูปแบบการวิจัย	25
3.2	แหล่งข้อมูล	25
3.3	กลุ่มประชากรเป้าหมายและการเลือกผู้ให้ข้อมูลสำคัญ	26
3.4	วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล	27
3.5	เครื่องมือที่ใช้เก็บข้อมูล	27
3.6	แนวทางการวิเคราะห์และนำเสนอผลวิจัย	28
3.7	จริยธรรมการวิจัย.....	28
บทที่ 4	ผลการวิจัย	29
4.1	การวิจัยเชิงปริมาณ	30
4.1.1	สถิติเชิงพรรณนา	30
4.1.1.1	ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม.....	30
4.1.1.2	ระดับความรู้ความเข้าใจด้านโครงสร้างองค์การ.....	34
4.1.1.3	ระดับสมรรถนะด้านการข่าว	38
4.1.1.4	ทัศนคติต่อการใช้ข่าวกรองในการทำงาน.....	45
4.1.2	สถิติเชิงอนุมาน.....	53
4.1.2.1	ตัวแปรระดับตำแหน่ง.....	53
4.1.2.2	ตัวแปรช่วงอายุ.....	56

4.1.2.3	ตัวแปรช่วงอายุราชการ	59
4.1.2.4	ตัวแปรประสบการณ์ในการปฏิบัติหน้าที่ด้านสืบสวนและปราบปรามในกรม ศุลกากร	61
4.1.2.5	ตัวแปรจำนวนครั้งที่เคยเข้ารับการอบรมด้านข่าวกรอง	65
4.1.2.6	ตัวแปรสังกัดปฏิบัติหน้าที่.....	70
4.1.3	ข้อคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะอื่น ๆ เกี่ยวกับการใช้ข้อมูลการข่าวของกรมศุลกากร	72
4.2	ผลการวิจัยเชิงคุณภาพ.....	73
4.2.1	ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับผู้ให้สัมภาษณ์	73
4.2.2	มุมมองเกี่ยวกับประสิทธิภาพและประสิทธิผลการทำงานด้านสืบสวนและปราบปราม จากการใช้ข่าวกรองในการปฏิบัติหน้าที่	75
4.2.3	มุมมองเกี่ยวกับข้อจำกัดหรือข้อท้าทายในการใช้ข่าวกรองของกรมศุลกากรเพื่อการ สืบสวนและปราบปราม	78
4.2.4	ข้อเสนอแนะในประเด็นด้านการข่าวกรองของกรมศุลกากรที่ผู้ปฏิบัติหน้าที่ด้านสืบสวน และปราบปรามเห็นว่าจะเป็นประโยชน์ต่อการปฏิบัติงาน	83
บทที่ 5	สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ	89
5.1	สรุปผลการวิจัยเชิงปริมาณ.....	91
5.1.1	ภาพรวมระดับความตระหนักรู้ด้านการข่าว	91
5.1.2	ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับความตระหนักรู้ด้านการข่าว.....	94
5.2	สรุปผลการวิจัยเชิงคุณภาพ.....	98
5.2.1	สรุปคำสัมภาษณ์ว่าด้วยมุมมองเกี่ยวกับประสิทธิภาพและประสิทธิผลการทำงานด้าน สืบสวนและปราบปรามจากการใช้ข่าวกรองในการปฏิบัติหน้าที่.....	98
5.2.2	สรุปคำสัมภาษณ์ว่าด้วยมุมมองเกี่ยวกับข้อจำกัดหรือข้อท้าทายในการใช้ข่าวกรองของ กรมศุลกากรเพื่อการสืบสวนและปราบปราม.....	98
5.2.3	สรุปคำสัมภาษณ์ว่าด้วยข้อเสนอแนะในประเด็นด้านการข่าวกรองของกรมศุลกากรที่ผู้ ปฏิบัติหน้าที่ด้านสืบสวนและปราบปรามเห็นว่าจะเป็นประโยชน์ต่อการปฏิบัติงาน...	99
5.3	อภิปรายผล	100

5.3.1 ระดับความตระหนักรู้ด้านการข่าว.....	100
5.3.2 ความสัมพันธ์ของตัวแปรกับความตระหนักรู้ด้านการข่าว.....	102
5.4 ข้อเสนอแนะ	103
5.4.1 ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย.....	103
5.4.2 ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป.....	104
บรรณานุกรม.....	105
ประวัติผู้เขียน.....	108

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 1 สรุปการกำหนดแบ่งช่วงอายุของนักวิชาการต่าง ๆ.....	10
ตารางที่ 2 สรุปจำนวนกลุ่มตัวอย่างที่เก็บข้อมูลจากประชากรที่ต้องการศึกษา	26
ตารางที่ 3 สรุปข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม.....	30
ตารางที่ 4 สรุปภาพรวมระดับความรู้ความเข้าใจด้านโครงสร้างองค์การ	34
ตารางที่ 5 สรุปภาพรวมระดับสมรรถนะด้านการข่าว.....	39
ตารางที่ 6 สรุปภาพรวมทัศนคติต่อการใช้ข่าวกรองในการทำงาน	46
ตารางที่ 7 ผลการทดสอบสมมติฐานเพื่อหาความสัมพันธ์ของตัวแปรระดับตำแหน่งกับความตระหนักรู้ด้านการข่าวของข้าราชการกรมศุลกากรที่ปฏิบัติงานด้านสืบสวนและปราบปราม	53
ตารางที่ 8 ผลการทดสอบเปรียบเทียบภายหลังของตัวแปรระดับตำแหน่งกับความตระหนักรู้ด้านการข่าวของข้าราชการกรมศุลกากรที่ปฏิบัติงานด้านสืบสวนและปราบปรามในประเด็นคำถามย่อยที่ 2.4 ชุดคำถามทดสอบความสามารถการแยกแยะข้อมูล สารสนเทศ และข่าวกรอง.....	56
ตารางที่ 9 ผลการทดสอบสมมติฐานเพื่อหาความสัมพันธ์ของตัวแปรช่วงอายุกับความตระหนักรู้ด้านการข่าวของข้าราชการกรมศุลกากรที่ปฏิบัติงานด้านสืบสวนและปราบปราม	57
ตารางที่ 10 ผลการทดสอบสมมติฐานเพื่อหาความสัมพันธ์ของตัวแปรช่วงอายุราชการกับความตระหนักรู้ด้านการข่าวของข้าราชการกรมศุลกากรที่ปฏิบัติงานด้านสืบสวนและปราบปราม	59
ตารางที่ 11 ผลการทดสอบสมมติฐานเพื่อหาความสัมพันธ์ของตัวแปรประสบการณ์ในการปฏิบัติหน้าที่ด้านสืบสวนและปราบปรามในกรมศุลกากรกับความตระหนักรู้ด้านการข่าวของข้าราชการกรมศุลกากรที่ปฏิบัติงานด้านสืบสวนและปราบปราม	62
ตารางที่ 12 ผลการทดสอบเปรียบเทียบภายหลังของตัวแปรประสบการณ์ในการปฏิบัติหน้าที่ด้านสืบสวนและปราบปรามในกรมศุลกากรกับความตระหนักรู้ด้านการข่าวของข้าราชการกรมศุลกากรที่ปฏิบัติงานด้านสืบสวนและปราบปรามในประเด็นคำถามย่อยที่ 3.2 ท่านเห็นว่าการใช้ข่าวกรองในการปฏิบัติงานด้านการสืบสวนและปราบปรามช่วยให้การปฏิบัติงานของท่านมีประสิทธิภาพมากกว่าการไม่ใช้ข่าวกรองในระดับใด	64

ตารางที่ 13 ผลการทดสอบสมมติฐานเพื่อหาความสัมพันธ์ของตัวแปรจำนวนครั้งที่เคยเข้ารับการอบรมด้านข่าวกรองกับความตระหนักรู้ด้านการข่าวของข้าราชการกรมศุลกากรที่ปฏิบัติงานด้านสืบสวนและปราบปราม 65

ตารางที่ 14 ผลการทดสอบเปรียบเทียบภายหลังของตัวแปรจำนวนครั้งที่เคยเข้ารับการอบรมด้านข่าวกรองกับความตระหนักรู้ด้านการข่าวของข้าราชการกรมศุลกากรที่ปฏิบัติงานด้านสืบสวนและปราบปรามในประเด็นคำถามย่อยที่ 3.4 จากมุมมองของท่าน การบันทึกข้อมูลลงในระบบป้องกันและปราบปราม (149) เป็นอุปสรรคทำให้ท่านไม่สามารถปฏิบัติงานสืบสวนและปราบปรามได้อย่างเต็มประสิทธิภาพหรือไม่ 68

ตารางที่ 15 ผลการทดสอบเปรียบเทียบภายหลังของตัวแปรจำนวนครั้งที่เคยเข้ารับการอบรมด้านข่าวกรองกับความตระหนักรู้ด้านการข่าวของข้าราชการกรมศุลกากรที่ปฏิบัติงานด้านสืบสวนและปราบปรามในประเด็นคำถามย่อยที่ 3.5 ในความเห็นของท่าน หากท่านได้รับข่าวกรองที่เกี่ยวข้องกับการศุลกากร ท่านเห็นว่าข่าวกรองที่ท่านได้รับมานั้นควรแลกเปลี่ยนเฉพาะเจ้าหน้าที่ภายในกอง/สำนักงาน/ด่านฯ ของท่าน..... 69

ตารางที่ 16 ผลการทดสอบสมมติฐานเพื่อหาความสัมพันธ์ของตัวแปรสังกัดปฏิบัติหน้าที่กับความตระหนักรู้ด้านการข่าวของข้าราชการกรมศุลกากรที่ปฏิบัติงานด้านสืบสวนและปราบปราม 70

ตารางที่ 17 สรุปข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับผู้ให้สัมภาษณ์ 74

ตารางที่ 18 สรุปประเด็นการวิเคราะห์เนื้อหาจากคำสัมภาษณ์ในประเด็นว่าด้วยมุมมองเกี่ยวกับประสิทธิภาพและประสิทธิผลการทำงานด้านสืบสวนและปราบปรามจากการใช้ข่าวกรองในการปฏิบัติหน้าที่..... 75

ตารางที่ 19 สรุปประเด็นการวิเคราะห์เนื้อหาจากคำสัมภาษณ์ในประเด็นว่าด้วยมุมมองเกี่ยวกับข้อจำกัดหรือข้อท้าทายในการใช้ข่าวกรองของกรมศุลกากรเพื่อการสืบสวนและปราบปราม 78

ตารางที่ 20 สรุปประเด็นการวิเคราะห์เนื้อหาจากคำสัมภาษณ์ในประเด็นว่าข้อเสนอแนะในประเด็นด้านการข่าวกรองของกรมศุลกากรที่ผู้ปฏิบัติหน้าที่ด้านสืบสวนและปราบปรามเห็นว่าจะเป็นการประโยชน์ต่อการปฏิบัติงาน 84

ตารางที่ 21 สรุปภาพรวมระดับความตระหนักรู้ด้านการข่าวในแต่ละประเด็น..... 91

ตารางที่ 22 ผลการทดสอบความสัมพันธ์ของตัวแปรระดับตำแหน่ง ช่วงอายุ ช่วงอายุราชการ ประสบการณ์ในการปฏิบัติหน้าที่ด้านสืบสวนและปราบปรามในกรมศุลกากร จำนวนครั้งที่เคยเข้ารับการอบรมด้านข่าวกรอง และสังกัดปฏิบัติหน้าที่กับภาพรวมความตระหนักรู้ด้านการข่าว 94

ตารางที่ 23 ผลการทดสอบความสัมพันธ์ของตัวแปรระดับตำแหน่ง ช่วงอายุ ช่วงอายุราชการ
ประสบการณ์ในการปฏิบัติหน้าที่ด้านสืบสวนและปราบปรามในกรมศุลกากร จำนวนครั้งที่เคยเข้ารับ
การอบรมด้านข่าวกรอง และสังกัดปฏิบัติหน้าที่กับประเด็นคำถามที่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญ
ทางสถิติ 96

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

สารบัญรูปร่าง

	หน้า
แผนภาพที่ 1 โครงสร้างหน่วยงาน การบังคับบัญชาและผู้บริหารกรมศุลกากร	22
แผนภาพที่ 2 ผลคะแนนรวมจากทุกแบบสอบถามในประเด็นคำถามข้อที่ 1.1	38
แผนภาพที่ 3 ผลคะแนนรวมจากทุกแบบสอบถามในประเด็นคำถามข้อที่ 1.3	38
แผนภาพที่ 4 ผลคะแนนรวมจากทุกแบบสอบถามในประเด็นคำถามข้อที่ 2.1	45
แผนภาพที่ 5 จำนวนผู้ให้คะแนนแต่ละระดับของคำถามข้อที่ 3.1	50
แผนภาพที่ 6 จำนวนผู้ให้คะแนนแต่ละระดับของคำถามข้อที่ 3.2	51
แผนภาพที่ 7 จำนวนผู้ให้คะแนนแต่ละระดับของคำถามข้อที่ 3.3	51
แผนภาพที่ 8 จำนวนผู้ให้คะแนนแต่ละระดับของคำถามข้อที่ 3.4	52
แผนภาพที่ 9 จำนวนผู้ให้คะแนนแต่ละระดับของคำถามข้อที่ 3.5	52

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ที่มาและความสำคัญ

หน้าที่ของหน่วยงานศุลกากรโดยทั่วไป คือการอำนวยความสะดวกทางการค้า ปกป้องสังคม และจัดเก็บภาษีอากรในบริบทของการเคลื่อนย้ายสินค้าข้ามพรมแดน ซึ่งแม้หน้าที่ของศุลกากรจะมีขอบเขตที่ชัดเจน แต่บริบทของสังคมโลกนั้นมีพลวัตอยู่เสมอ โดยเฉพาะอย่างยิ่งปัจจุบันที่ปริมาณทางการค้าและการเดินทางที่ขยายตัวอย่างรวดเร็ว รวมถึงสภาพแวดล้อมโลกทางด้านการเมือง เศรษฐกิจ สังคม และเทคโนโลยีที่เปลี่ยนไปในลักษณะที่เป็น VUCA (Bennis, Nanus, and Bennis 1985) คือประกอบไปด้วย ความผันผวน (Volatility) ความไม่แน่นอน (Uncertainty) ความซับซ้อน (Complexity) และความคลุมเครือ (Ambiguity) ทำให้การดำเนินการตามหน้าที่ของหน่วยงานศุลกากรทั่วโลกถูกท้าทายอย่างต่อเนื่อง

จากบริบทสังคมโลกที่เปลี่ยนไปข้างต้น องค์การศุลกากรโลก (World Custom Organization - WCO) จึงได้ศึกษาและปรับปรุงมาตรฐานการดำเนินการทางศุลกากรอย่างรอบด้าน พร้อมทั้งเชิญชวนให้ศุลกากรของประเทศต่าง ๆ เข้าร่วมเป็นภาคีใช้มาตรฐานดังกล่าวที่ได้รับการปรับปรุงล่าสุดร่วมกันภายใต้กรอบความร่วมมือของ WCO ด้วย “อนุสัญญาระหว่างประเทศว่าด้วยพิธีการศุลกากรที่เรียบง่ายและสอดคล้องกัน (ฉบับแก้ไข) (The Protocol of Amendment to the International Convention on the Simplification and Harmonization of Customs Procedures, 1999)” หรือที่เรียกกันว่า “อนุสัญญาเกียวโต (ฉบับแก้ไข) (Revised Kyoto Convention - RKC)” ในปี พ.ศ. 2542 ซึ่งต่อมาในปี พ.ศ. 2556 ได้มีการยกระดับความร่วมมือในการใช้มาตรฐานเหล่านี้ให้มีผลผูกพันและมีสภาพบังคับใช้มากยิ่งขึ้นภายใต้กรอบความร่วมมือองค์การการค้าโลก (World Trade Organization – WTO) ด้วย “ข้อตกลงว่าด้วยการอำนวยความสะดวกทางการค้า (Trade Facilitation Agreement - TFA)” ซึ่งประเทศไทยได้ให้ภาคยานุวัติสารเข้าเป็นภาคีอนุสัญญาและได้ให้สัตยาบันต่อข้อตกลงดังกล่าวแล้วในเดือนมิถุนายนและเดือนตุลาคม ปี พ.ศ. 2558 ตามลำดับ

ทั้งนี้ กรมศุลกากรได้มีการริเริ่มปรับใช้มาตรฐานการดำเนินการทางศุลกากรด้านต่าง ๆ ตามอนุสัญญา RKC มาตั้งแต่ก่อนให้ภาคยานุวัติสารอย่างเป็นทางการ ซึ่งหนึ่งในประเด็นที่กรมศุลกากรได้มีการนำมาปรับใช้ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2551 ก็คือการดำเนินการทางศุลกากรภายใต้หลักการบริหารความเสี่ยง (risk management) ซึ่งอาศัยพื้นฐานจาก “คู่มือการบริหารจัดการความเสี่ยงทางศุลกากร (Customs Risk Management Compendium)” ที่จัดทำโดย WCO โดยจากเดิมที่เป็นการเปิด

ตรวจสินค้าทุกเที่ยวการขนส่ง เป็นการเลือกตรวจสินค้าในวิธีที่แตกต่างกันไปในแต่ละระดับความเสี่ยง การใช้หลักการบริหารความเสี่ยงนี้เป็นผลให้อัตรากาการเปิดตรวจสินค้าลดลง ช่วยให้กรมศุลกากรสามารถที่จะอำนวยความสะดวกทางการค้าให้แก่ผู้ประกอบการสุจริตได้ดียิ่งขึ้น และสามารถจัดสรรทรัพยากรในการป้องกันและปราบปรามการกระทำความผิดไปยังกลุ่มเป้าหมายที่มีความเสี่ยงในการกระทำความผิดสูงได้อย่างมีประสิทธิภาพ

แม้ว่ากรมศุลกากรจะมีการใช้หลักการบริหารความเสี่ยงทางศุลกากรตั้งแต่ปี พ.ศ. 2551 แต่การบริหารความเสี่ยงจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องดำเนินการบนพื้นฐานของการข่าว (intelligence) ที่รวดเร็วและแม่นยำของหน่วยงานเพื่อที่จะสามารถระบุและประเมินความเสี่ยง (risk identification and risk assessment) ได้อย่างถูกต้อง หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งได้ว่าต้องเป็นองค์การที่ใช้การข่าวนำในการปฏิบัติหน้าที่ หรือ Intelligence Lead Organization ซึ่งกรมศุลกากรก็ได้มีการพัฒนาการใช้ข่าวกรองอย่างไม่เป็นทางการต่อเนื่องเรื่อยมา จนในปี พ.ศ. 2561 กรมศุลกากรจึงได้มีการปรับปรุงโครงสร้างองค์การเพื่อให้สอดคล้องกับการใช้ข่าวกรองอย่างเป็นรูปธรรมด้วยคำสั่งกรมศุลกากร ที่ 18/2561 เรื่อง จัดตั้งศูนย์ประมวลข้อมูลการข่าวทางศุลกากร (ศปข.) (Customs Intelligence Center (CIC)) ของกรมศุลกากรและมอบหมายหน้าที่ความรับผิดชอบ ลงวันที่ 17 มกราคม พ.ศ. 2561 ได้มีการจัดตั้งหน่วยงานภายในองค์การที่รับผิดชอบในประเด็นเกี่ยวกับการข่าวโดยเฉพาะ ซึ่งในทางทฤษฎี 7S ของ McKinsey ถือว่ามีองค์ประกอบด้านนโยบายหรือ Hardware เกี่ยวกับการข่าวเปรียบพร้อมครบถ้วน อันได้แก่ ยุทธศาสตร์องค์การ (Strategy) ระบบโครงสร้างองค์การ (Structure) และระบบการปฏิบัติงาน (System)

อย่างไรก็ตาม แม้ว่ากรมศุลกากรจะมีองค์ประกอบในด้าน Hardware ครบถ้วนแล้ว แต่จนปัจจุบัน (ปี พ.ศ. 2565) ยังไม่เคยมีการศึกษาระดับความพร้อมขององค์ประกอบในด้านกลุ่มปฏิบัติ หรือ Software อันได้แก่ บุคลากร (Staff) ทักษะ (Skill) และรูปแบบการบริหาร (Style) ที่เกี่ยวข้องกับการข่าวอย่างเป็นระบบ เช่นนี้แล้วย่อมไม่อาจที่จะทราบได้ถึงความพร้อมและศักยภาพด้านการข่าวของกรมศุลกากรโดยแท้จริง และไม่สามารถที่จะหาจุดตั้งต้นเพื่อดำเนินการพัฒนาต่อไปได้ ดังนั้นแล้วจึงควรมีการศึกษาเพื่อหาระดับความพร้อมด้านการข่าวของกรมศุลกากรในองค์ประกอบดังกล่าว เพื่อที่จะสามารถนำไปประกอบการประเมินศักยภาพด้านการข่าวของกรมศุลกากรได้อย่างรอบด้าน และประกอบศึกษาแนวทางการพัฒนาศักยภาพด้านการข่าวของกรมศุลกากรต่อไป

1.2 คำถามในการวิจัย

1. ข้าราชการผู้ปฏิบัติงานด้านสืบสวนและปราบปรามของกรมศุลกากร มีความตระหนักรู้ด้านการข่าวในระดับใด

2. ข้าราชการผู้ปฏิบัติงานด้านสืบสวนและปราบปรามของกรมศุลกากร เมื่อแบ่งตามช่วงอายุ ช่วงอายุราชการ ช่วงประสบการณ์ในการปฏิบัติงานด้านการสืบสวนและปราบปราม จำนวนครั้งการฝึกอบรมด้านการข่าว และสังกัดปฏิบัติงานแล้ว มีความตระหนักรู้ด้านการข่าวแตกต่างกันหรือไม่ อย่างไร

3. กรมศุลกากรควรพัฒนาข้าราชการผู้ปฏิบัติงานด้านสืบสวนและปราบปรามกลุ่มใด อย่างไร จึงจะส่งผลต่อการเพิ่มความตระหนักรู้ด้านการข่าวของเจ้าหน้าที่ภายในกรมศุลกากรได้อย่างมีประสิทธิภาพมากที่สุด

1.3 วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อทราบถึงระดับความตระหนักรู้ด้านการข่าวของข้าราชการผู้ปฏิบัติงานด้านสืบสวนและปราบปรามของกรมศุลกากร

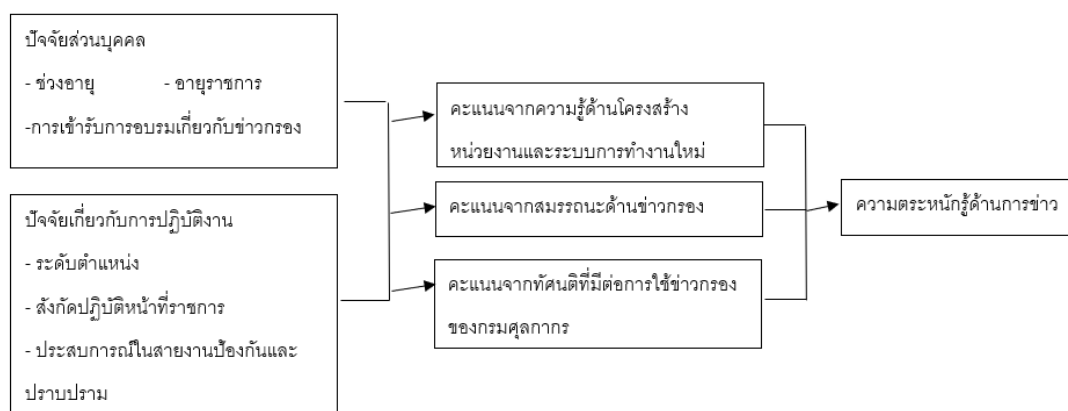
2. เพื่อทราบถึงความแตกต่างด้านความตระหนักรู้ด้านการข่าวของข้าราชการผู้ปฏิบัติงานด้านสืบสวนและปราบปรามของกรมศุลกากร เมื่อแบ่งกลุ่มตามช่วงอายุ ช่วงอายุราชการ ช่วงประสบการณ์ในการปฏิบัติงานด้านการสืบสวนและปราบปราม จำนวนครั้งที่ได้รับการฝึกอบรมด้านการข่าว และสังกัดปฏิบัติงาน

3. สามารถกำหนดแนวทางการพัฒนาบุคลากรเพื่อเพิ่มความตระหนักรู้ด้านการข่าวของเจ้าหน้าที่ภายในกรมศุลกากรได้อย่างมีประสิทธิภาพ

1.4 ขอบเขตการวิจัย

ขอบเขตประชากร ศึกษาและวิเคราะห์จากกลุ่มตัวอย่างเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานด้านสืบสวนและปราบปรามของกรมศุลกากรในช่วงเดือนมิถุนายน - กรกฎาคม พ.ศ. 2565

1.5 กรอบแนวคิด

1.6 นิยามศัพท์เฉพาะ

การข่าว การข่าวกรอง และกระบวนการข่าวกรอง หมายความว่า การดำเนินการกับข้อมูลข่าวสารเพื่อให้ทราบถึงความมุ่งหมาย กำลังความสามารถ และความเคลื่อนไหว รวมทั้งวิถีทางของบุคคล กลุ่มบุคคล หรือองค์การใด ทั้งภายในประเทศและต่างประเทศ ที่อาจกระทำการอันเป็นพฤติกรรมเป็นภัยคุกคาม

ผู้ปฏิบัติงานด้านสืบสวนและปราบปราม หมายถึง เจ้าหน้าที่กรมศุลกากรที่ปฏิบัติหน้าที่ด้านสืบสวนและปราบปราม ได้แก่ นักวิชาการศุลกากรระดับปฏิบัติการ ข้าราชการ และข้าราชการพิเศษ ที่สังกัด ส่วนสืบสวนและปราบปราม 1-3 กองสืบสวนและปราบปราม หรือฝ่ายป้องกันและปราบปราม ส่วนควบคุมทางศุลกากร สำนักงาน/ด่านศุลกากรทุกแห่ง

WCO หมายถึง องค์การศุลกากรโลก (World Customs Organization)

WTO หมายถึง องค์การการค้าโลก (World Trade Organization)

RKC หมายถึง อนุสัญญาระหว่างประเทศว่าด้วยพิธีการศุลกากรที่เรียบง่ายและสอดคล้องกัน (ฉบับแก้ไข) (The Protocol of Amendment to the International Convention on the Simplification and Harmonization of Customs Procedures, 1999) หรือ อนุสัญญาเกียวโต (ฉบับแก้ไข) (Revised Kyoto Convention)

TFA หมายถึง ข้อตกลงว่าด้วยการอำนวยความสะดวกทางการค้า (Trade Facilitation Agreement)

CIC หมายถึง ศูนย์ประมวลผลข้อมูลการข่าวทางศุลกากร (ศปข.) หรือ Customs Intelligence Center

1.7 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. สามารถบ่งชี้ระดับความตระหนักรู้ด้านการข่าวของข้าราชการผู้ปฏิบัติงานด้านสืบสวนและปราบปรามของกรมศุลกากร ณ เวลาที่เก็บข้อมูลได้ เพื่อเป็นข้อมูลที่จะสามารถนำไปวัดและเปรียบ (benchmark) ต่อไปในอนาคต หรือสามารถขยายผลการศึกษาไปยังเจ้าหน้าที่ฝ่ายอื่นได้ เช่น เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานด้านการตรวจสอบอากรย้อนหลัง (post-audit) หรือเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานด้านการตรวจปล่อย

2. สามารถบ่งชี้ปัจจัยที่ส่งผลต่อระดับความตระหนักรู้ด้านการข่าวของข้าราชการผู้ปฏิบัติงานด้านสืบสวนและปราบปรามของกรมศุลกากรได้ เพื่อสามารถจัดทำแนวทางการพัฒนาบุคลากรเพื่อเพิ่มความตระหนักรู้ด้านการข่าวของเจ้าหน้าที่ผู้ภายในกรมศุลกากรได้อย่างมีประสิทธิภาพ และเพิ่มระดับความตระหนักรู้ด้านการข่าวของเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานด้านสืบสวนและปราบปรามให้สูงขึ้น จนถึงขยายผลการพัฒนาบุคลากรเพื่อเพิ่มระดับความตระหนักรู้ด้านการข่าวไปยังเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานด้านอื่นต่อไป

บทที่ 2

ทบทวนวรรณกรรม

ในการศึกษาเรื่องความตระหนักรู้ด้านการข่าวของข้าราชการกรมศุลกากรที่ปฏิบัติหน้าที่ด้านสืบสวนและปราบปราม ผู้ศึกษาใช้กรอบแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัย ดังนี้

2.1 แนวคิดและทฤษฎี

2.1.1 ทฤษฎี 7S

2.1.2 แนวคิดว่าด้วยสมรรถนะ (competency)

2.1.3 แนวคิดว่าด้วยช่วงอายุ (generation)

2.2 แนวคิดเกี่ยวกับข่าวกรอง

2.2.1 นิยามและความหมาย

2.2.2 ทฤษฎีวงรอบข่าวกรอง

2.2.3 ทฤษฎี Information Pool

2.3 กรอบความร่วมมือระหว่างประเทศที่เกี่ยวข้อง

2.4 กฎหมายที่เกี่ยวข้อง

2.5 ข้อมูลกรมศุลกากร

2.1 แนวคิดและทฤษฎี

2.1.1 ทฤษฎี 7S

ทฤษฎี 7S เป็นทฤษฎีการวิเคราะห์องค์การที่พัฒนาโดยบริษัทที่ปรึกษา McKinsey โดย Richard Pascale และ Anthony Athos ด้วยการจำแนกองค์ประกอบภายในขององค์การออกเป็น 7 ระบบย่อย ซึ่งประสิทธิภาพของระบบย่อยต่าง ๆ และการทำงานของแต่ละระบบย่อยที่ประสานสอดคล้องกันจะบ่งชี้ถึงประสิทธิภาพขององค์การ โดยวันชัย มีชาติ (2559) ได้อธิบายสรุปถึงแต่ละระบบย่อยดังนี้

1. ระบบย่อยด้านการวางแผนและกลยุทธ์ (Strategy) คือระบบการวางแผนงานขององค์การที่มุ่งจะเป็นหรือดำเนินการเพื่อให้องค์การบรรลุวัตถุประสงค์ ทั้งในระดับยุทธศาสตร์ ระดับยุทธวิธี ระดับปฏิบัติการ และความสอดคล้องกันของแผนงานทั้ง 3 ระดับ ถือเป็นจุดตั้งต้นที่จะทำให้องค์ประกอบระบบย่อยอื่น ๆ พัฒนาไปให้สอดคล้องกันกับกลยุทธ์ขององค์การ

2. ระบบย่อยด้านโครงสร้างองค์การ (Structure) คือโครงสร้างขององค์การที่เป็นไปเพื่อการบรรลุวัตถุประสงค์ขององค์การหรือกลยุทธ์ขององค์การ ทั้งในแง่ของความยาวสายบังคับบัญชา ความกว้างในการบังคับบัญชา ความสลับซับซ้อน หรือความเป็นทางการ หากองค์การมี

ลักษณะโครงสร้างที่ไม่สอดคล้องกันกับระบบย่อยการวางแผนและกลยุทธ์ การบรรลุวัตถุประสงค์ขององค์การก็จะไม่ราบรื่น

3. ระบบย่อยด้านระบบการทำงาน (System) คือการสร้างผลผลิตขององค์การผ่านการแปรปัจจัยนำเข้าเป็นปัจจัยนำออก ซึ่งพิจารณาถึงขั้นตอนหรือกระบวนการดำเนินงาน ระบบงานขององค์การ กระทั่งระเบียบขั้นตอนในการทำงาน

4. ระบบย่อยด้านรูปแบบในการปฏิบัติงาน (Style) คือรูปแบบการดำเนินงานหรือพฤติกรรมของผู้บริหาร ซึ่งส่งผลและอิทธิพลต่อการดำเนินงานของบุคลากรองค์การ นำมาซึ่งเป็นบุคลิกขององค์การ

5. ระบบย่อยด้านบุคคล (Staff) คือบุคคลในองค์การซึ่งมีลักษณะ ความรู้พื้นฐาน ทักษะ ความชำนาญ ขวัญและกำลังใจที่แตกต่างกัน รวมถึงการได้มาซึ่งทรัพยากรมนุษย์ผ่านการกระตุ้นและจูงใจด้วยวิธีที่ต่างกันไป การจัดสรรบุคลากรที่ดีต้องมีการจัดสรรบุคลากรกับตำแหน่งงานให้เหมาะสมกัน

6. ระบบย่อยด้านทักษะ (Skills) หมายถึงทักษะและสมรรถนะของบุคลากรในองค์การ ความเชี่ยวชาญพิเศษขององค์การ ซึ่งมีผลอย่างยิ่งต่อกระบวนการทำงานและผลผลิตขององค์การ

7. ระบบย่อยด้านค่านิยมร่วมขององค์การ หรือค่านิยมร่วมกัน (Shared Values) เป็นเป้าหมาย แนวคิด หรือความคาดหวังที่ทั้งองค์การมีส่วนร่วม แสวงถึงความจำเป็นในการดำรงคงอยู่ขององค์การ หากองค์การมีค่านิยมร่วมกันที่ชัดเจนและเข้มแข็ง การขับเคลื่อนองค์การก็จะไปโดยง่าย

โดยใน 3 ข้อแรกถือเป็นองค์ประกอบที่เป็น hardware ในขณะที่ 3 ข้อถัดมาเป็น software โดยทั้ง 2 ส่วนนี้จะมีข้อสุดท้ายคือค่านิยมร่วมกันเป็นจุดเชื่อมเพื่อให้ทั้ง 2 ส่วนสามารถที่จะทำงานร่วมกันเพื่อบรรลุเป้าหมายขององค์การ

2.1.2 แนวคิดว่าด้วยสมรรถนะ

สมรรถนะ (competency) หมายถึงคุณลักษณะที่บุคคลพึงมีเพื่อที่จะสามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล บรรลุวัตถุประสงค์ขององค์การได้ สมรรถนะเป็นแนวคิดที่มาจากการศึกษาของ David McClellan (1973) ที่ต้องการหาคำตอบว่าคุณลักษณะของนักธุรกิจและผู้บริหารระดับสูงขององค์การชั้นนำเป็นอย่างไร ซึ่ง McClellan พบว่าประวัติทางการศึกษาที่ดีที่สุดไม่ได้เป็นปัจจัยที่จะทำให้บุคคลประสบความสำเร็จเสมอไป หากแต่ต้องประกอบไปด้วยคุณลักษณะอื่น ๆ ด้วย เช่น ความสามารถในการสื่อสาร หรือความสามารถในการสื่อสาร จากผลการศึกษา McClellan ได้จำแนกองค์ประกอบ 5 ประการของสมรรถนะ ดังนี้

1. แรงจูงใจ (Motive) คือแรงขับเคลื่อนพฤติกรรมเพื่อนำพาบุคคลไปสู่เป้าหมายของบุคคลนั้น ๆ
2. คุณลักษณะส่วนบุคคล (Traits) เป็นลักษณะและการตอบสนองของบุคคลเมื่อเผชิญกับสิ่งหนึ่ง ๆ
3. แนวคิดต่อตนเอง คือทัศนคติ ค่านิยม หรือภาพลักษณ์ที่บุคคลเชื่อว่าตัวเองเป็น
4. ความรู้ (Knowledge) คือข้อมูลเฉพาะด้านที่เกี่ยวข้องกับงานที่บุคคลมี
5. ทักษะ (Skills) คือความสามารถในการปฏิบัติงาน หรือความชำนาญเชี่ยวชาญในงานของบุคคล

McClelland ยังได้จัดประเภทองค์ประกอบเหล่านี้ออกเป็น 2 กลุ่มผ่านการเปรียบเทียบกับภูเขาน้ำแข็ง (Iceberg Model) โดยกลุ่มแรกได้แก่ความรู้และทักษะเป็นสิ่งที่สามารถวัดประเมินได้ง่าย สังเกตได้ไม่ยาก เปรียบเหมือนส่วนของภูเขาน้ำแข็งที่อยู่พ้นผิวน้ำที่มองเห็นได้ ในขณะที่อีกกลุ่มหนึ่งได้แก่แรงจูงใจ คุณลักษณะส่วนบุคคล และแนวคิดต่อตนเอง เป็นสิ่งที่สามารถวัดประเมินได้ยาก ต้องอาศัยการเก็บข้อมูลในเชิงลึกและใช้ระยะเวลาที่มากกว่ากลุ่มแรก เปรียบเสมือนส่วนของภูเขาน้ำแข็งที่อยู่ใต้ผิวน้ำที่ไม่อาจมองเห็นได้ด้วยสายตา

2.1.3 แนวคิดว่าด้วยช่วงอายุ

แนวคิดช่วงอายุหรือช่วงวัย (Generation) เป็นแนวคิดที่จัดประเภทบุคคลตามช่วงอายุต่าง ๆ ที่แตกต่างกัน โดยเชื่อว่ากลุ่มคนที่อยู่ในช่วงอายุแตกต่างกันจะเดียวกันจะมีบุคลิกเฉพาะอุปนิสัย ทัศนคติ หรือความถนัดแตกต่างกันอย่างเห็นได้ชัด เนื่องจากบุคคลในแต่ละช่วงอายุจะมีประสบการณ์เกี่ยวกับสถานการณ์การเมือง เศรษฐกิจ สังคม และเทคโนโลยีที่แตกต่างกัน ในทางกลับกันกลุ่มบุคคลที่อยู่ในช่วงอายุเดียวกันจะมีลักษณะต่าง ๆ ที่คล้ายกัน เนื่องจากได้รับประสบการณ์ในบริบทช่วงเวลาเดียวกัน สำหรับการแบ่งช่วงอายุของบุคลากรประชากรที่อยู่ในวัยทำงานปัจจุบัน (ปี พ.ศ. 2565) สามารถแบ่งได้ออกเป็น 4 ช่วงอายุได้แก่ 1. Generation Baby Boom (Baby Boom - Gen B) 2. Generation X (Gen X) 3. Generation Y (Gen Y) และ 4. Generation Z (Gen Z) อย่างไรก็ตาม การกำหนดแบ่งช่วงอายุหรือช่วงปีเกิดของบุคคลในแต่ละช่วงวัยนั้นไม่ได้มีการกำหนดตายตัวแน่นอนชัดเจน จากการรวบรวมข้อมูลของซินดา รัตนชล (2562) พบว่านักวิชาการหลายรายกำหนดแบ่งช่วงอายุไว้แตกต่างกัน โดยแต่ละรายมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

สรรพชญ ไชยสิริยะสวัสดิ์ (2557) กำหนดแบ่งช่วงอายุไว้ 4 ช่วงอายุ ประกอบด้วย

1. Baby Boom คือ ผู้ที่เกิดในช่วง พ.ศ. 2489 – 2507
2. Gen X คือ ผู้ที่เกิดในช่วง พ.ศ. 2508 – 2522

3. Gen Y คือ ผู้ที่เกิดในช่วง พ.ศ. 2523 – 2540

4. Gen Z คือ ผู้ที่เกิดในช่วง พ.ศ. 2540 เป็นต้นไป

อุทิส ศิริวรรณ (2558) กำหนดแบ่งช่วงอายุไว้ 3 ช่วงอายุ ประกอบด้วย

1. Baby Boom (2552) คือ ผู้ที่เกิดในช่วง พ.ศ. 2483 – 2507

2. Gen X คือ ผู้ที่เกิดในช่วง พ.ศ. 2508 – 2522

3. Gen Y คือ ผู้ที่เกิดในช่วง พ.ศ. 2523 – 2537

นิเวศน์ ธรรมะ (2552) กำหนดแบ่งช่วงอายุไว้ 3 ช่วงอายุ ประกอบด้วย

1. Baby Boom คือ ผู้ที่เกิดในช่วง พ.ศ. 2489 – 2507

2. Gen X คือ ผู้ที่เกิดในช่วง พ.ศ. 2508 – 2519

3. Gen Y คือ ผู้ที่มีอายุ 15 ปี ขึ้นไป (ณ ปี พ.ศ. 2552)

เดชา เดชะวัฒนไพศาล (2552) กำหนดแบ่งช่วงอายุไว้ 3 ช่วงอายุ ประกอบด้วย

1. Baby Boom คือ ผู้ที่เกิดในช่วง พ.ศ. 2489 – 2507

2. Gen X คือ ผู้ที่เกิดในช่วง พ.ศ. 2508 – 2523

3. Gen Y คือ ผู้ที่เกิดในช่วง พ.ศ. 2524 – 2543

Greg Hammill (2005) กำหนดแบ่งช่วงอายุไว้ 3 ช่วงอายุ ประกอบด้วย

1. Baby Boom คือ ผู้ที่เกิดในช่วง ค.ศ. 1946 – 1964 (พ.ศ. 2489 – 2507)

2. Gen X คือ ผู้ที่เกิดในช่วง ค.ศ. 1965 - 1980 (พ.ศ. 2508 – 2523)

3. Gen Y คือ ผู้ที่เกิดในช่วง ค.ศ. 1981 – 2000 (พ.ศ. 2524 – 2543)

จากการกำหนดแบ่งช่วงอายุของนักวิชาการต่าง ๆ ข้างต้น สามารถสรุปออกมาได้

ตารางที่ 1 สรุปการกำหนดแบ่งช่วงอายุของนักวิชาการต่าง ๆ

การกำหนดแบ่งช่วงอายุ	ปี พ.ศ. เกิด				
	สรรเพชญ ไชยสิริยะสวัสดิ์ (2557)	อุทิส ศิริวรรณ (2558)	นิเวศน์ ธรรมะ (2552)	เดชา เดชะวัฒน์ไพศาล (2552)	Greg Hammill (2005)
Baby Boom	2489 – 2507	2483 – 2507	2489 – 2507	2489 – 2507	2489 – 2507
Gen X	2508 – 2522	2508 – 2522	2508 – 2519	2508 – 2523	2508 – 2523
Gen Y	2523 – 2540	2523 – 2537	อายุ 15 ปีขึ้นไป	2524 – 2543	2524 – 2543
Gen Z	2540 เป็นต้นไป	-	-	-	-

ทีมา ชนิตา รัตนชล (2562)

จากตารางข้างต้น สามารถสังเกตได้ว่าการแบ่งช่วงอายุไม่ได้มีความแน่นอน และ Gen Z จะไม่ได้รับการกำหนดช่วงอายุหรือให้ความสำคัญในการศึกษาเท่าใดนัก เนื่องจากในช่วงเวลาที่กลุ่มนักวิชาการข้างต้นได้กำหนดแบ่งช่วงอายุเป็นช่วงเวลาที่ Gen Y ตอนปลายบางส่วนยังไม่เข้าสู่วัยทำงานหรือเพิ่งเข้าสู่วัยทำงาน (18 ปี) และ Gen Z ยังไม่เข้าสู่วัยทำงานเลย แต่ในปัจจุบัน (ปี พ.ศ. 2565) Gen Y ทั้งหมดได้เข้าสู่วัยทำงานและเริ่มมีประสบการณ์แล้ว และ Gen Z ตอนต้นได้เริ่มเข้าสู่วัยทำงานแล้วเช่นกัน ในองค์การหนึ่ง ๆ จึงอาจไม่ได้มีแค่ 3 ช่วงอายุอีกต่อไป แต่มีได้ถึง 4 ช่วงอายุเลยทีเดียว

2.2 แนวคิดเกี่ยวกับข่าวกรอง

2.2.1 นิยามและความหมาย

2.2.1.1 ความหมายของข้อมูลข่าวสาร สารสนเทศ และข่าวกรอง

นิยามข้อมูลข่าวสาร (information)

สำนักงานว่าด้วยยาเสพติดและอาชญากรรมแห่งสหประชาชาติ (United Nations Office on Drugs and Crime - UNODC) ได้ให้ความหมายของข้อมูลข่าวสารไว้ในหนังสือ *Criminal Intelligence: Manual for Analysts* (2011) ว่าเป็น “ความรู้ในรูปแบบที่ยังไม่ผ่านการประมวลผล (Knowledge in raw form)” ก่อนที่จะผ่านการวิเคราะห์และกลายเป็นข่าวกรอง (Intelligence)

ภาคประชาสังคม เช่น มูลนิธิเพื่อผู้คุ้มครองความปลอดภัยสากล (The International Foundation for Protection Officers - IFPO) ให้นิยามคำว่าข้อมูลข่าวสารไว้ว่าเป็น “ชุดข้อมูลที่สามารถใช้ได้หรือประยุกต์ใช้ได้กับสถานการณ์ปัจจุบัน” การจะได้มาซึ่งข้อมูลข่าวสารต้องผ่านกระบวนการการกรองข้อมูลที่ไม่เกี่ยวข้องหรือใช้ไม่ได้ออกไปเสียก่อน โดยในหนังสือ *Intelligence as an Investigative Function* (Metscher and Gilbride 2005) ระบุว่า ข้อมูลข่าวสารนี้จะนำมาใช้ในการประเมิน คาดการณ์ เพื่อปฏิบัติการทางข่าวกรองต่อไป

ส่วนในประเทศไทย คำว่าข้อมูลข่าวสารได้รับการนิยามตามมาตรา 4 พระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสาร พ.ศ. 2540 ระบุว่า “ข้อมูลข่าวสาร” หมายความว่า สิ่งที่สื่อความหมายให้รู้เรื่องราวข้อเท็จจริง ข้อมูล หรือสิ่งใด ๆ ไม่ว่าการสื่อความหมายนั้นจะทำได้โดยสภาพของสิ่งนั้นเอง หรือโดยผ่านวิธีการใด ๆ และไม่ว่าจะได้จัดทำไว้ในรูปของเอกสาร แฟ้ม รายงาน หนังสือ แผนผัง แผนที่ ภาพวาด ภาพถ่าย फिल्म การบันทึกภาพหรือเสียง การบันทึกโดยเครื่องคอมพิวเตอร์ หรือวิธีอื่นใดที่ทำให้สิ่งที่บันทึกไว้ปรากฏได้

นิยามข่าวกรอง (intelligence) และ การข่าวกรองหรือกระบวนการข่าวกรอง (intelligence operation)

นิยามคำว่า “ข่าวกรอง” และ “การข่าวกรอง” วรรณกรรมบางชิ้นระบุไว้ทับซ้อนกัน ขณะที่พัฒนาการในช่วงหลังเป็นต้นมามีลักษณะแยกขาดออกจากกันมากขึ้น ดังจะกล่าวต่อไปนี้

บทความ *A Definition of Intelligence* (Bimford 1958) ของสำนักข่าวกรองกลางสหรัฐอเมริกา (Central Intelligence Agency - CIA) ซึ่งเคยเป็นเอกสารลับและได้เผยแพร่ในปี ค.ศ. 1995 ตามกฎหมายการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารของสหรัฐอเมริกา สรุปความหมายข่าวกรองว่า ข่าวกรองคือ “การรวบรวมและประมวลข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับต่างประเทศและเจ้าหน้าที่ของประเทศนั้น ๆ ตามที่รัฐบาล (สหรัฐอเมริกา) ต้องการเพื่อจัดทำนโยบายต่างประเทศ และนโยบายความมั่นคงแห่งชาติ เป็นการปฏิบัติการในต่างประเทศโดยไม่เฉพาะเจาะจงเพื่อเอื้อให้การปฏิบัติตามนโยบายต่างประเทศได้สำเร็จโดยที่ขั้นตอนการกระทำ เจ้าหน้าที่ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้รับการปกป้องจากการเปิดเผยโดยผิดกฎหมาย”

หนังสือ *Intelligence as an Investigative Function* (อ้างแล้ว) ให้ความหมายข่าวกรองไว้ว่า ข่าวกรองเป็นผลผลิตที่เกิดจากกระบวนการในการเก็บ รวบรวม และวิเคราะห์ชุดข้อมูล เพื่อเปลี่ยนให้ชุดข้อมูลกลายเป็นข้อมูลข่าวสารที่ใช้งานได้ เพื่อให้เกิดการเคลื่อนปฏิบัติการอย่างเหมาะสมและได้มาซึ่งเป้าประสงค์

หนังสือ *Criminal Intelligence: Manual for Analysts* ให้นิยามข่าวกรองว่า คือ ข้อมูลข่าวสารที่ทำให้สามารถเข้าใจได้ มีมูลค่าเพิ่ม และได้รับการประเมินว่ามาจากแหล่งที่น่าเชื่อถือและเหมาะสมกับบริบท

Intelligence Operation: Concept and Structure (Manojlović, Mijalković, and Banović 2011) ระบุว่า “ปฏิบัติการข่าวกรอง” ถูกนิยามว่าหมายถึงโครงการอันซับซ้อนเฉพาะตัวที่จะมีการปฏิบัติจริงในอนาคตเพื่อให้ได้มาซึ่งเป้าหมายให้จงได้ในระยะเวลาและด้วยทรัพยากรที่กำหนด

จะเห็นได้ว่า คำว่า “ข่าวกรอง (Intelligence)” ในช่วงปี ค.ศ. 1950 ในวรรณกรรมของสำนักข่าวกรองกลางสหรัฐอเมริกา แม้ความหมายกว้างครอบคลุมไปถึงความหมายของการปฏิบัติการข่าวกรอง (intelligence operation) ส่วนการให้ความหมายคำว่า “ข่าวกรอง” ในช่วงหลังปี ค.ศ. 2005 เป็นต้นมากลับมีความหมายแคบ เป็นเพียงผลผลิตที่เกิดจากการปฏิบัติตามกระบวนการ

ด้านวรรณกรรมไทย นิยามที่เป็นทางการที่สุดคือจากพระราชบัญญัติข่าวกรองแห่งชาติ พ.ศ. 2562 ซึ่งไม่ปรากฏนิยาม “ข่าวกรอง” มีเพียงนิยาม “การข่าวกรอง” ตามมาตรา 4 โดยระบุว่า “การข่าวกรอง” หมายความว่า การดำเนินการกับข้อมูลข่าวสารเพื่อให้ทราบถึงความมุ่งหมาย กำลังความสามารถ และความเคลื่อนไหว รวมทั้งวิถีทางของบุคคล กลุ่มบุคคล หรือองค์การใด ทั้งภายในประเทศและต่างประเทศ ที่อาจกระทำการอันเป็นพฤติกรรมเป็นภัยคุกคาม ทั้งนี้ เพื่อรักษาความมั่นคงหรือประโยชน์แห่งรัฐ

ในส่วนของไทย การนิยามความหมายของ “ข่าวกรอง” ปรากฏในวรรณกรรมที่มีความเป็นทางการน้อยลงมา เช่น เอกสารประกอบการเรียน *การข่าวกรอง* จัดทำโดยส่วนวิชาเสนาธิการกิจ กองวิชาการข่าวกรอง โรงเรียนเสนาธิการทหารบก กรมยุทธศึกษาทหารบก (2559) และเอกสารประกอบการเรียน วิชาการข่าวกรอง โดย พันโทแดนชัย พูลสอน อาจารย์หัวหน้าแผนกวิชา ประธานกองวิชา โรงเรียนการกำลังสำรอง ศูนย์การกำลังสำรอง ทั้งสองแหล่งให้ความหมายตรงกันและเป็นไปในแนวทางเดียวกับความหมายของข่าวกรองของวรรณกรรมต่างประเทศช่วงปี ค.ศ. 2005 เป็นต้นมา กล่าวคือ เป็นผลผลิตที่ได้จากการข่าวหรือกระบวนการข่าวกรอง เพื่อวัตถุประสงค์ตามที่กำหนด

ดังนั้นแล้ว สามารถสรุปได้ว่า ความหมายของ “ข่าวกรอง” และ “การข่าวกรอง” ในปัจจุบันได้แยกขาดออกจากกันอย่างสิ้นเชิง ดังนี้

ข่าวกรอง หมายถึง ผลผลิตของการข่าวกรองซึ่งได้รับการประเมินความน่าเชื่อถือ แปลงให้เข้าใจได้และเหมาะสมกับบริบท เพื่อส่งต่อให้ผู้รับในการนำไปปฏิบัติให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้

การข่าวกรอง หรือกระบวนการข่าวกรอง หมายถึง กระบวนการในการได้มาซึ่งข่าวกรอง เพื่อให้ทราบถึงความเคลื่อนไหวและรายละเอียดของเป้าหมาย เพื่อวางแผนเป็นนโยบายหรือแผนในการปฏิบัติต่อไป

2.2.1.2 ประเภทของข่าวกรอง

ข่าวกรองด้านความมั่นคง

ข่าวกรองด้านความมั่นคง อาจสามารถแบ่งแยกย่อยได้หลากหลายรูปแบบ ดังนี้

หนังสือเรื่อง *Law Enforcement Intelligence: A Guide for State, Local, and Tribal Law Enforcement Agencies* (Carter 2004) ระบุว่าข่าวกรองของสหรัฐอเมริกาที่เกี่ยวข้องกับความมั่นคงมี 2 ลักษณะ ได้แก่

ข่าวกรองด้านความมั่นคงภายในของรัฐ (Homeland Security (All-Hazards) Intelligence) ซึ่งครอบคลุมความรับผิดชอบในการทำงานกับข้อมูลข่าวสารเพื่อระบุและจัดการกับ “ภัยคุกคามทุกรูปแบบ” ซึ่งไม่เกี่ยวข้องกับอาชญากรรม (เนื่องจากจะทับซ้อนกับข่าวกรองด้านอาชญากรรม) เช่น ข้อมูลข่าวสารด้านสุขภาพในวาระฉุกเฉิน ข้อมูลข่าวสารด้านภัยพิบัติ เป็นต้น เพื่อใช้ประโยชน์ในการป้องกันภัยคุกคามหรือบรรเทาสาธารณภัยที่มาจากภัยคุกคามนั้น

ข่าวกรองด้านความมั่นคงระดับชาติ (National Security Intelligence) อันเป็นการเก็บข้อมูลข่าวสารและวิเคราะห์ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับความสัมพันธ์และการควบคุมสมดุลระหว่างสหรัฐอเมริกากับรัฐอื่น ๆ หน่วยงานต่าง ๆ และบุคคลที่มีความสำคัญต่อการเมืองและเศรษฐกิจ ขณะเดียวกันก็รักษาไว้ซึ่งอธิปไตยของสหรัฐอเมริกา โดยดูแลข้อมูลข่าวสารทั้งด้านนโยบายและด้านการทหารเพื่อจับตาภัยคุกคามที่อาจจะเป็นอันตรายต่อความมั่นคงของชาติได้

สำหรับความหมายในประเทศไทย เอกสารประกอบการเรียน *การข่าวกรอง* (อ่างแล้ว) ให้นิยามคำว่า “ข่าวกรองแห่งชาติ” และ “ข่าวกรองในระดับชาติ” ว่าเป็นข่าวกรองซึ่งมีหน่วยฝนระดับกระทรวง ทบวง กรม เป็นผู้รวบรวมและดำเนินกรรมวิธี หรือเป็นผู้ใช้ เพื่อรักษาผลประโยชน์และความมั่นคงแห่งชาติ บริหารการปกครองพัฒนาประเทศ และบริการสวัสดิการของรัฐ หน่วยงานที่ใช้ได้แก่ กระทรวงมหาดไทย สำนักข่าวกรองแห่งชาติ กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายใน ตำรวจสันติบาล และศูนย์รักษาความปลอดภัย รวมถึงหน่วยเฉพาะกิจที่จัดตั้งขึ้น ยังรวมถึงข่าวกรองที่เกี่ยวกับการต่างประเทศ โดยผู้ใช้ได้แก่ กระทรวงการต่างประเทศ สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย กรมข่าวทหาร และกรมข่าวของเหล่าทัพ ตลอดจนศูนย์รักษาความปลอดภัยและกรมเศรษฐกิจการพาณิชย์กระทรวงพาณิชย์ เพื่อใช้ประโยชน์ในการกำหนดนโยบาย ดำเนินความสัมพันธ์กับต่างประเทศ หรือเตรียมการป้องกันประเทศและทำสงคราม

โดยสรุปแล้ว แม้จะมีการเรียกด้วยชื่อเรียกที่ต่างกันและแบ่งการนิยายย่อยแตกต่างกันไป แต่ข่าวกรองด้านความมั่นคงมีลักษณะเหมือนกันคือเป็นข่าวกรองที่มุ่งหาข้อมูลที่อาจกระทบต่อความมั่นคงของทั้งภายในและนอกภูมิจังหวัดนั้น โดยมุ่งพุ่งเป้าไปที่การระบุและศึกษารายละเอียดของ “ภัยคุกคาม” ตามแต่จะกำหนดเพื่อส่งต่อให้หน่วยงานภายในรัฐดำเนินการเพื่อธำรงความมั่นคงของรัฐ ไม่ว่าจะเป็นผ่านการบรรเทาสาธารณภัย ผ่านการดำเนินการทางการทูตหรือการทหาร เป็นต้น

ข่าวกรองด้านการสืบสวนอาชญากรรม

ตามหนังสือ *Criminal Intelligence: Manual for Analysts* (อ้างแล้ว) หมายถึงการนำข้อมูลที่จัดเก็บผ่านประวัติอาชญากรรมผ่านกระบวนการประเมินโดยนักวิเคราะห์เพื่อนำไปสู่การบังคับใช้กฎหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะในการสืบสวนองค์กรอาชญากรรม (Organized Crime) งานข่าวกรองทางอาชญากรรมเริ่มตั้งแต่การระบุตัวและทำความเข้าใจองค์กรอาชญากรรมที่ปฏิบัติหน้าที่อยู่ในพื้นที่นั้น ๆ รวมถึงตรวจจับทิศทางของกิจกรรมเพื่อพยากรณ์แนวโน้มการก่ออาชญากรรมในอนาคต เพื่อวางยุทธศาสตร์ในการบังคับใช้กฎหมายอย่างมีประสิทธิภาพ

หนังสือ *Intelligence as an Investigative Function* (อ้างแล้ว) ระบุว่าข่าวกรองด้านการสืบสวนอาชญากรรมแตกต่างจากการวิเคราะห์อาชญากรรมทั่วไป โดยการวิเคราะห์อาชญากรรมจะเป็นการเรียนรู้แบบแผนของการเกิดอาชญากรรมเพื่อทำนายการเกิดในอนาคต ขณะที่ข่าวกรองด้านการสืบสวนอาชญากรรมจะมุ่งเน้นไปที่ข้อมูลของบุคคล องค์กรอาชญากรรมและความสัมพันธ์ระหว่างปัจเจกกับองค์กร

อย่างไรก็ดี ยังไม่ปรากฏการนิยามข่าวกรองประเภทนี้ที่ชัดเจนในบริบทไทยใกล้เคียงที่สุดคือการบรรยายหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ตำรวจสันติบาลในพื้นที่กองกำกับการต่าง ๆ ว่า "ควบคุมและบริหารงานข่าวกรองเกี่ยวกับบุคคลหรือกลุ่มบุคคล หรือกลุ่มบุคคลต่างชาติหรือบุคคลใด ๆ ในต่างประเทศ หรือลัทธิและศาสนา ที่มีพฤติการณ์กระทบหรือเป็นภัยต่อความมั่นคงของสถาบันหลัก"

โดยรวมแล้วแนวคิดการข่าวกรองด้านการสืบสวนอาชญากรรมจากหลากหลายนิยามมีลักษณะร่วมกันคือศึกษาบุคคลที่เกี่ยวข้องกับเครือข่ายอาชญากรรมหรือสิ่งที่รัฐนั้น ๆ มองว่าเป็นอาชญากรรมเพื่อนำมาใช้ประโยชน์ต่อไป

ข้อมูลข่าวสารทางศุลกากร (customs information) และข่าวกรองทางศุลกากร (customs intelligence)

ยังไม่เคยมีวรรณกรรมใดนิยาม “ข้อมูลข่าวสารทางศุลกากร” หรือ “ข่าวกรองทางศุลกากร” โดยตรงในทางสากล อย่างไรก็ตาม คำสั่งกรมศุลกากร ที่ 18/2561 ระบุว่า

“ข้อมูลข่าวสารทางศุลกากร” หมายความว่า สิ่งสื่อความหมายถึงข้อมูลเกี่ยวกับการนำเข้า ส่งออก นำผ่าน และการใช้สิทธิประโยชน์ทางภาษีอากรตามกฎหมายศุลกากรและกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง ข้อมูลเกี่ยวกับ บุคคลและนิติบุคคลที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติพิธีการทางศุลกากร ดังนั้น เมื่อพิจารณาจากข้อเท็จจริงตามทฤษฎีและแนวคิดในเอกสารต่าง ๆ แล้ว “ข่าวกรองทางศุลกากร” จึงหมายความว่า ผลผลิตที่ได้จากการข่าวหรือกระบวนการข่าวกรองที่ดำเนินการกับข้อมูลข่าวสารทางศุลกากร โดยเกี่ยวกับสถานการณ์ฉุกเฉิน หรือความมั่นคงในทางเศรษฐกิจของประเทศ หรือความปลอดภัยของ สาธารณะ หรือที่อยู่ในความสนใจของประชาชน

2.2.2 ทฤษฎีวงรอบข่าวกรอง

ทฤษฎีวงรอบข่าวกรอง คือทฤษฎีขั้นตอนในการได้มาซึ่งข่าวกรอง โดยหลากหลายหน่วยงานให้กรอบทฤษฎีของตนเองแบ่งเป็นขั้นตอนต่าง ๆ ในจำนวนที่แตกต่างกันไปตั้งแต่ 5-7 ขั้นตอน ดังยกตัวอย่างต่อไปนี้

เอกสารประกอบการเรียน *การข่าวกรอง* (อ้างแล้ว) และ สำนักข่าวกรองกลาง สหรัฐอเมริกา ชี้ว่าวงรอบข่าวกรองประกอบด้วย 5 ขั้นตอน ได้แก่ 1.การวางแผนและอำนาจการ (Planing and Direction) 2.การรวบรวมข่าวสาร (Collection) 3.การดำเนินการวิธี (Processing) หรือเปลี่ยนข่าวสารที่รวบรวมได้ให้อยู่ในรูปแบบที่ง่ายต่อการดำเนินการ 4.การผลิตข่าวกรอง (Analysis and production) ด้วยขั้นตอนการผสม ประเมินค่า วิเคราะห์และสิทธิกรรมข่าวสารจาก แหล่งหนึ่งหรือหลายแหล่ง 5.การกระจาย (Dissemination) ส่งข่าวกรองให้ถึงมือผู้ใช้ได้ทันเวลา

หนังสือ *Intelligence as an Investigative Function* (อ้างแล้ว) และ หนังสือ *Criminal Intelligence : Manual for Analysts* (อ้างแล้ว) ระบุวงรอบข่าวกรองไว้ 7 ขั้นตอน ได้แก่ 1.วางแผน 2.เก็บข้อมูล 3.ตรวจเทียบข้อมูล 4.ประเมินข้อมูล 5.วิเคราะห์ข้อมูล 6.เผยแพร่ไปยัง กลุ่มเป้าหมาย 7.รับเสียงตอบรับ และย้อนกลับเป็นวงรอบด้วยการเริ่มใหม่ที่มีการวางแผนใหม่ และ ดำเนินการขั้นตอนเดิมไปเป็นวัฏจักร

เมื่อพิจารณาเกี่ยวเปรียบเทียบวงรอบข่าวกรองทั้งรูปแบบ 5 ขั้นตอนและ 7 ขั้นตอน แล้ว พบว่าสาระสำคัญของขั้นตอนไม่ต่างกันมากนัก เพียงแต่รูปแบบ 7 ขั้นตอนจะมีการเพิ่มรายละเอียด ในส่วนของการวางแผนและประเมินหลังการเผยแพร่เข้ามา จึงอาจกล่าวได้ว่าทั้งสองรูปแบบแตกต่างกันในมิติของความละเอียดของการแจกแจงขั้นตอนเท่านั้น

2.2.3 แนวคิด Information Pool

WCO Risk Management Compendium ระบุว่า การได้มาซึ่งข่าวกรองจะทำได้มาด้วยการประมวลข้อมูลที่หลากหลาย บนแนวคิดของแหล่งรวบรวมข้อมูล (Information Pool) ซึ่งรวมเอาข้อมูลที่ได้มาจากแหล่งต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับประเด็นนั้น ๆ มาไว้ด้วยกัน ไม่ว่าจะเป็นข้อมูลจากภายในราชการ เช่น ข้อมูลจากกระทรวงการต่างประเทศ ข้อมูลจากภาคราชการต่าง ๆ ข้อมูลจากฝ่ายบังคับใช้กฎหมาย หรือภายนอกหน่วยงาน เช่น ข้อมูลจากภาคประชาสังคม ข้อมูลจากภาคเอกชน เป็นต้น ผู้ปฏิบัติหน้าที่ด้านข้อมูลข่าวสารจะต้องหาทางเข้าถึงข้อมูลทุกข้อมูลที่เป็นไปได้ในแหล่งรวบรวมข้อมูล เพื่อดึงข้อมูลมาประมวลผล

2.3 กรอบความร่วมมือระหว่างประเทศที่เกี่ยวข้อง

2.3.1 อนุสัญญาเกียวโต (ฉบับแก้ไข) (WCO Revised Kyoto Convention - RKC)

อนุสัญญาเกียวโต (ฉบับแก้ไข) องค์การศุลกากรโลก จัดทำขึ้นเมื่อวันที่ 3 กุมภาพันธ์ ค.ศ. 2006 เป็นอนุสัญญาตามกฎหมายระหว่างประเทศเพื่อทำข้อตกลงในเงื่อนไขพื้นฐานและกระบวนการศุลกากรเบื้องต้นซึ่งประเทศภาคีต้องปฏิบัติตาม โดยมีเงื่อนไขทั้งหมด 7 ข้อดังนี้

1. การปฏิบัติหน้าที่ของศุลกากรต้องโปร่งใสและคาดเดาล่วงหน้าได้
2. ใบขนสินค้าและเอกสารอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องต้องมีมาตรฐานและมีพฤติการณ์เรียบง่าย
3. ให้บริการบุคคลผู้ทรงสิทธิโดยทำให้กระบวนการเป็นไปอย่างเรียบง่าย
4. ใช้เทคโนโลยีด้านข้อมูลข่าวสารให้ได้มากที่สุด
5. ลดความจำเป็นในการควบคุมทางศุลกากรให้ได้มากที่สุด
6. ใช้การจัดการความเสี่ยงและการควบคุมองค์การผ่านการตรวจสอบ
7. ให้ความร่วมมือกับหน่วยงานอื่น ๆ ซึ่งทำงานบริเวณชายแดน
8. ร่วมมือกับภาคการค้า

สำหรับประเด็นที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัยนี้โดยตรงได้แก่ เงื่อนไขของอนุสัญญาข้อ 6.3 ที่ระบุว่า “ในการดำเนินการควบคุมทางศุลกากรนั้น ศุลกากรต้องใช้กระบวนการจัดการบริหารความเสี่ยง” ซึ่งการบริหารความเสี่ยงนี้เป็นจุดตั้งต้นของการใช้การข่าวในหน่วยงานทางศุลกากรเพื่อประกอบการระบุและประเมินความเสี่ยง (risk identification and risk assessment) ในทางศุลกากรที่สามารถเกิดขึ้นได้

2.3.2 ความตกลงด้านการอำนวยความสะดวกทางการค้า (WTO Trade Facilitation Agreement - TFA)

ความตกลงด้านการอำนวยความสะดวกทางการค้า ก่อตั้งขึ้นเมื่อปี ค.ศ. 2013 และมีผลบังคับใช้เมื่อวันที่ 22 กุมภาพันธ์ 2017 เป็นการทำข้อตกลงร่วมกันของประเทศภาคีองค์การการค้าโลก (World Trade Organization) ที่ตกลงกันว่าประเทศสมาชิกจะดำเนินการให้มีมาตรการต่าง ๆ เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพในการแลกเปลี่ยนสินค้า โดยหนึ่งในหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้แก่ ฝ่ายศุลกากร ของแต่ละประเทศสมาชิกซึ่งต้องบริหารจัดการการอำนวยความสะดวกทางการค้าให้ทำได้ อย่างราบรื่น มีมาตรการที่เกี่ยวข้องกับศุลกากร 5 ข้อด้วยกัน ดังนี้

1. กำหนดให้ตีพิมพ์และเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารการค้าและมีช่องทางติดต่อสำหรับให้ข้อมูลกรณีมีผู้สอบถาม
2. ให้องค์การที่จัดการชายแดนสร้างกลไกการรับฟังความคิดเห็นจากผู้ประกอบการและผู้เกี่ยวข้อง
3. กำหนดให้ผู้เกี่ยวข้องกับการจัดการชายแดนร่วมกันจัดการสินค้าก่อนสินค้านั้นมาถึง ประเมินความเสี่ยง และจัดให้มีการชำระเงินผ่านทางอิเล็กทรอนิกส์
4. ให้มีความร่วมมือระหว่างหน่วยงานที่จัดการชายแดนทั้งในระดับชาติและระดับนานาชาติ
5. มีการประเมินประสิทธิภาพของพิธีการศุลกากรสำหรับการส่งออก-นำเข้าอย่างต่อเนื่อง

ข้อกำหนดที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัยนี้โดยตรงได้แก่ ข้อกำหนดข้อ 7.4 ซึ่งกำหนดให้ประเทศสมาชิกพึงพัฒนาระบบการปฏิบัติงานให้เป็นไปตามมาตรฐานสากล ยกเว้นกรณีที่มาตราฐานไม่สอดคล้องกับบริบทนั้นๆ หรือทำให้การปฏิบัติหน้าที่เป็นไปอย่างไม่มีประสิทธิภาพ ซึ่งครอบคลุมถึงการใช้หลักการบริหารความเสี่ยงในทางศุลกากร ซึ่งต้องใช้การข่าวในการดำเนินงานด้วย

2.4 กฎหมายที่เกี่ยวข้อง

2.4.1 พระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. 2540

กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับข้อมูลข่าวสาร (information) ของรัฐบาลในประวัติศาสตร์สมัยใหม่ของไทยอยู่พื้นฐานของการรักษาสมดุลระหว่าง 2 วัตถุประสงค์ ได้แก่

1. วัตถุประสงค์ด้านการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารให้แก่ประชาชน

2. วัตถุประสงค์ในด้านการสงวนการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารของประชาชน ภายใต้ “ความลับทางราชการ”

พัฒนาการของกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับข้อมูลข่าวสารเป็นผลมาจากความตื่นตัวทางการเมืองหลังเหตุการณ์พฤษภาทมิฬที่เรียกร้องให้ภาครัฐปฏิบัติตามธรรมาภิบาลอย่างเคร่งครัด โดยหนึ่งในคุณค่าหลักคือความโปร่งใส ส่งผลให้รัฐบาล อานันท์ ปันยารชุน จัดตั้งคณะกรรมการเพื่อยกร่างกฎหมายว่าด้วยข้อมูลข่าวสารของราชการ และได้รับความร่วมมือจากรัฐบาลต่อ ๆ มาจนกระทั่งผลักดันมาเป็น พระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. 2540 ในสมัยรัฐบาลพลเอกชวลิต ยงใจยุทธ รัฐสภามีมติเห็นชอบวันที่ 23 กรกฎาคม 2540 และประกาศเป็นกฎหมายในราชกิจจานุเบกษาวันที่ 10 กันยายน 2540 ก่อนมีผลบังคับใช้วันที่ 9 ธันวาคม 2540 เป็นต้นมา

พิจารณาจากคำปรารภท้ายพระราชบัญญัติ ซึ่งเขียนไว้อย่างชัดเจนว่าเป็นไปเพื่อขยายข้อมูลทางราชการให้ประชาชนได้รับทราบ อันจะนำไปสู่การปกครองที่โปร่งใส ประชาชนสามารถมีส่วนร่วม ตรวจสอบได้ และได้รับความเป็นธรรมในการปกป้องพิทักษ์เสรีภาพ ดังที่เขียนไว้ว่า

เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้คือ ในระบอบประชาธิปไตย การให้ประชาชน มีโอกาสกว้างขวางในการได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการดำเนินการต่างๆ ของรัฐเป็นสิ่งจำเป็น เพื่อให้ประชาชนจะสามารถแสดงความคิดเห็นและใช้สิทธิทางการเมืองได้โดยถูกต้องกับความเป็นจริง อันเป็นการ ส่งเสริมให้มีความเป็นรัฐบาลโดยประชาชนมากยิ่งขึ้น สมควรกำหนดให้ประชาชนมีสิทธิได้รับรู้ข้อมูลข่าวสารของราชการ โดยมีข้อยกเว้นอันไม่ต้องเปิดเผยที่แจ้งชัดและจำกัดเฉพาะข้อมูลข่าวสารที่หากเปิดเผยแล้วจะ เกิดความเสียหายต่อประเทศชาติหรือต่อประโยชน์ ที่สำคัญของเอกชน ทั้งนี้เพื่อพัฒนาระบอบ ประชาธิปไตยให้มั่นคงและจะยังผลให้ประชาชนมีโอกาสรู้ถึงสิทธิหน้าที่ของตนอย่างเต็มที่ เพื่อที่จะปกป้องรักษาประโยชน์ของตนได้อีกประการหนึ่งด้วย ประกอบกับสมควรคุ้มครองสิทธิส่วนบุคคลในส่วนที่เกี่ยวข้องของ กับข้อมูลข่าวสารของราชการไปพร้อมกัน จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

จึงอาจกล่าวได้ว่า วัตถุประสงค์ของการกำเนิดกฎหมายข้อมูลข่าวสารทางราชการ ไม่ได้เกี่ยวข้องกับการข่าวกรองมากนัก อย่างไรก็ตามมีบางมาตราที่กำหนดบทสงวนการเปิดเผยไว้ ดังนี้

1. ให้ห้ามมิให้เปิดเผย กรณีเป็น ข้อมูลข่าวสารที่อาจก่อให้เกิดความเสียหายต่อสถาบันพระมหากษัตริย์
2. อาจมีคำสั่งมิให้เปิดเผยข้อมูลข่าวสารนั้น กรณีเป็น

- 2.1 ข้อมูลข่าวสารที่การเปิดเผยจะก่อให้เกิดความเสียหายต่อความมั่นคงของประเทศ ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ หรือความมั่นคงในทางเศรษฐกิจหรือการคลังของประเทศ
- 2.2 ข้อมูลข่าวสารที่การเปิดเผยจะทำให้การบังคับใช้กฎหมายเสื่อมประสิทธิภาพหรือไม่อาจสำเร็จตามวัตถุประสงค์ได้ไม่ว่าจะเกี่ยวกับการฟ้องคดี การป้องกัน การปราบปราม การทดสอบ การตรวจสอบ หรือการรู้แหล่งที่มาของข้อมูลข่าวสารหรือไม่ก็ตาม
- 2.3 ความเห็นหรือคำแนะนำภายในหน่วยงานของรัฐ ในการดำเนินการเรื่องใดเรื่องหนึ่ง แต่ทั้งนี้ไม่รวมถึงรายงานทางวิชาการ รายงานข้อเท็จจริง หรือข้อมูลข่าวสารที่นำมาใช้ในการทำความเข้าใจ หรือคำแนะนำภายในดังกล่าว
- 2.4 ข้อมูลข่าวสารที่เปิดเผยแล้วอาจก่อให้เกิดอันตรายต่อชีวิตหรือความปลอดภัยของบุคคลใดบุคคลหนึ่ง
- 2.5 ข้อมูลข่าวสารที่เกี่ยวกับรายงานแพทย์หรือข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคล ซึ่งการเปิดเผยจะเป็นการรุกรานสิทธิส่วนบุคคลโดยไม่สมควร
- 2.6 ข้อมูลข่าวสารของราชการที่มีกฎหมายคุ้มครองมิให้เปิดเผย หรือข้อมูลข่าวสารที่มีผู้ให้มาโดยไม่ประสงค์ให้ทางราชการนำไปเปิดเผยต่อผู้อื่น
- 2.7 ข้อมูลข่าวสารที่มีการกำหนดในพระราชกฤษฎีกาเพิ่มเติม

2.4.2 พระราชบัญญัติข่าวกรองแห่งชาติ พ.ศ.2562

พระราชบัญญัติข่าวกรองแห่งชาติ พ.ศ. 2562 เป็นกฎหมายที่มีพัฒนาการมาอย่างยาวนานตั้งแต่หลังสงครามโลกครั้งที่ 2 เป็นต้นมา โดยฉบับแก้ไขล่าสุดเกิดขึ้นใน พ.ศ. 2562 โดยสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ที่ก่อตั้งโดยคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) หลังการรัฐประหารปี 2557 เป็นกฎหมายหลักที่ให้อำนาจสำนักข่าวกรองแห่งชาติในการเข้าถึงข้อมูลเพื่อวัตถุประสงค์ในการติดตามสถานการณ์ภายในและต่างประเทศที่มีผลกระทบต่อความมั่นคงแห่งชาติ เพื่อนำไปรายงานต่อนายกรัฐมนตรีและสภาความมั่นคงแห่งชาติ โดยให้อำนาจในการปฏิบัติการ 2 ทาง ดังนี้

1. สั่งให้หน่วยงานของรัฐหรือบุคคลใดส่งข้อมูลหรือเอกสารที่มีผลกระทบต่อความมั่นคงแห่งชาติภายในระยะเวลาที่ผู้อำนวยการกำหนด หากหน่วยงานของรัฐหรือบุคคลดังกล่าวไม่ส่งข้อมูลหรือเอกสารภายในกำหนดเวลาโดยไม่มีเหตุอันสมควร ให้สำนักข่าวกรองแห่งชาติรายงานต่อนายกรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาสั่งการตามความเห็นสมควรต่อไป

2. ดำเนินการด้วยวิธีการใด ๆ รวมทั้งอาจใช้เครื่องมืออิเล็กทรอนิกส์ เครื่องมือทางวิทยาศาสตร์ เครื่องโทรคมนาคม หรือเทคโนโลยีอื่นใด เพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลหรือเอกสารในกรณีที่มีความจำเป็นจะต้องได้มาซึ่งข้อมูลหรือเอกสารอันเกี่ยวกับการข่าวกรอง การต่อต้านข่าวกรอง การข่าวกรองทางการสื่อสาร หรือการรักษาความปลอดภัยฝ่ายพลเรือน

ทั้งนี้ เจ้าหน้าที่ไม่ต้องขออำนาจจากศาลและไม่มีข้อจำกัดอำนาจ มีเพียงข้อจำกัดความรับผิดชอบหากเจ้าหน้าที่กระทำโดยสุจริตให้ถือว่าการกระทำนั้นชอบด้วยกฎหมาย

2.5 ข้อมูลกรมศุลกากร

2.5.1 วิสัยทัศน์ พันธกิจ และยุทธศาสตร์

2.5.1.1 วิสัยทัศน์กรมศุลกากร

“องค์กรศุลกากรชั้นนำ ที่มุ่งส่งเสริมความยั่งยืนของเศรษฐกิจและความปลอดภัยของสังคม ด้วยนวัตกรรมและบริการที่เป็นเลิศ”

2.5.1.2 พันธกิจกรมศุลกากร

- อำนวยความสะดวกทางการค้าและส่งเสริมระบบโลจิสติกส์ของประเทศ
- ส่งเสริมเศรษฐกิจของประเทศด้วยมาตรการทางศุลกากรและข้อมูลการค้าระหว่างประเทศ
- เพิ่มขีดความสามารถในการปกป้องสังคมให้ปลอดภัยด้วยระบบควบคุมทางศุลกากร
- จัดเก็บภาษีอากรอย่างเป็นธรรม โปร่งใส และมีประสิทธิภาพ

2.5.1.3 ยุทธศาสตร์กรมศุลกากร

1. พัฒนาระบบงานและระบบเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่ออำนวยความสะดวกทางการค้า
เป้าประสงค์ : เพื่อให้บริการศุลกากรมีความสะดวก รวดเร็ว ทันสมัย ให้อำนวยต่อการเปลี่ยนแปลงการค้าโลก
2. พัฒนามาตรการทางศุลกากรและข้อมูลการค้าระหว่างประเทศเพื่อส่งเสริมการค้าชายแดน และเชื่อมโยงการค้าโลก
เป้าประสงค์ : เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ
3. พัฒนาระบบควบคุมทางศุลกากรให้มีประสิทธิภาพและเชื่อมโยงกัน
เป้าประสงค์ : เพื่อให้การตรวจสอบและควบคุมทางศุลกากรมีประสิทธิภาพ และสร้างสังคมปลอดภัย

4. เพิ่มประสิทธิภาพและประสิทธิผลการจัดเก็บภาษีโดยยึดหลักธรรมาภิบาล

เป้าประสงค์ : เพื่อให้การจัดเก็บภาษีเป็นไปตามเป้าหมายและสร้างความพึงพอใจให้แก่ผู้เสียภาษี

5. พัฒนาสมรรถนะบุคลากรและการบริหารจัดการองค์กร

เป้าประสงค์ : เพื่อให้องค์กรมีคุณภาพ บุคลากรมีความเชี่ยวชาญ คุณธรรมและความสุข สามารถขับเคลื่อนกรมศุลกากรให้บรรลุเป้าหมาย

2.5.2 หน้าที่และอำนาจ

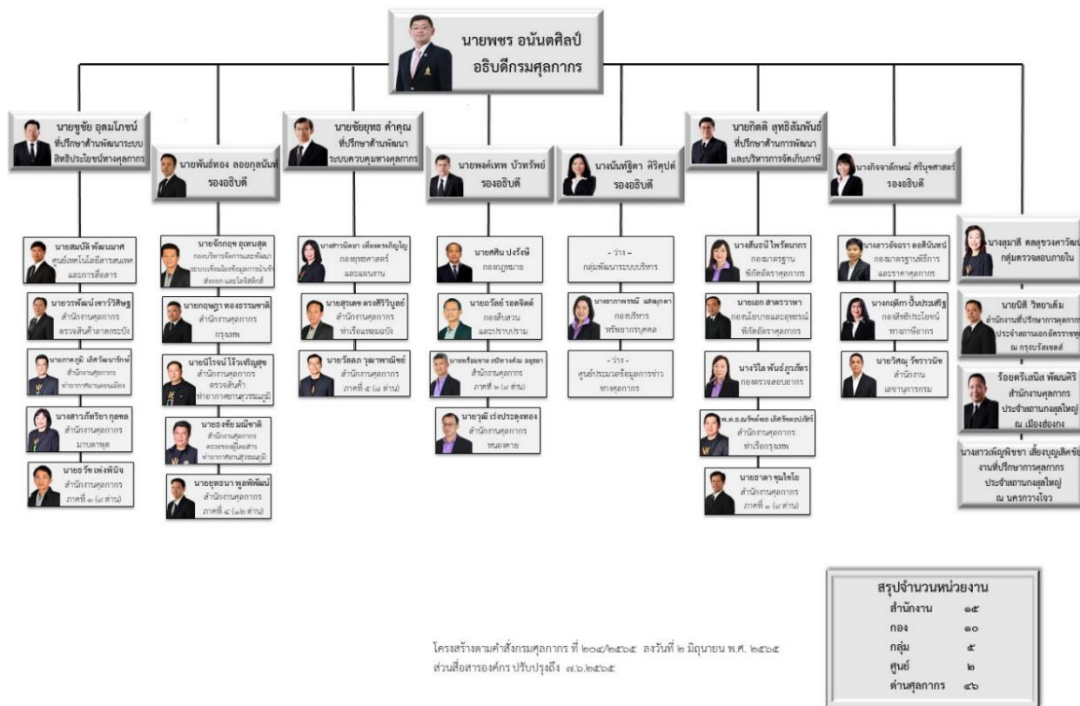
หน้าที่และอำนาจของกรมศุลกากรมีด้วยกัน 5 ข้อ ดังนี้

1. ดำเนินการตามกฎหมายว่าด้วยศุลกากร กฎหมายว่าด้วยพิกัดอัตราศุลกากร และกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง
2. เสนอความเห็นต่อกระทรวงเกี่ยวกับการกำหนดนโยบายการจัดเก็บภาษีอากรในทางศุลกากร
3. ดำเนินการเกี่ยวกับการส่งเสริมการผลิตและการส่งออกโดยมาตรการทางอากร
4. ป้องกันและปราบปรามการกระทำความผิดทางศุลกากร
5. ปฏิบัติการอื่นใดตามที่กฎหมายกำหนดให้เป็นหน้าที่และอำนาจของกรมหรือตามที่คณะรัฐมนตรี หรือรัฐมนตรีมอบหมาย

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

2.5.3 โครงสร้างหน่วยงาน การบังคับบัญชาและผู้บริหาร

โครงสร้างการหน่วยงาน การบังคับบัญชาและผู้บริหารกรมศุลกากร จากข้อมูล ณ วันที่ 2 มิถุนายน พ.ศ. 2565 เป็นไปดังแผนภาพที่ 1

แผนภาพที่ 1 โครงสร้างหน่วยงาน การบังคับบัญชาและผู้บริหารกรมศุลกากร

2.5.4 คำสั่งกรมศุลกากร ที่ 18/2561 เรื่อง จัดตั้งศูนย์ประมวลข้อมูลการข่าวทางศุลกากร (ศปข.) (Customs Intelligence Center (CIC)) ของกรมศุลกากรและมอบหมายหน้าที่ความรับผิดชอบ

ตามคำสั่งกรมศุลกากร ที่ 18/2561 เรื่อง จัดตั้งศูนย์ประมวลข้อมูลการข่าวทางศุลกากร (ศปข.) (Customs Intelligence Center (CIC)) ของกรมศุลกากรและมอบหมายหน้าที่ความรับผิดชอบ ลงวันที่ 17 มกราคม พ.ศ. 2561 ได้มีการจัดตั้งศูนย์ประมวลข้อมูลการข่าวทางศุลกากรขึ้น โดยคำสั่งดังกล่าวได้ดำเนินการโอนย้ายภารกิจพร้อมทั้งอัตรากำลังในสังกัดส่วนและฝ่ายของหน่วยงานเดิม ประกอบด้วยกองสืบสวนละปราบปราม กองตรวจสอบอากร และกองยุทธศาสตร์และแผนงาน มาอยู่ที่ศูนย์ประมวลข้อมูลการข่าวทางศุลกากร และให้ใช้ศูนย์ต้นทุนในการเบิกจ่ายรวมกับกองตรวจสอบอากรไปพลางก่อนจนกว่าจะมีการเปลี่ยนแปลง พร้อมทั้งมอบหมายภารกิจให้รับผิดชอบในประเด็นการบริหารความเสี่ยง ข้อมูลการข่าว การวิเคราะห์และติดตามการจัดเก็บรายได้และเทคโนโลยีการควบคุมทางศุลกากรเป็นการเฉพาะ ต่อมากรมศุลกากรได้มีคำสั่ง ที่ 460/2563 ลงวันที่ 4 พฤศจิกายน พ.ศ. 2563 เพื่อแก้ไขคำสั่งข้างต้นในประเด็นของการโอนโครงสร้างอัตรากำลังตามที่ได้มีการปรับปรุงโครงสร้างกรอบอัตราใหม่

2.5.5 ประมวลระเบียบปฏิบัติศุลกากร พ.ศ. 2560 ข้อ 7 02 02 21 การรายงานการจับของลักลอบหนีศุลกากรการหลีกเลี่ยงอากรหรือการห้ามการกักต

เพื่อให้การรายงานการจับของลักลอบหนีศุลกากรการหลีกเลี่ยงอากรหรือการห้ามการกักตเป็นไปในแนวเดียวกันสามารถนำข้อมูลจัดทำสถิติและประมวลผลด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ได้อย่างเหมาะสมรวดเร็วทันกับความต้องการในการใช้สถิติเพื่อการบริหารงานจึงให้ถือปฏิบัติดังนี้

(1) ให้หน่วยงานศุลกากรที่มีหน้าที่จับกุมของลักลอบหนีศุลกากร หรือมีหน้าที่ในการตรวจสอบการหลีกเลี่ยงอากร หรือการห้ามการกักตบันทึกรายงานการจับกุมพร้อมรายละเอียดการจับกุมลงในระบบป้องกันและปราบปราม (แบบที่ 149) ทุกครั้งที่มีการจับกุมการกระทำความผิดรายงานดังกล่าวรวมถึงคดีที่พนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจหรือพนักงานเจ้าหน้าที่อื่นเป็นผู้จับหรือตรวจพบและได้นำของกลางมาเก็บรักษาหรือแจ้งให้ทราบโดยประการอื่นหน่วยงานที่รับของกลางต้องเป็นผู้บันทึกการจับกุมและรายละเอียดการจับกุมลงในระบบป้องกันและปราบปราม (แบบที่ 149) ด้วย

(2) การรายงานการจับกุมของพนักงานศุลกากรให้ทำตาม (แบบที่ 306) แบบแนบท้ายประมวลฯ บทนี้ และในกรณีมีผู้แจ้งความนำจับให้ปฏิบัติดังนี้

(2.1) ในส่วนกลางให้ผู้จับกุมทำรายงานการจับกุมเบื้องต้นเสนอให้กรมฯ ทราบโดยพลันและทำรายงานการจับกุมเสนอต่อผู้บังคับบัญชาอย่างช้าก่อนสิ้นเวลาราชการของวันถัดจากวันที่มีการจับกุม และให้ผู้บังคับบัญชาเสนอต่อไปตามลำดับ โดยให้ผู้เสนอแต่ละคนลงวันเวลาที่เสนอจนถึงผู้อำนวยการสำนัก หรือผู้ที่ผู้อำนวยการสำนักมอบหมายภายใน 3 วันนับแต่วันที่มีการจับกุม ถ้าวันที่ครบกำหนด 3 วันเป็นวันหยุดราชการให้เสนอภายในวันแรกที่เปิดทำการ แล้วให้เสนออธิบดี หรือผู้ที่อธิบดีมอบหมายต่อไปสำเนาภาพถ่ายต้นฉบับใบแจ้งความนำจับซึ่งหน่วยงานที่ทำการจับกุมได้รับรองสำเนาถูกต้องแล้วให้แนบไปพร้อมกับรายงานการจับกุมด้วยการรายงานการจับกุมเบื้องต้นในวรรคแรกให้ทุกหน่วยงานรายงานตามแบบแนบท้ายประมวลฯ บทนี้พร้อมทั้งส่ง E-MAIL ให้กรมศุลกากรทราบโดยพลันและให้ถือปฏิบัติโดยเคร่งครัด

(2.2) ในส่วนภูมิภาคให้หน่วยงานที่บันทึกการจับกุมส่งรายงานการจับกุม (แบบที่ 306) พร้อมสำเนาให้ผู้ผู้อำนวยการสำนักงานศุลกากรภาคภายใน 3 วันนับแต่วันที่มีการจับกุม และส่งสำเนาโดย E-MAIL หรือโทรสาร (FAX) ให้กรมศุลกากรทราบทันที ทั้งนี้ให้สำนักงานศุลกากรภาคส่งรายงานการจับกุม (แบบที่ 306) ต้นฉบับพร้อมใบรายงานสรุปการจับกุม (แบบที่ 149) ไปยังกรมศุลกากรเดือนละหนึ่งครั้ง

(2.3) ในกรณีไม่อาจทำรายการจับกุมโดยละเอียดได้ให้รายงานโดยย่อและชี้แจงข้อขัดข้องเสนอพร้อมด้วยใบแจ้งความนำจับภายในกำหนดเวลาตามข้อ (2.1) หรือ (2.3) แล้วแต่กรณีแล้วให้รายงานโดยละเอียดในเวลาอันสมควร

(3) การรายงานการจับกุมในกรณีที่ไม่อาจทำใบแจ้งความนำจับได้ โดยในกรณีแจ้งทางจดหมาย หรือสื่อทางอิเล็กทรอนิกส์ให้แนบจดหมาย หรือสื่อทางอิเล็กทรอนิกส์นั้นไปกับรายงานการจับกุม ส่วนการแจ้งทางโทรศัพท์ให้แนบบันทึกของผู้รับแจ้งตามข้อ (2) ไปกับรายงานการจับกุมสำหรับใบแจ้งความนำจับนั้นให้นำเสนอผู้บังคับบัญชาทันทีที่ทำขึ้นและให้แนบไปพร้อมกับรายงานการจับกุมเช่นเดียวกัน หรือถ้าใบแจ้งความนำจับกระทำภายหลังจากที่ได้ส่งรายงานการจับกุมไปแล้วก็ให้เสนอไปตามลำดับชั้นเพื่อรวมไว้กับรายงานการจับกุมด้วย

(4) เมื่อมีการตรวจพบการเก็บอากรขาดให้ผู้ตรวจพบเสนอรายงานการตรวจพบหรือใบตกท้วงต่อผู้อำนวยการสำนักตรวจสอบอากรโดยผ่านผู้บังคับบัญชาตามลำดับชั้นทันทีเพื่อจะได้แจ้งให้ส่วนราชการที่ถูกทักท้วงทราบ ทั้งนี้ภายใน 3 วันนับแต่มีการตรวจพบการเก็บอากรขาดถ้าวันที่ครบกำหนด 3 วันเป็นวันหยุดราชการให้รายงานในวันแรกที่เปิดทำการ

บทที่ 3

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการศึกษาเรื่องความตระหนักรู้ด้านการข่าวของข้าราชการกรมศุลกากรที่ปฏิบัติงานด้านสืบสวนและปราบปราม โดยมีวัตถุประสงค์ของการวิจัยคือ 1) เพื่อทราบถึงระดับความตระหนักรู้ด้านการข่าวของข้าราชการผู้ปฏิบัติงานด้านสืบสวนและปราบปรามของกรมศุลกากร 2) เพื่อทราบถึงความแตกต่างด้านความตระหนักรู้ด้านการข่าวของข้าราชการผู้ปฏิบัติงานด้านสืบสวนและปราบปรามของกรมศุลกากร เมื่อแบ่งกลุ่มตามช่วงอายุ ช่วงอายุราชการ ช่วงประสบการณ์ในการปฏิบัติงานด้านการสืบสวนและปราบปราม จำนวนครั้งที่ได้รับการฝึกอบรมด้านการข่าว และสังกัดปฏิบัติงาน 3) สามารถกำหนดแนวทางการพัฒนาบุคลากรเพื่อเพิ่มความตระหนักรู้ด้านการข่าวของเจ้าหน้าที่ภายในกรมศุลกากรได้อย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อการบรรลุวัตถุประสงค์การวิจัยดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยจะขอกล่าวถึงระเบียบวิธีวิจัย ดังต่อไปนี้

- 3.1 รูปแบบการวิจัย
- 3.2 แหล่งข้อมูล
- 3.3 กลุ่มประชากรเป้าหมายและการเลือกผู้ให้ข้อมูลสำคัญ
- 3.4 วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล
- 3.5 เครื่องมือที่ใช้เก็บข้อมูล
- 3.6 แนวทางการวิเคราะห์และนำเสนอผลวิจัย
- 3.7 จริยธรรมการวิจัย

3.1 รูปแบบการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed Method Research) ระหว่างวิธีวิจัยเชิงปริมาณและวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ เพื่อศึกษาความตระหนักรู้ด้านการข่าวของข้าราชการกรมศุลกากรที่ปฏิบัติงานด้านสืบสวนและปราบปราม โดยใช้วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถามและการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) กับข้าราชการที่ปฏิบัติงานด้านสืบสวนและปราบปราม กรมศุลกากร

3.2 แหล่งข้อมูล

แหล่งข้อมูลที่ใช้มาจาก 2 แหล่งด้วยกัน ดังต่อไปนี้

3.2.1 แหล่งข้อมูลปฐมภูมิ คือ ข้อมูลที่เก็บรวบรวมมาโดยตรงจากกลุ่มตัวอย่างของประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ ข้าราชการกรมศุลกากร ระดับปฏิบัติการ ข้าราชการ และข้าราชการพิเศษ ที่ปฏิบัติหน้าที่ด้านสืบสวนและปราบปราม จำนวน 81 ราย โดยมีรายละเอียดตามตารางที่ 3 ด้านล่าง

ตารางที่ 2 สรุปจำนวนกลุ่มตัวอย่างที่เก็บข้อมูลจากประชากรที่ต้องการศึกษา

ระดับตำแหน่ง	จำนวน (ราย)
ปฏิบัติการ	25
ข้าราชการ	48
ข้าราชการพิเศษ	8
รวมทั้งหมด	81

3.2.2 แหล่งข้อมูลทุติยภูมิ ศึกษาและค้นคว้าจากเอกสารสำคัญที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ กฎหมาย ระเบียบและคำสั่งกรมศุลกากรที่เกี่ยวข้อง ทฤษฎี 7S แนวคิดว่าด้วยสมรรถนะ แนวคิดว่าด้วยช่วงอายุ และทฤษฎีด้านข่าวกรอง

3.3 กลุ่มประชากรเป้าหมายและการเลือกผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

การวิจัยนี้ศึกษาจากประชากรข้าราชการกรมศุลกากรระดับปฏิบัติการ ข้าราชการ และข้าราชการพิเศษ ที่ปฏิบัติงานด้านสืบสวนและปราบปราม ซึ่งจากข้อมูลของกองบริหารทรัพยากรบุคคล กรมศุลกากร ณ วันที่ 12 เมษายน พ.ศ. 2565 ขนาดของประชากรข้าราชการกลุ่มดังกล่าวมีจำนวนทั้งสิ้น 405 ราย แบ่งออกเป็น 2 กรณี ดังนี้

3.3.1 กรณีการวิจัยเชิงปริมาณ ศึกษาความรู้ความเข้าใจด้านโครงสร้างองค์การ สมรรถนะด้านการข่าว และทัศนคติต่อการใช้ข่าวกรอง จากกลุ่มตัวอย่างประชากรด้วยวิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างตามความสมัครใจ (Volunteer Sampling) จำนวน 81 ราย ซึ่งมีระดับความน่าเชื่อถือที่ร้อยละ 90 และระดับความคาดเคลื่อนที่ร้อยละ 8.21

3.3.2 กรณีการวิจัยเชิงคุณภาพ ศึกษามุมมองเกี่ยวกับประสิทธิภาพการทำงานด้านสืบสวนและปราบปรามจากการใช้ข่าวกรองในการปฏิบัติหน้าที่ และข้อจำกัดหรือข้อท้าทายในการใช้ข่าวกรองของกรมศุลกากรเพื่อการสืบสวนและปราบปราม รวมถึงข้อเสนอแนะในประเด็นด้านการข่าวกรองของกรมศุลกากรที่ผู้ปฏิบัติหน้าที่ด้านสืบสวนและปราบปรามเห็นว่าจะจะเป็นประโยชน์ต่อการปฏิบัติงาน โดยเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง 6 ราย ซึ่งแบ่งได้เป็น 3 กลุ่ม ได้แก่ 1. ผู้ปฏิบัติงานขั้นต้น ระดับปฏิบัติการหรือข้าราชการ 3 ราย 2. ผู้บังคับบัญชาชั้นหัวหน้าฝ่าย ระดับข้าราชการ 2 ราย และ 3. ผู้บังคับบัญชาชั้นผู้อำนวยการส่วน ระดับข้าราชการพิเศษ 1 ราย ด้วยวิธีการเลือกตัวอย่าง

แบบเจาะจง (Purposeful Sampling) จากการใช้ดุลยพินิจส่วนตัวของผู้วิจัยตามอัตวิสัย (Subjective) ซึ่งพิจารณาจากความหลากหลายในด้านข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่าง

3.4 วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล สามารถจำแนกได้ทั้งสิ้น 2 กรณี ดังนี้

3.4.1 กรณีการวิจัยเชิงปริมาณ สืบหาความรู้ความเข้าใจด้านโครงสร้างองค์การ ความรู้พื้นฐานด้านการข่าว และทัศนคติต่อการใช้ข่าวกรอง จากประชากรข้าราชการกรมศุลกากรระดับปฏิบัติการ ข้าราชการ ข้าราชการพิเศษ ที่ปฏิบัติงานด้านสืบสวนและปราบปราม จำนวนทั้งสิ้น 81 ราย ด้วยแบบสอบถามออนไลน์ผ่านโปรแกรม Google Form โดยผู้วิจัยได้ขอความอนุเคราะห์หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย จัดทำหนังสือถึงกรมศุลกากรเพื่อขอความช่วยเหลือแจกแบบสอบถามไปยังประชากรของการวิจัยในครั้งนี้

3.4.2 กรณีการวิจัยเชิงคุณภาพ เก็บข้อมูลในประเด็นมุมมองเกี่ยวกับประสิทธิภาพการทำงานด้านสืบสวนและปราบปรามจากการใช้ข่าวกรองในการปฏิบัติหน้าที่ และข้อจำกัดหรือข้อท้าทายในการใช้ข่าวกรองของกรมศุลกากรเพื่อการสืบสวนและปราบปราม รวมถึงข้อเสนอแนะในประเด็นด้านการข่าวกรองของกรมศุลกากรที่ผู้ปฏิบัติหน้าที่ด้านสืบสวนและปราบปรามเห็นว่าจะเป็นการประโยชน์ต่อการปฏิบัติงาน จากการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) สมาชิกกลุ่มตัวอย่างจำนวน 6 ราย ด้วยวิธีการสัมภาษณ์พูดคุยต่อหน้าและสัมภาษณ์ทางโทรศัพท์ โดยแบ่งได้เป็น 3 กลุ่มตามระดับชั้นการบังคับบัญชา ได้แก่ 1. ผู้ปฏิบัติงานขั้นต้น ระดับปฏิบัติการหรือข้าราชการ 3 ราย 2. ผู้บังคับบัญชาชั้นหัวหน้าฝ่าย ระดับข้าราชการ 2 ราย และ 3. ผู้บังคับบัญชาชั้นผู้อำนวยการส่วน ระดับข้าราชการพิเศษ 1 ราย

3.5 เครื่องมือที่ใช้เก็บข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล สามารถแบ่งได้เป็น 2 ประเภท ดังนี้

3.5.1 แบบสอบถาม เป็นเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บและรวบรวมข้อมูลเชิงปริมาณ โดยเป็นแบบสอบถามในหัวข้อความตระหนักรู้ด้านการข่าวของข้าราชการกรมศุลกากรที่ปฏิบัติงานด้านสืบสวนและปราบปราม แบบสอบถามสามารถจำแนกออกได้เป็น 5 ส่วน ดังนี้

- ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม
- ส่วนที่ 2 ความรู้ความเข้าใจด้านโครงสร้างองค์การ
- ส่วนที่ 3 สมรรถนะด้านการข่าว
- ส่วนที่ 4 ทัศนคติต่อการใช้ข่าวกรอง

ส่วนที่ 5 แบบสอบถามปลายเปิดเกี่ยวกับข้อคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะอื่น ๆ เกี่ยวกับการใช้ข้อมูลการข่าวของกรมศุลกากร

3.5.2 แบบสัมภาษณ์ เป็นเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บและรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพ โดยเป็นแบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง (Semi - Structured Interview) แบบสัมภาษณ์สามารถจำแนกออกได้เป็น 4 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับให้สัมภาษณ์

ส่วนที่ 2 แบบสัมภาษณ์ปลายเปิดเกี่ยวกับประสิทธิภาพและประสิทธิผลการทำงานด้านสืบสวนและปราบปรามจากการใช้ข่าวกรองในการปฏิบัติหน้าที่

ส่วนที่ 3 แบบสัมภาษณ์ปลายเปิดเกี่ยวกับข้อจำกัดหรือข้อท้าทายในการใช้ข่าวกรองของกรมศุลกากรเพื่อการสืบสวนและปราบปราม

ส่วนที่ 4 แบบสัมภาษณ์ปลายเปิดเกี่ยวกับข้อเสนอแนะในประเด็นด้านการข่าวกรองของกรมศุลกากรที่ผู้ปฏิบัติหน้าที่ด้านสืบสวนและปราบปรามเห็นว่าจะเป็นการประโยชน์ต่อการปฏิบัติงาน

3.6 แนวทางการวิเคราะห์และนำเสนอผลวิจัย

3.6.1 กรณีการวิจัยเชิงปริมาณ ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสถิติสำเร็จรูปทางสังคมศาสตร์ (Statistical Package for the Social Science - SPSS) โดยการใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) ในการวิเคราะห์ลักษณะของข้อมูลที่จัดเก็บได้ และใช้สถิติเชิงอนุมาน (Inferential Statistics) ด้วยการทำทดสอบวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One Way ANOVA) ในการหาระดับความสัมพันธ์ทางสถิติระหว่างตัวแปรอิสระและตัวแปรตาม และใช้การทดสอบเปรียบเทียบภายหลังด้วยวิธีทดสอบ Tukey-Kramer หรือ HSD

3.6.2 กรณีการวิจัยเชิงคุณภาพ ดำเนินการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) จากคำให้สัมภาษณ์ของผู้ให้ข้อมูลสำคัญ และนำเสนอโดยการจัดเรียงประเด็นเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับการข่าวของกรมศุลกากรเป็นกลุ่ม ๆ

3.7 จริยธรรมการวิจัย

ในการวิจัยนี้ผู้วิจัยได้รับอนุญาตจากกรมศุลกากรในการเก็บข้อมูลจากข้าราชการในสังกัดและผู้ให้ข้อมูลทุกรายได้รับทราบถึงวัตถุประสงค์ของการเก็บข้อมูลอย่างชัดเจนก่อนที่จะตกลงยินยอมให้ข้อมูล ข้อมูลที่จัดเก็บได้ทั้งหมดจะเป็นไปเพื่อประโยชน์ในทางวิชาการเท่านั้น และจะไม่มีการเปิดเผยตัวตนผู้ให้ข้อมูลแต่อย่างใดเว้นแต่จะได้รับความยินยอมจากผู้ให้ข้อมูล

บทที่ 4

ผลการวิจัย

ผลการวิจัยเกี่ยวกับความตระหนักรู้ด้านการข่าวของข้าราชการกรมศุลกากรที่ปฏิบัติงานด้านสืบสวนและปราบปรามมี 2 ด้าน คือผลการวิจัยเชิงปริมาณและผลการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยผลการวิจัยเชิงปริมาณสะท้อนถึงระดับความตระหนักรู้ด้านการข่าวของข้าราชการกรมศุลกากรที่ปฏิบัติงานด้านสืบสวนและปราบปรามใน 3 ประเด็น ได้แก่ 1. ระดับความรู้ความเข้าใจด้านโครงสร้างองค์กร 2. ระดับสมรรถนะด้านการข่าว และ 3. ทักษะคิดต่อการใช้ข่าวกรองในการทำงาน ผู้วิจัยได้รวบรวมข้อมูลจากการแจกแบบสอบถามข้าราชการกรมศุลกากรที่ปฏิบัติงานด้านสืบสวนและปราบปรามจำนวน 81 ราย แล้วจึงนำมาวิเคราะห์และนำเสนอข้อมูล ในขณะที่ผลการวิจัยเชิงคุณภาพเกี่ยวกับทัศนคติและข้อคิดเห็นการใช้ข่าวกรองในการปฏิบัติหน้าที่ด้านสืบสวนและปราบปรามของกรมศุลกากร ผู้วิจัยได้รวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์แบบเชิงลึก (In-depth Interview) จากผู้ให้ข้อมูลสำคัญของกลุ่มตัวอย่างข้าราชการผู้ปฏิบัติงานด้านสืบสวนและปราบปรามจำนวน 6 ราย โดยสามารถจำแนกได้เป็น 3 กลุ่มตามระดับชั้นการบังคับบัญชา ได้แก่ 1. ผู้ปฏิบัติงานขั้นต้น ระดับปฏิบัติการหรือชำนาญการ 3 ราย 2. ผู้บังคับบัญชาชั้นหัวหน้าฝ่าย ระดับชำนาญการ 2 ราย และ 3. ผู้บังคับบัญชาชั้นผู้อำนวยการส่วน ระดับชำนาญการพิเศษ 1 ราย แล้วจึงนำมาวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) จากคำให้สัมภาษณ์ของผู้ให้ข้อมูลสำคัญ และนำเสนอโดยการจัดเรียงประเด็นเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับการข่าวของกรมศุลกากรเป็นกลุ่ม ๆ ซึ่งผลการวิจัยทั้งหมดเป็นดังต่อไปนี้

4.1 การวิจัยเชิงปริมาณ

4.1.1 สถิติเชิงพรรณนา

4.1.1.1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม

4.1.1.2 ระดับความรู้ความเข้าใจด้านโครงสร้างองค์กร

4.1.1.3 ระดับสมรรถนะด้านการข่าว

4.1.1.4 ทักษะคิดต่อการใช้ข่าวกรองในการทำงาน

4.1.2 สถิติเชิงอนุมาน

4.1.2.1 ตัวแปรระดับตำแหน่ง

4.1.2.2 ตัวแปรช่วงอายุ

4.1.2.3 ตัวแปรช่วงอายุราชการ

4.1.2.4 ตัวแปรประสบการณ์ในการปฏิบัติหน้าที่ ด้านสืบสวนและปราบปรามในกรมศุลกากร

4.1.2.5 ตัวแปรจำนวนครั้งที่เคยเข้ารับการอบรมด้านข่าวกรอง

4.1.2.6 ตัวแปรสังกัดปฏิบัติหน้าที่

4.1.3 ข้อคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะอื่น ๆ เกี่ยวกับการใช้ข้อมูลการข่าวของกรมศุลกากร

4.2 การวิจัยเชิงคุณภาพ

4.2.1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับผู้ให้สัมภาษณ์

4.2.2 มุมมองเกี่ยวกับประสิทธิภาพการทำงานด้านสืบสวนและปราบปรามจากการใช้ข่าวกรองในการปฏิบัติหน้าที่

4.2.3 มุมมองเกี่ยวกับข้อจำกัดหรือข้อท้าทายในการใช้ข่าวกรองของกรมศุลกากรเพื่อการสืบสวนและปราบปราม

4.2.4 ข้อเสนอแนะในประเด็นด้านการข่าวกรองของกรมศุลกากรที่ผู้ปฏิบัติหน้าที่ด้านสืบสวนและปราบปรามเห็นว่าจะเป็นประโยชน์ต่อการปฏิบัติงาน

4.1 การวิจัยเชิงปริมาณ

4.1.1 สถิติเชิงพรรณนา

4.1.1.1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม

ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถามประกอบด้วย ระดับตำแหน่ง ช่วงอายุ ช่วงอายุราชการ ช่วงประสบการณ์ในการปฏิบัติงานด้านการสืบสวนและปราบปราม จำนวนครั้งที่ได้รับการฝึกอบรมด้านการข่าว และสังกัดปฏิบัติงาน โดยทำการวิเคราะห์ค่าความถี่และร้อยละดังแสดงในตารางที่ 3

ตารางที่ 3 สรุปข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม

ข้อมูลทั่วไปผู้ตอบแบบสอบถาม		จำนวน (ร้อยละ)
ระดับตำแหน่ง	ปฏิบัติการ	25 (30.9)
	ชำนาญการ	37 (45.7)
	ชำนาญการ ระดับหัวหน้าฝ่าย	11 (13.6)
	ชำนาญการพิเศษ	8 (9.9)
	รวมทั้งหมด	81 (100)
ช่วงอายุ	น้อยกว่า 26 ปี	0 (0)
	26 - 35 ปี	24 (29.6)
	36 - 45 ปี	32 (39.5)
	46 - 55 ปี	14 (17.3)
	มากกว่า 55 ปี	11 (13.6)
	รวมทั้งหมด	81 (100)
ช่วงอายุราชการ	ไม่ถึง 5 ปี	17 (21)
	5 - 9 ปี	19 (23.5)
	10 - 24 ปี	29 (35.8)
	25 - 34 ปี	11 (13.6)
	มากกว่า 35 ปี	5 (6.2)
	รวมทั้งหมด	81 (100)
ประสบการณ์ในการปฏิบัติหน้าที่ด้านสืบสวนและปราบปรามในกรมศุลกากร	ไม่ถึง 2 ปี	30 (37)
	2 - 5 ปี	25 (30.9)
	6 - 10 ปี	17 (21)
	มากกว่า 10 ปี	9 (11.1)
	รวมทั้งหมด	81 (100)
จำนวนครั้งที่เคยเข้ารับการอบรมด้านข่าวกรอง	ไม่เคยเข้ารับการอบรมมาก่อน	49 (60.5)
	เคยเข้ารับการอบรม 1 ครั้ง	18 (22.2)
	เคยเข้ารับการอบรม 2 ครั้ง	6 (7.4)
	เคยเข้ารับการอบรม 3 ครั้ง	3 (3.7)
	เคยเข้ารับการอบรมมากกว่า 3 ครั้ง	5 (6.2)
	รวมทั้งหมด	81 (100)

ข้อมูลทั่วไปผู้ตอบแบบสอบถาม		จำนวน (ร้อยละ)
สังกัดปฏิบัติหน้าที่	กองสืบสวนและปราบปราม (กสป.)	18 (22.2)
	สำนักงานศุลกากรกรุงเทพ (สทท.)	1 (1.2)
	สำนักงานศุลกากรท่าเรือกรุงเทพ (สทก.)	2 (2.5)
	สำนักงานศุลกากรตรวจสินค้าท่าอากาศยานสุวรรณภูมิ (สสภ.)	4 (4.9)
	สำนักงานศุลกากรตรวจของผู้โดยสารท่าอากาศยานสุวรรณภูมิ (สผภ.)	6 (7.4)
	สำนักงานศุลกากรท่าอากาศยานดอนเมือง (สดม.)	2 (2.5)
	สำนักงานศุลกากรตรวจสินค้าลาดกระบ้ง (สสล.)	0 (0)
	สำนักงานศุลกากรท่าเรือแหลมฉบัง (สทบ.)	1 (1.2)
	สำนักงานศุลกากรมาบตาพุด (สมพ.)	0 (0)
	สำนักงานศุลกากรภาคที่ 1 (ศภ.1) และด่านศุลกากรในสังกัด	12 (14.8)
	สำนักงานศุลกากรภาคที่ 2 (ศภ.2) และด่านศุลกากรในสังกัด	9 (11.1)
	สำนักงานศุลกากรภาคที่ 3 (ศภ.3) และด่านศุลกากรในสังกัด	8 (9.9)
	สำนักงานศุลกากรภาคที่ 4 (ศภ.4) และด่านศุลกากรในสังกัด	12 (14.8)
	สำนักงานศุลกากรภาคที่ 5 (ศภ.5) และด่านศุลกากรในสังกัด	6 (7.4)
รวมทั้งหมด	81 (100)	

จากตารางที่ 4.1 พบว่าข้าราชการกรมศุลกากรที่ปฏิบัติหน้าที่สืบสวนและปราบปรามของกรมศุลกากรผู้ตอบแบบสอบถามมีจำนวนทั้งสิ้น 81 ราย เมื่อจำแนกตามระดับตำแหน่ง ประกอบไปด้วยตำแหน่งระดับชำนาญการเป็นส่วนใหญ่จำนวน 37 ราย คิดเป็นร้อยละ 45.7 รองลงมาเป็นตำแหน่งระดับปฏิบัติการจำนวน 26 ราย คิดเป็นร้อยละ 30.9 ตามด้วยตำแหน่งระดับ

ชำนาญการซึ่งเป็นหัวหน้าฝ่าย จำนวน 11 ราย คิดเป็นร้อยละ 13.6 และตำแหน่งระดับชำนาญการพิเศษ จำนวน 8 ราย คิดเป็นร้อยละ 9.9

เมื่อจำแนกตามช่วงอายุ ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่อยู่ในช่วงอายุ 36 – 45 ปี ด้วยจำนวน 32 ราย คิดเป็นร้อยละ 39.5 รองลงมาคือช่วงอายุ 26 – 35 ปี จำนวน 24 ราย คิดเป็นร้อยละ 29.6 ตามด้วยช่วงอายุ 46 – 55 ปี จำนวน 14 ราย คิดเป็นร้อยละ 17.3 ช่วงอายุมากกว่า 55 ปี จำนวน 11 ราย คิดเป็นร้อยละ 13.6 และช่วงอายุน้อยกว่า 26 ปี จำนวน 1 ราย คิดเป็นร้อยละ 1.2

เมื่อจำแนกตามช่วงอายุราชการ ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่อยู่ในช่วงอายุราชการ 10 – 24 ปี จำนวน 29 ราย คิดเป็นร้อยละ 35.8 รองลงมาคือช่วงอายุราชการ 5 – 9 ปี จำนวน 19 ราย คิดเป็นร้อยละ 23.5 ตามด้วยช่วงอายุราชการไม่ถึง 5 ปี จำนวน 17 ราย คิดเป็นร้อยละ 21 ช่วงอายุราชการ 25 – 34 ปี จำนวน 11 ราย คิดเป็นร้อยละ 13.6 และช่วงอายุราชการมากกว่า 35 ปี จำนวน 5 ราย คิดเป็นร้อยละ 6.2

เมื่อจำแนกตามช่วงจำนวนประสบการณ์ในการปฏิบัติหน้าที่ด้านสืบสวนและปราบปรามในกรมศุลกากร ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติหน้าที่ไม่ถึง 2 ปี จำนวน 30 ราย คิดเป็นร้อยละ 37 รองลงมาคือมีประสบการณ์ในการปฏิบัติหน้าที่ระหว่าง 2 – 5 ปี จำนวน 25 ราย คิดเป็นร้อยละ 30.9 ตามด้วยมีประสบการณ์ในการปฏิบัติหน้าที่ระหว่าง 6 – 10 ปี จำนวน 17 ราย คิดเป็นร้อยละ 21 และมีประสบการณ์ในการปฏิบัติหน้าที่มากกว่า 10 ปี จำนวน 9 ราย คิดเป็นร้อยละ 11.1

เมื่อจำแนกตามจำนวนครั้งที่เคยเข้ารับการอบรมด้านข่าวกรอง ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ไม่เคยเข้ารับการอบรมมาก่อน จำนวน 49 ราย คิดเป็นร้อยละ 60.5 รองลงมาเคยเข้ารับการอบรม 1 ครั้ง จำนวน 18 ราย คิดเป็นร้อยละ 22.2 ตามด้วยเคยเข้ารับการอบรม 2 ครั้ง จำนวน 6 ราย คิดเป็นร้อยละ 7.4 เคยเข้ารับการอบรมมากกว่า 3 ครั้ง จำนวน 5 ราย คิดเป็นร้อยละ 6.2 และเคยเข้ารับการอบรม 3 ครั้ง จำนวน 3 ราย คิดเป็นร้อยละ 3.7

เมื่อจำแนกตามสังกัดปฏิบัติหน้าที่ ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่สังกัดกองสืบสวนและปราบปราม (กสป.) จำนวน 18 ราย คิดเป็นร้อยละ 22.2 รองลงมาสังกัดสำนักงานศุลกากรภาคที่ 1 (ศภ.1) และด้านศุลกากรในสังกัด จำนวน 12 ราย คิดเป็นร้อยละ 14.8 กับสังกัดสำนักงานศุลกากรภาคที่ 4 (ศภ.4) และด้านศุลกากรในสังกัด จำนวน 12 ราย คิดเป็นร้อยละ 14.8 เท่ากัน ตามด้วยสังกัดสำนักงานศุลกากรภาคที่ 2 (ศภ.2) และด้านศุลกากรในสังกัด จำนวน 9 ราย คิดเป็นร้อยละ 11.1 สังกัดสำนักงานศุลกากรภาคที่ 3 (ศภ.3) และด้านศุลกากรในสังกัด จำนวน 8 ราย คิดเป็นร้อยละ 9.9 สังกัดสำนักงานศุลกากรตรวจของผู้โดยสารท่าอากาศยานสุวรรณภูมิ (สพม.) จำนวน 6 ราย คิดเป็นร้อยละ 7.4 สังกัดสำนักงานศุลกากรภาคที่ 5 (ศภ.5) และด้านศุลกากรในสังกัด

จำนวน 6 ราย คิดเป็นร้อยละ 7.4 สังกัดสำนักงานศุลกากรตรวจสินค้าท่าอากาศยานสุวรรณภูมิ (สสภ.) จำนวน 4 ราย คิดเป็นร้อยละ 4.9 สังกัดสำนักงานศุลกากรท่าเรือกรุงเทพ (สทก.) จำนวน 2 ราย คิดเป็นร้อยละ 2.5 สังกัดสำนักงานศุลกากรท่าอากาศยานดอนเมือง (สดม.) จำนวน 2 ราย คิดเป็นร้อยละ 2.5 สังกัดสำนักงานศุลกากรกรุงเทพ (สทท.) จำนวน 1 ราย คิดเป็นร้อยละ 1.2 สังกัดสำนักงานศุลกากรท่าเรือแหลมฉบัง (สทบ.) จำนวน 1 ราย คิดเป็นร้อยละ 1.2 และไม่มีผู้ตอบแบบสอบถามจากสำนักงานศุลกากรมาบตาพุด (สมพ.) และสำนักงานศุลกากรตรวจสินค้าลาดกระบัง (สสล.) คิดเป็นร้อยละ 0

4.1.1.2 ระดับความรู้ความเข้าใจด้านโครงสร้างองค์การ

ผู้วิจัยนำข้อมูลจากแบบสอบถามส่วนที่ 2 ความรู้ด้านโครงสร้างโครงสร้างองค์การมาประมวลผลทางสถิติเชิงพรรณนาเพื่อหาค่าเฉลี่ยคะแนนรายข้อและร้อยละคะแนนรวมจากแบบสอบถามทุกฉบับของเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานด้านสืบสวนและปราบปรามกรมศุลกากร ผลการประมวลข้อมูลเป็นไปดังตารางที่ 4

ตารางที่ 4 สรุปภาพรวมระดับความรู้ความเข้าใจด้านโครงสร้างองค์การ

ประเด็นคำถาม	คะแนนต่ำสุด	คะแนนสูงสุด	คะแนนเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	คะแนนรวมจากแบบสอบถามทุกฉบับ	ร้อยละคะแนนรวมจากแบบสอบถามทุกฉบับ
1.1 ท่านเคยได้ยินหรือรู้จักชื่อ "ศูนย์ประมวลข้อมูลการข่าวทางศุลกากร" หรือ "ศปข." หรือ " Customs Intelligence Center" หรือ "CIC" ชื่อหนึ่งชื่อใดหรือไม่	0	4	2.51	1.333		

ประเด็นคำถาม	คะแนน ต่ำสุด	คะแนน สูงสุด	คะแนน เฉลี่ย	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน	คะแนนรวม จากแบบ สอบ ถามทุก ฉบับ	ร้อยละ คะแนนรวม จากแบบ สอบ ถามทุก ฉบับ
1.1.1 เคย ได้ยินหรือรู้จัก "ศูนย์ ประมวลข้อมูลการ ข่าวทางศุลกากร"	0	1	0.9	0.300	73	90.1
1.1.2 เคย ได้ยินหรือรู้จัก "ศปช."	0	1	0.57	0.498	46	56.8
1.1.3 เคย ได้ยินหรือรู้จัก " Customs Intelligence Center	0	1	0.46	0.501	37	45.7
1.1.4 เคย ได้ยินหรือรู้จัก "CIC"	0	1	0.58	0.497	47	58
1.2 ท่านทราบมา ก่อนหรือไม่ว่าทั้ง 4 ชื่อข้างต้นเป็นชื่อ ของหน่วยงาน เดียวกัน	0	1	0.79	0.410	64	79
1.3 ท่านรู้จัก CIC (ไม่ว่าจะในชื่อใด) จากช่องทางใดบ้าง	0	5	2.15	1.424		

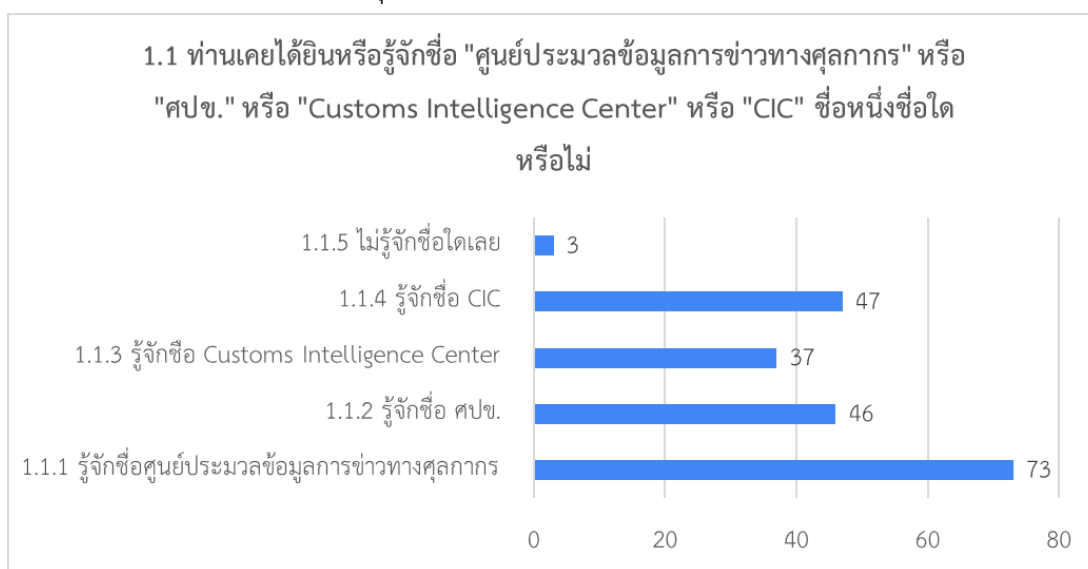
ประเด็นคำถาม	คะแนน ต่ำสุด	คะแนน สูงสุด	คะแนน เฉลี่ย	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน	คะแนนรวม จากแบบ สอบ ถามทุก ฉบับ	ร้อยละ คะแนนรวม จากแบบ สอบ ถามทุก ฉบับ
1 . 3 . 1 หนังสือเวียนแจ้ง ข้อมูลการข่าวทั่วไป	0	1	0.77	0.426	62	76.5
1 . 3 . 2 หนังสือเวียนแจ้ง ดำเนินการตาม แผนปฏิบัติการ (Operation)	0	1	0.44	0.500	36	44.4
1 . 3.3 หนังสือแจ้งข้อมูล การข่าวการขนส่ง สินค้าต้องสงสัย	0	1	0.31	0.470	25	30.9
1.3.4 CIC News หรือ CIC Alert Report	0	1	0.32	0.470	26	32.1
1.3.5 การ ประชุมต่าง ๆ ที่มี ผู้แทน CIC เข้าร่วม	0	1	0.31	0.465	25	30.9

จากตารางที่ 4.2 พบว่า ประเด็นคำถามข้อที่ 1.1 คะแนนต่ำสุดอยู่ที่ 0 คะแนน คะแนนสูงสุดอยู่ที่ 4 คะแนน คะแนนเฉลี่ยอยู่ที่ 2.51 คะแนน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานอยู่ที่ 1.333

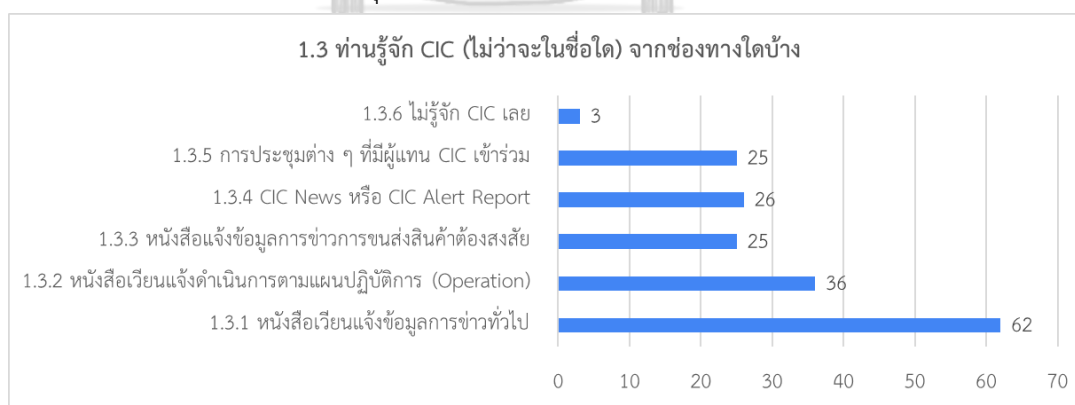
ประเด็นคำถามย่อยข้อที่ 1.3.5 คะแนนต่ำสุดอยู่ที่ 0 คะแนน คะแนนสูงสุดอยู่ที่ 1 คะแนน คะแนนเฉลี่ยอยู่ที่ 0.31 คะแนน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานอยู่ที่ 0.465 คะแนนรวมจากทุกแบบสอบถามอยู่ที่ 25 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 30.9

ผลคะแนนรวมจากทุกแบบสอบถามในประเด็นคำถามข้อที่ 1.1 และข้อที่ 1.3 สามารถแสดงเป็นแผนภาพออกมาได้ เป็นแผนภาพที่ 3 และ 4 ตามลำดับ ดังต่อไปนี้

แผนภาพที่ 2 ผลคะแนนรวมจากทุกแบบสอบถามในประเด็นคำถามข้อที่ 1.1

แผนภาพที่ 3 ผลคะแนนรวมจากทุกแบบสอบถามในประเด็นคำถามข้อที่ 1.3

4.1.1.3 ระดับสมรรถนะด้านการข่าว

ผู้วิจัยนำข้อมูลจากแบบสอบถามส่วนที่ 3 ระดับสมรรถนะด้านการข่าว มาประมวลผลทางสถิติเชิงพรรณนาเพื่อหาค่าเฉลี่ยคะแนนรายข้อและร้อยละคะแนนรวมจากแบบสอบถามทุกฉบับของภาพรวมเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานด้านสืบสวนและปราบปรามกรมศุลกากร ผลการประมวลข้อมูลเป็นไปดังตารางที่ 5

ตารางที่ 5 สรุปภาพรวมระดับสมรรถนะด้านการข่าว

ประเด็นคำถาม	คะแนน ต่ำสุด	คะแนน สูงสุด	คะแนน เฉลี่ย	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน	คะแนนรวม จากทุก แบบสอบถาม	ร้อยละ คะแนนรวม จากทุก แบบสอบถาม
2.1 ตามความคิด ของท่าน แหล่งที่มา ของข้อมูลเพื่อจัดทำ ข่าวกรองสามารถมา จากช่องทางใดได้ บ้าง	0	7	4.73	1.844		
2.1.1 สาย ข่าว	0	1	0.93	0.264	75	92.6
2.1.2 การ ค้นหาด้วย search engine เช่น Google	0	1	0.58	0.497	47	58
2.1.3 บัตร สนทนา	0	1	0.32	0.470	26	32
2.1.4 สังคมออนไลน์ Social Media เช่น Facebook Twitter หรือ กลุ่ม Line	0	1	0.67	0.474	54	66.7
2.1.5 เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติ หน้างาน	0	1	0.88	0.331	71	87.7
2.1.6 ระบบ ข้อมูลกรมศุลกากร	0	1	0.8	0.401	65	80.2
2.1.7 รายงานข่าวจาก สื่อมวลชน	0	1	0.56	0.500	45	55.6

ประเด็นคำถาม	คะแนน ต่ำสุด	คะแนน สูงสุด	คะแนน เฉลี่ย	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน	คะแนนรวม จากทุก แบบสอบถาม	ร้อยละ คะแนนรวม จากทุก แบบสอบถาม
2.2 ตามความเข้าใจ ของท่าน การจัดทำ ข่าวกรองมีวงรอบ ตามลำดับอย่างไร	0	1	0.42	0.497	34	45
2.3 ชุดคำถาม ทดสอบความเข้าใจ นิยาม ข้อมูล สารสนเทศ และข่าว กรอง	0	2	1.25	0.751		
2.3.1 ตาม ความเข้าใจของท่าน “ข้อมูลที่ถูกลำนำ มาจัดเรียง หรือ ประมวลผล เพื่อให้ ง่ายต่อการทำความเข้าใจ และใช้ประโยชน์” เป็น นิยามของสิ่งใด	0	1	0.51	0.503	41	50.6

ประเด็นคำถาม	คะแนน ต่ำสุด	คะแนน สูงสุด	คะแนน เฉลี่ย	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน	คะแนนรวม จากทุก แบบสอบถาม	ร้อยละ คะแนนรวม จากทุก แบบสอบถาม
2.3.2 ตาม ความเข้าใจของท่าน “ข้อมูลที่ผ่านการ ตรวจสอบความ ถูกต้องและความ น่าเชื่อถือ สามารถใช้ คาดการณ์เหตุการณ์ ในอนาคต เพื่อ ประกอบการ ตัดสินใจในปัจจุบัน ได้” เป็นนิยามของ สิ่งใด	0	1	0.74	0.441	60	74.1
2.4 ชุดคำถาม ทดสอบ ความสามารถการ แยกแยะข้อมูล สารสนเทศ และข่าว กรอง	0	3	1.26	0.721		

ประเด็นคำถาม	คะแนน ต่ำสุด	คะแนน สูงสุด	คะแนน เฉลี่ย	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน	คะแนนรวม จากทุก แบบสอบถาม	ร้อยละ คะแนนรวม จากทุก แบบสอบถาม
2.4.1 ตาม ความเข้าใจของท่าน “รายงานสรุปข้อมูล จากการรายงานข่าว ของสื่อมวลชนหลากหลาย สำนักและหลาย แหล่งข่าว” ถือเป็น ข้อมูล (data) สารสนเทศ (information) หรือ ข่าวกรอง (intelligence)	0	1	0.16	0.369	13	16
2.4.2 ตาม ความเข้าใจของท่าน “ข้อมูลการจับกุม สินค้าจำแนกราย พิกิตศุลกากร พ.ศ. 2564” ถือเป็นข้อมูล (data) สารสนเทศ (information) หรือ ข่าวกรอง (intelligence)	0	1	0.63	0.486	51	63

ประเด็นคำถาม	คะแนน ต่ำสุด	คะแนน สูงสุด	คะแนน เฉลี่ย	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน	คะแนนรวม จากทุก แบบสอบถาม	ร้อยละ คะแนนรวม จากทุก แบบสอบถาม
2.4.3 ตาม ความเข้าใจของท่าน “สถิติการกระทำ ความผิดและการ จับกุมสินค้าจำแนก รายพิกัตศุลกากร พ.ศ. 2564 ใน 10 พิกัตที่มีมูลค่าการ จับกุมสูงสุด” ถือเป็น ขั อ มู ล (data) ส า ร ส น เ ท ศ (information) หรือ ขั ว ก ร อ ง (intelligence)	0	1	0.47	0.502	38	46.9

จากตารางที่ 4.3 พบว่า ประเด็นคำถามข้อที่ 2.1 คะแนนต่ำสุดอยู่ที่ 0 คะแนน คะแนนสูงสุดอยู่ที่ 7 คะแนน คะแนนเฉลี่ยอยู่ที่ 4.73 คะแนน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานอยู่ที่ 1.844

ประเด็นคำถามย่อยข้อที่ 2.1.1 คะแนนต่ำสุดอยู่ที่ 0 คะแนน คะแนนสูงสุดอยู่ที่ 1 คะแนน คะแนนเฉลี่ยอยู่ที่ 0.93 คะแนน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานอยู่ที่ 0.264 คะแนนรวมจากทุกแบบสอบถามอยู่ที่ 75 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 92.6

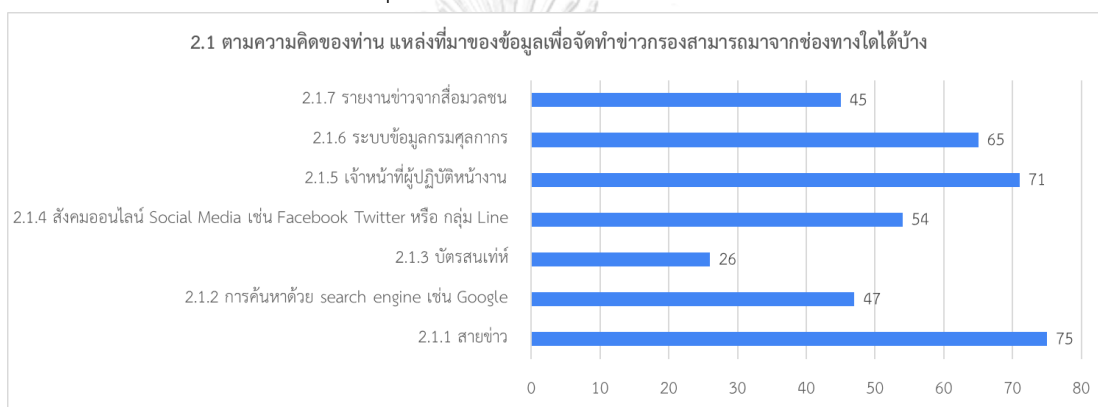
ประเด็นคำถามย่อยข้อที่ 2.1.2 คะแนนต่ำสุดอยู่ที่ 0 คะแนน คะแนนสูงสุดอยู่ที่ 1 คะแนน คะแนนเฉลี่ยอยู่ที่ 0.58 คะแนน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานอยู่ที่ 0.497 คะแนนรวมจากทุกแบบสอบถามอยู่ที่ 47 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 58

ประเด็นคำถามย่อยข้อที่ 2.4.2 คะแนนต่ำสุดอยู่ที่ 0 คะแนน คะแนนสูงสุดอยู่ที่ 1 คะแนน คะแนนเฉลี่ยอยู่ที่ 0.63 คะแนน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานอยู่ที่ 0.486 คะแนนรวมจากทุกแบบสอบถามอยู่ที่ 51 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 63

ประเด็นคำถามย่อยข้อที่ 2.4.3 คะแนนต่ำสุดอยู่ที่ 0 คะแนน คะแนนสูงสุดอยู่ที่ 1 คะแนน คะแนนเฉลี่ยอยู่ที่ 0.47 คะแนน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานอยู่ที่ 0.502 คะแนนรวมจากทุกแบบสอบถามอยู่ที่ 38 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 46.9

ผลคะแนนรวมจากทุกแบบสอบถามในประเด็นคำถามข้อที่ 2.1 สามารถแสดงเป็นแผนภาพออกมาได้ เป็นแผนภาพที่ 4 ดังนี้

แผนภาพที่ 4 ผลคะแนนรวมจากทุกแบบสอบถามในประเด็นคำถามข้อที่ 2.1

4.1.1.4 ทักษะติดต่อการใช้ข่าวกรองในการทำงาน

ผู้วิจัยนำข้อมูลจากแบบสอบถามส่วนที่ 4 ทักษะติดต่อการใช้ข่าวกรองในการทำงาน มาประมวลผลทางสถิติเชิงพรรณนาหาค่าเฉลี่ยคะแนนรายข้อจากแบบสอบถามทุกฉบับ เพื่อหาแนวโน้มทัศนคติของเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานด้านสืบสวนและปราบปราม โดยใช้เกณฑ์การวิเคราะห์และแปลผล ดังนี้

ค่าเฉลี่ยคะแนน 4.50 – 5.00 หมายถึง มีทัศนคติเชิงบวกอย่างยิ่ง (เชิงลบอย่างยิ่งในข้อ 3.4 - 3.5)

ค่าเฉลี่ยคะแนน 3.50 – 4.49 หมายถึง มีทัศนคติเชิงบวก (เชิงลบในข้อ 3.4 - 3.5)

ค่าเฉลี่ยคะแนน 2.50 – 3.49 หมายถึง มีทัศนคติเป็นกลาง

ค่าเฉลี่ยคะแนน 1.50 – 2.49 หมายถึง มีทัศนคติเชิงลบ (เชิงบวกในข้อ 3.4 - 3.5)

ค่าเฉลี่ยคะแนน 1.00 – 1.49 หมายถึง มีทัศนคติเชิงลบอย่างยิ่ง
(เชิงบวกอย่างยิ่งในข้อ 3.4 - 3.5)

ผลการประมวลข้อมูลเป็นไปดังตารางที่ 6

ตารางที่ 6 สรุปรูปภาพรวมทัศนคติต่อการใช้อาวุธในการทำงาน

ประเด็นคำถาม (ระดับคะแนน เชิงบวกมากที่สุด)	คะแนน ระดับ 1 (ร้อยละ)	คะแนน ระดับ 2 (ร้อยละ)	คะแนน ระดับ 3 (ร้อยละ)	คะแนน ระดับ 4 (ร้อยละ)	คะแนน ระดับ 5 (ร้อยละ)	คะแนน เฉลี่ย	แนวโน้ม ทัศนคติ
3.1 ท่านเห็นว่าการมศุลกากรให้ความสำคัญกับการใช้อาวุธ (5 = มากที่สุด)	0 (0)	1 (1.2)	7 (8.6)	26 (32.1)	47 (58)	4.47	เชิงบวก
3.2 ท่านเห็นว่าการใช้อาวุธใน การปฏิบัติงานด้านการสืบสวนและปราบปรามช่วยให้ การปฏิบัติงานของท่าน มีประสิทธิภาพมากกว่าการไม่ใช้อาวุธในระดับใด (5 = มากที่สุด)	0 (0)	2 (2.5)	9 (11.1)	24 (29.6)	46 (56.8)	4.41	เชิงบวก

ประเด็นคำถาม (ระดับคะแนน เชิงบวกมาก ที่สุด)	คะแนน ระดับ 1 (ร้อยละ)	คะแนน ระดับ 2 (ร้อยละ)	คะแนน ระดับ 3 (ร้อยละ)	คะแนน ระดับ 4 (ร้อยละ)	คะแนน ระดับ 5 (ร้อยละ)	คะแนน เฉลี่ย	แนวโน้ม ทัศนคติ
3.3 จากมุมมอง ของท่าน การ บันทึกข้อมูลลง ในระบบป้องกัน และปราบปราม (149) เป็น ประโยชน์ต่อ ภาพรวมการ ทำงานของงก กรมศุลกากรใน ระดับใด (5 = มากที่สุด)	1 (1.2)	2 (2.5)	13 (16)	32 (39.5)	33 (40.7)	4.16	เชิง บวก

ประเด็นคำถาม (ระดับคะแนน เชิงบวกมาก ที่สุด)	คะแนน ระดับ 1 (ร้อยละ)	คะแนน ระดับ 2 (ร้อยละ)	คะแนน ระดับ 3 (ร้อยละ)	คะแนน ระดับ 4 (ร้อยละ)	คะแนน ระดับ 5 (ร้อยละ)	คะแนน เฉลี่ย	แนวโน้ม ทัศนคติ
3.4 จากมุมมอง ของท่าน การ บันทึกข้อมูลลง ในระบบป้องกัน และปราบปราม (149) เป็น อุปสรรคทำให้ ท่านไม่สามารถ ปฏิบัติงาน สืบสวนและ ปราบปรามได้ อย่างเต็ม ประสิทธิภาพ หรือไม่ (1 = มากที่สุด)	22 (27.2)	24 (29.6)	11 (13.6)	15 (18.5)	9 (11.1)	3.43	เป็น กลาง

ประเด็นคำถาม (ระดับคะแนน เชิงบวกมากที่สุด)	คะแนน ระดับ 1 (ร้อยละ)	คะแนน ระดับ 2 (ร้อยละ)	คะแนน ระดับ 3 (ร้อยละ)	คะแนน ระดับ 4 (ร้อยละ)	คะแนน ระดับ 5 (ร้อยละ)	คะแนน เฉลี่ย	แนวโน้ม ทัศนคติ
3 . 5 ใน ความเห็นของ ท่าน หากท่าน ได้รับข่าวกรอง ที่เกี่ยวข้องกับ การศุลกากร ท่านเห็นว่าข่าว กรองที่ ท่าน ได้รับมานั้นควร แลกเปลี่ยน เ ฉ น พ า ะ เจ้าหน้าที่ ภายในกอง/ สำนักงาน/ด้าน ๆ ของท่าน (1 = มากที่สุด)	9 (11.1)	13 (16)	18 (22.2)	19 (23.5)	22 (27.2)	2.6	เป็น กลาง

จากตารางที่ 4.4 พบว่า ในประเด็นคำถามข้อที่ 3.1 ไม่มีผู้ให้คะแนนระดับ 1 คิดเป็นร้อยละ 0 ให้คะแนนระดับ 2 จำนวน 1 ราย คิดเป็นร้อยละ 1.2 ให้คะแนนระดับ 3 จำนวน 7 ราย คิดเป็นร้อยละ 8.6 ให้คะแนนระดับ 4 จำนวน 26 ราย คิดเป็นร้อยละ 32.1 ให้คะแนนระดับ 5 จำนวน 47 ราย คิดเป็นร้อยละ 58 คะแนนเฉลี่ยของข้อคิดเป็น 4.47 คะแนน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานอยู่ที่ 0.709

ในประเด็นคำถามข้อที่ 3.2 ไม่มีผู้ให้คะแนนระดับ 1 คิดเป็นร้อยละ 0 ให้คะแนนระดับ 2 จำนวน 2 ราย คิดเป็นร้อยละ 2.5 ให้คะแนนระดับ 3 จำนวน 9 ราย คิดเป็นร้อยละ 11.1 ให้คะแนนระดับ 4 จำนวน 24 ราย คิดเป็นร้อยละ 29.6 ให้คะแนนระดับ 5 จำนวน 46

ราย คิดเป็นร้อยละ 56.8 คะแนนเฉลี่ยของข้อคิดเป็น 4.41 คะแนน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานอยู่ที่ 0.787

ในประเด็นคำถามข้อที่ 3.3 มีผู้ให้คะแนนระดับ 1 จำนวน 1 ราย คิดเป็นร้อยละ 1.2 ให้คะแนนระดับ 2 จำนวน 2 ราย คิดเป็นร้อยละ 2.5 ให้คะแนนระดับ 3 จำนวน 13 ราย คิดเป็นร้อยละ 16 ให้คะแนนระดับ 4 จำนวน 32 ราย คิดเป็นร้อยละ 39.5 ให้คะแนนระดับ 5 จำนวน 33 ราย คิดเป็นร้อยละ 0040.7 คะแนนเฉลี่ยของข้อคิดเป็น 4.16 คะแนน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานอยู่ที่ 0.873

ในประเด็นคำถามข้อที่ 3.4 มีผู้ให้คะแนนระดับ 1 จำนวน 22 ราย คิดเป็นร้อยละ 27.2 ให้คะแนนระดับ 2 จำนวน 24 ราย คิดเป็นร้อยละ 29.6 ให้คะแนนระดับ 3 จำนวน 11 ราย คิดเป็นร้อยละ 13.6 ให้คะแนนระดับ 4 จำนวน 15 ราย คิดเป็นร้อยละ 18.5 ให้คะแนนระดับ 5 จำนวน 9 ราย คิดเป็นร้อยละ 11.1 คะแนนเฉลี่ยของข้อคิดเป็น 3.43 คะแนน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานอยู่ที่ 1.380

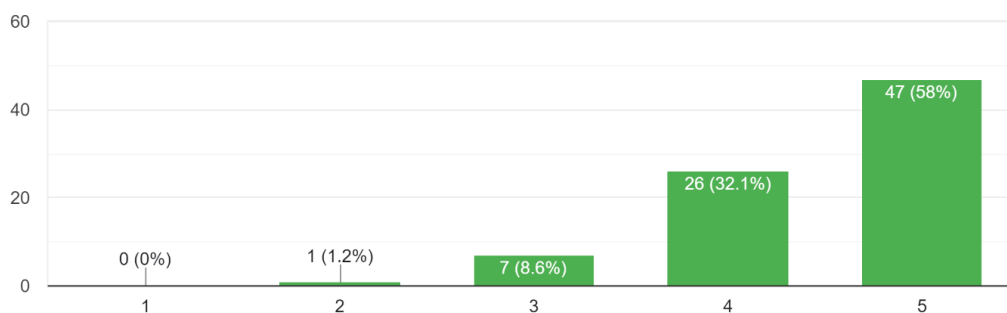
ในประเด็นคำถามข้อที่ 3.5 มีผู้ให้คะแนนระดับ 1 จำนวน 9 ราย คิดเป็นร้อยละ 11.1 ให้คะแนนระดับ 2 จำนวน 13.6 ราย คิดเป็นร้อยละ 16 ให้คะแนนระดับ 3 จำนวน 18 ราย คิดเป็นร้อยละ 22.2 ให้คะแนนระดับ 4 จำนวน 19 ราย คิดเป็นร้อยละ 23.5 ให้คะแนนระดับ 5 จำนวน 22 ราย คิดเป็นร้อยละ 27.2 คะแนนเฉลี่ยของข้อคิดเป็น 2.60 คะแนน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานอยู่ที่ 1.339

ข้อมูลจำนวนผู้ให้คะแนนในแต่ละระดับของคำถามข้อที่ 3.1 – 3.5 สามารถแสดงเป็นแผนภาพที่ 4.4 – 4.8 ได้ตามลำดับ ดังต่อไปนี้

แผนภาพที่ 5 จำนวนผู้ให้คะแนนแต่ละระดับของคำถามข้อที่ 3.1

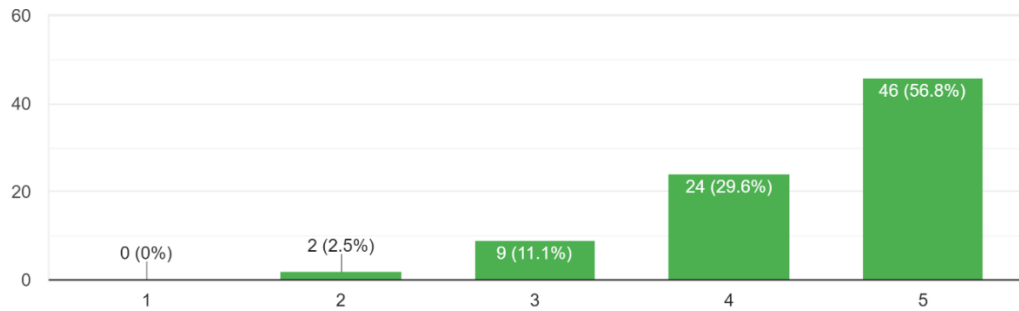
ท่านเห็นว่ากรมศุลกากรให้ความสำคัญกับการใช้ชาวกรอง

81 responses

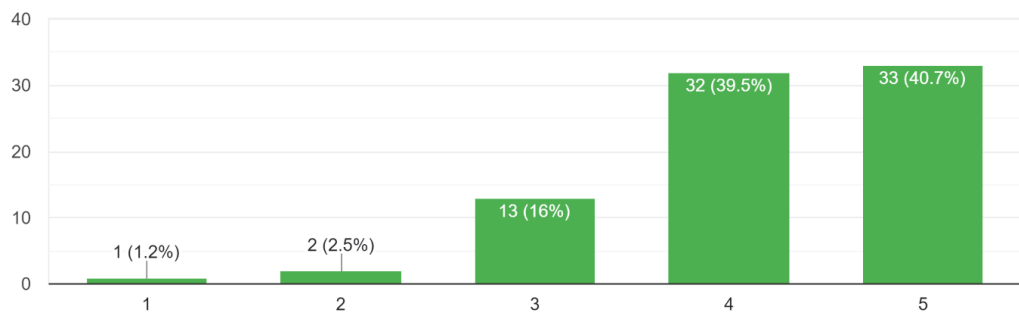
แผนภาพที่ 6 จำนวนผู้ให้คะแนนแต่ละระดับของคำถามข้อที่ 3.2

ท่านเห็นว่าการใช้ชาวกรองในการปฏิบัติงานด้านการสืบส...ท่านมีประสิทธิภาพมากกว่าการไม่ใช้ชาวกรองในระดับใด
81 responses

แผนภาพที่ 7 จำนวนผู้ให้คะแนนแต่ละระดับของคำถามข้อที่ 3.3

จากมุมมองของท่าน การบันทึกข้อมูลลงในระบบป้องกันและปราบปราม (149)
เป็นประโยชน์ต่อภาพรวมการทำงานของกรมศุลกากรในระดับใด
81 responses

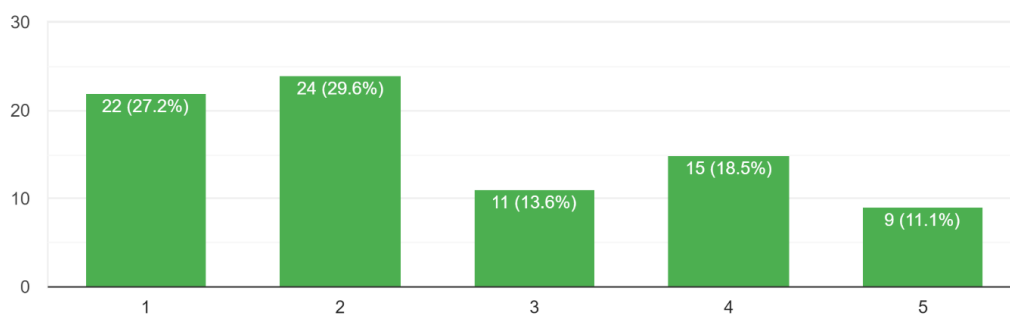

แผนภาพที่ 8 จำนวนผู้ให้คะแนนแต่ละระดับของคำถามข้อที่ 3.4

จากมุมมองของท่าน การบันทึกข้อมูลลงในระบบป้องกันและปราบปราม (149)

เป็นอุปสรรคทำให้ท่านไม่สามารถปฏิบัติงานสืบสวนและปราบปรามได้อย่างเต็มประสิทธิภาพหรือไม่

81 responses

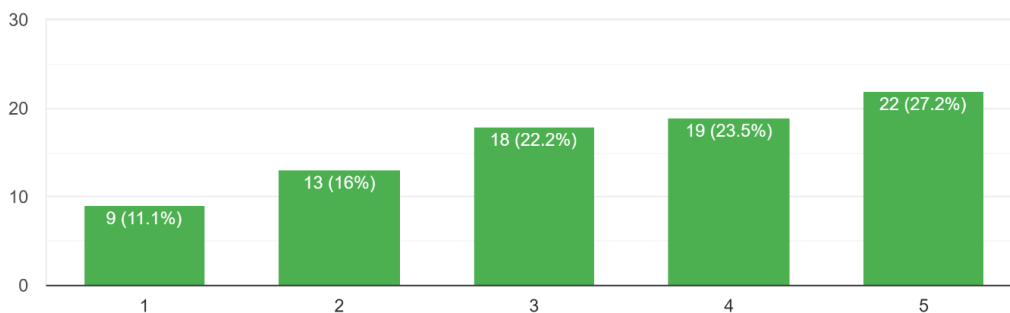

แผนภาพที่ 9 จำนวนผู้ให้คะแนนแต่ละระดับของคำถามข้อที่ 3.5

ในความเห็นของท่าน หากท่านได้รับข่าวกรองที่เกี่ยวข้องกับการศุลกากร

ท่านเห็นว่าข่าวกรองที่ท่านได้รับมานั้นควรแลกเปลี่ยนเฉพาะเจ้าหน้าที่ภายในกอง/สำนักงาน/ด้านๆ ของท่าน

81 responses

4.1.2 สถิติเชิงอนุมาน

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการทดสอบสมมติฐานเกี่ยวกับตัวแปรที่มีผลต่อความตระหนักรู้ด้านการข่าวของข้าราชการกรมศุลกากรที่ปฏิบัติงานด้านสืบสวนและปราบปรามด้วยวิธีการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One-way ANOVA) โดยผลการวิเคราะห์สามารถอธิบายได้ถึงความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระหว่างตัวแปร ซึ่งตัวแปรมีดังต่อไปนี้

4.1.2.1 ระดับตำแหน่ง

4.1.2.2 ช่วงอายุ

4.1.2.3 ช่วงอายุราชการ

4.1.2.4 ประสบการณ์ในการปฏิบัติหน้าที่ด้านสืบสวนและปราบปรามในกรมศุลกากร

4.1.2.5 จำนวนครั้งที่เคยเข้ารับการอบรมด้านข่าวกรอง

4.1.2.6 สังกัดปฏิบัติหน้าที่

4.1.2.1 ตัวแปรระดับตำแหน่ง

การทดสอบสมมติฐานเกี่ยวกับตัวแปรระดับตำแหน่งที่เกี่ยวข้องกับความตระหนักรู้ด้านการข่าวของข้าราชการกรมศุลกากรที่ปฏิบัติงานด้านสืบสวนและปราบปรามด้วยวิธีการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One-way ANOVA) สามารถอธิบายได้ถึงความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระหว่างระดับความตระหนักรู้ในแต่ละประเด็นความตระหนักรู้กับระดับตำแหน่งที่แตกต่างกัน ซึ่งผลการทดสอบสมมติฐานเป็นไปดังตารางที่ 7

ตารางที่ 7 ผลการทดสอบสมมติฐานเพื่อหาความสัมพันธ์ของตัวแปรระดับตำแหน่งกับความตระหนักรู้ด้านการข่าวของข้าราชการกรมศุลกากรที่ปฏิบัติงานด้านสืบสวนและปราบปราม

ประเด็นความตระหนักรู้	ค่าสถิติที่ใช้ทดสอบ (F)	ระดับนัยสำคัญทางสถิติ (P = 0.05)	แปลผล
1. ความรู้ความเข้าใจด้านโครงสร้างองค์กร	2.650	0.055	ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ประเด็นความตระหนักู้	ค่าสถิติที่ใช้ทดสอบ (F)	ระดับนัยสำคัญทางสถิติ (P = 0.05)	แปลผล
1.1 ท่านเคยได้ยินหรือรู้จักชื่อ "ศูนย์ประมวลข้อมูลการข่าวทางศุลกากร" หรือ "ศปข." หรือ "Customs Intelligence Center" หรือ "CIC" ชื่อหนึ่งชื่อใดหรือไม่	2.386	0.076	ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ
1.2 ท่านทราบมาก่อนหรือไม่ว่าทั้ง 4 ชื่อข้างต้นเป็นชื่อของหน่วยงานเดียวกัน	1.108	0.351	ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ
1.3 ท่านรู้จัก CIC (ไม่ว่าจะในชื่อใด) จากช่องทางใดบ้าง	2.375	0.077	ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ
2. สมรรถนะด้านข่าวกรอง	0.534	0.660	ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ
2.1 ตามความคิดของท่าน แหล่งที่มาของข้อมูลเพื่อจัดทำข่าวกรองสามารถมาจากช่องทางใดได้บ้าง	0.398	0.755	ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ
2.2 ตามความเข้าใจของท่าน การจัดทำข่าวกรองมีวงรอบตามลำดับอย่างไร	0.426	0.735	ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ
2.3 ชุดคำถามทดสอบความเข้าใจนิยามข้อมูล สารสนเทศ และข่าวกรอง	1.213	0.311	ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ
2.4 ชุดคำถามทดสอบความสามารถการแยกแยะข้อมูล สารสนเทศ และข่าวกรอง	3.071	0.033	มีนัยสำคัญทางสถิติ
3. ทศนคติต่อการใช้ข่าวกรองในการทำงาน	1.321	0.274	ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ
3.1 ท่านเห็นว่ากรมศุลกากรให้ความสำคัญกับการใช้ข่าวกรอง	1.181	0.323	ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ประเด็นความตระหนักรู้	ค่าสถิติที่ใช้ทดสอบ (F)	ระดับนัยสำคัญทางสถิติ (P = 0.05)	แปลผล
3.2 ท่านเห็นว่าการใช้ข่าวกรองในการปฏิบัติงานด้านการสืบสวนและปราบปรามช่วยให้การปฏิบัติงานของท่านมีประสิทธิภาพมากกว่าการไม่ใช้ข่าวกรองในระดับใด	1.420	0.243	ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ
3.3 จากมุมมองของท่าน การบันทึกข้อมูลลงในระบบป้องกันและปราบปราม (149) เป็นประโยชน์ต่อภาพรวมการทำงานของกรมศุลกากรในระดับใด	1.893	0.138	ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ
3.4 จากมุมมองของท่าน การบันทึกข้อมูลลงในระบบป้องกันและปราบปราม (149) เป็นอุปสรรคทำให้ท่านไม่สามารถปฏิบัติงานสืบสวนและปราบปรามได้อย่างเต็มประสิทธิภาพหรือไม่	0.542	0.655	ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ
3.5 ในความเห็นของท่าน หากท่านได้รับข่าวกรองที่เกี่ยวข้องกับการศุลกากร ท่านเห็นว่าข่าวกรองที่ท่านได้รับมานั้นควรแลกเปลี่ยนเฉพาะเจ้าหน้าที่ภายในกอง/สำนักงาน/ด้านๆ ของท่าน	0.363	0.783	ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

จากตารางที่ 7 พบว่า ผลการทดสอบสมมติฐานเพื่อหาความสัมพันธ์ของตัวแปรระดับตำแหน่งกับความตระหนักรู้ด้านการข่าวของข้าราชการกรมศุลกากรที่ปฏิบัติงานด้านสืบสวนและปราบปราม โดยภาพรวมแล้วตัวแปรระดับตำแหน่งไม่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ในแทบทุกประเด็นความตระหนักรู้ เว้นแต่เพียงประเด็นคำถามย่อยที่ 2.4 ชุดคำถามทดสอบความสามารถการแยกแยะข้อมูล สารสนเทศ และข่าวกรองที่พบความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติของตัวแปรระดับตำแหน่งที่มีค่าระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.033 ซึ่งผลการทดสอบ

เปรียบเทียบภายหลังของตัวแปรระดับตำแหน่งกับความตระหนักรู้ด้านการข่าวของข้าราชการกรมศุลกากรที่ปฏิบัติงานด้านสืบสวนและปราบปรามในประเด็นคำถามย่อยดังกล่าวด้วยวิธีทดสอบ Tukey-Kramer หรือ HSD มีรายละเอียดตามตารางที่ 8

ตารางที่ 8 ผลการทดสอบเปรียบเทียบภายหลังของตัวแปรระดับตำแหน่งกับความตระหนักรู้ด้านการข่าวของข้าราชการกรมศุลกากรที่ปฏิบัติงานด้านสืบสวนและปราบปรามในประเด็นคำถามย่อยที่ 2.4 ชุดคำถามทดสอบความสามารถการแยกแยะข้อมูล สารสนเทศ และข่าวกรอง

ระดับนัยสำคัญทางสถิติ (P = 0.05)	ปฏิบัติการ	ชำนาญการ	ชำนาญการระดับหัวหน้าฝ่าย	ชำนาญการพิเศษ
ปฏิบัติการ		0.274	0.528	0.999
ชำนาญการ	0.274		0.032	0.544
ชำนาญการระดับหัวหน้าฝ่าย	0.528	0.032		0.777
ชำนาญการพิเศษ	0.999	0.544	0.777	

จากตารางที่ 8 พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างคู่ตัวแปรข้าราชการที่ดำรงตำแหน่งชำนาญการกับข้าราชการที่ดำรงตำแหน่งชำนาญการ ระดับหัวหน้าฝ่าย มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งมีค่าระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.032

4.1.2.2 ตัวแปรช่วงอายุ

การทดสอบสมมติฐานเกี่ยวกับตัวแปรช่วงอายุที่เกี่ยวข้องกับความตระหนักรู้ด้านการข่าวของข้าราชการกรมศุลกากรที่ปฏิบัติงานด้านสืบสวนและปราบปรามด้วยวิธีการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One-way ANOVA) สามารถอธิบายได้ถึงความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระหว่างระดับความตระหนักรู้ในแต่ละประเด็นความตระหนักรู้กับช่วงอายุที่แตกต่างกัน ซึ่งผลการทดสอบสมมติฐานเป็นไปดังตารางที่ 9

ตารางที่ 9 ผลการทดสอบสมมติฐานเพื่อหาความสัมพันธ์ของตัวแปรช่วงอายุกับความตระหนักรู้ด้านการข่าวของข้าราชการกรมศุลกากรที่ปฏิบัติงานด้านสืบสวนและปราบปราม

ประเด็นความตระหนักรู้	ค่าสถิติที่ใช้ทดสอบ (F)	ระดับนัยสำคัญทางสถิติ (P = 0.05)	แปลผล
1. ความรู้ความเข้าใจด้านโครงสร้างองค์การ	0.613	0.609	ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ
1.1 ท่านเคยได้ยินหรือรู้จักชื่อ "ศูนย์ประมวลข้อมูลการข่าวทางศุลกากร" หรือ "ศปข." หรือ "Customs Intelligence Center" หรือ "CIC" ชื่อหนึ่งชื่อใดหรือไม่	0.894	0.448	ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ
1.2 ท่านทราบมาก่อนหรือไม่ว่าทั้ง 4 ชื่อข้างต้นเป็นชื่อของหน่วยงานเดียวกัน	0.692	0.560	ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ
1.3 ท่านรู้จัก CIC (ไม่ว่าจะในชื่อใด) จากช่องทางใดบ้าง	0.580	0.630	ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ
2. สมรรถนะด้านข่าวกรอง	0.632	0.597	ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ
2.1 ตามความคิดของท่าน แหล่งที่มาของข้อมูลเพื่อจัดทำข่าวกรองสามารถมาจากช่องทางใดได้บ้าง	1.690	0.176	ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ
2.2 ตามความเข้าใจของท่าน การจัดทำข่าวกรองมีวงรอบตามลำดับอย่างไร	1.180	0.323	ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ
2.3 ชุดคำถามทดสอบความเข้าใจนิยามข้อมูล สารสนเทศ และข่าวกรอง	1.882	0.140	ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ
2.4 ชุดคำถามทดสอบความสามารถแยกแยะข้อมูล สารสนเทศ และข่าวกรอง	0.686	0.564	ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ
3. ทักษะคติต่อการใช้ข่าวกรองในการทำงาน	2.303	0.084	ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ประเด็นความตระหนักรู้	ค่าสถิติที่ใช้ทดสอบ (F)	ระดับนัยสำคัญทางสถิติ (P = 0.05)	แปลผล
3.1 ท่านเห็นว่ากรมศุลกากรให้ความสำคัญกับการใช้ข่าวกรอง	1.821	0.150	ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ
3.2 ท่านเห็นว่าการใช้ข่าวกรองในการปฏิบัติงานด้านการสืบสวนและปราบปรามช่วยให้การปฏิบัติงานของท่านมีประสิทธิภาพมากกว่าการไม่ใช้ข่าวกรองในระดับใด	0.984	0.405	ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ
3.3 จากมุมมองของท่าน การบันทึกข้อมูลลงในระบบป้องกันและปราบปราม (149) เป็นประโยชน์ต่อภาพรวมการทำงานของกรมศุลกากรในระดับใด	1.394	0.251	ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ
3.4 จากมุมมองของท่าน การบันทึกข้อมูลลงในระบบป้องกันและปราบปราม (149) เป็นอุปสรรคทำให้ท่านไม่สามารถปฏิบัติงานสืบสวนและปราบปรามได้อย่างเต็มประสิทธิภาพหรือไม่	2.232	0.091	ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ
3.5 ในความเห็นของท่าน หากท่านได้รับข่าวกรองที่เกี่ยวข้องกับการศุลกากร ท่านเห็นว่าข่าวกรองที่ท่านได้รับมานั้นควรแลกเปลี่ยนเฉพาะเจ้าหน้าที่ภายในกอง/สำนักงาน/ด่านฯของท่าน	1.147	0.336	ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

จากตารางที่ 9 พบว่า ผลการทดสอบสมมติฐานเพื่อหาความสัมพันธ์ของตัวแปรช่วงอายุกับความตระหนักรู้ด้านการข่าวของข้าราชการกรมศุลกากรที่ปฏิบัติงานด้านสืบสวนและ

ปราบปราม โดยภาพรวมแล้วตัวแปรช่วงอายุไม่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ในทุกประเด็นความตระหนักรู้

4.1.2.3 ตัวแปรช่วงอายุราชการ

การทดสอบสมมติฐานเกี่ยวกับตัวแปรช่วงอายุราชการที่เกี่ยวข้องกับความตระหนักรู้ด้านการข่าวของข้าราชการกรมศุลกากรที่ปฏิบัติงานด้านสืบสวนและปราบปรามด้วยวิธีการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One-way ANOVA) สามารถอธิบายได้ถึงความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระหว่างระดับความตระหนักรู้ในแต่ละประเด็นความตระหนักรู้กับช่วงอายุราชการที่แตกต่างกัน ซึ่งผลการทดสอบสมมติฐานเป็นไปดังตารางที่ 10

ตารางที่ 10 ผลการทดสอบสมมติฐานเพื่อหาความสัมพันธ์ของตัวแปรช่วงอายุราชการกับความตระหนักรู้ด้านการข่าวของข้าราชการกรมศุลกากรที่ปฏิบัติงานด้านสืบสวนและปราบปราม

ประเด็นความตระหนักรู้	ค่าสถิติที่ใช้ทดสอบ (F)	ระดับนัยสำคัญทางสถิติ (P = 0.05)	แปลผล
1. ความรู้ความเข้าใจด้านโครงสร้างองค์การ	0.934	0.432	ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ
1.1 ท่านเคยได้ยินหรือรู้จักชื่อ "ศูนย์ประมวลข้อมูลการข่าวทางศุลกากร" หรือ "ศปข." หรือ "Customs Intelligence Center" หรือ "CIC" ชื่อหนึ่งชื่อใดหรือไม่	1.081	0.382	ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ
1.2 ท่านทราบมาก่อนหรือไม่ว่าทั้ง 4 ชื่อข้างต้นเป็นชื่อของหน่วยงานเดียวกัน	1.594	0.184	ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ
1.3 ท่านรู้จัก CIC (ไม่ว่าจะในชื่อใด) จากช่องทางใดบ้าง	0.351	0.842	ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ
2. สมรรถนะด้านข่าวกรอง	0.522	0.720	ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ประเด็นความตระหนักรู้	ค่าสถิติที่ใช้ทดสอบ (F)	ระดับนัยสำคัญทางสถิติ (P = 0.05)	แปลผล
2.1 ตามความคิดของท่าน แหล่งที่มาของข้อมูลเพื่อจัดทำข่าวกรองสามารถมาจากช่องทางใดได้บ้าง	2.238	0.073	ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ
2.2 ตามความเข้าใจของท่าน การจัดทำข่าวกรองมีวงรอบตามลำดับอย่างไร	0.282	0.889	ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ
2.3 ชุดคำถามทดสอบความเข้าใจนิยามข้อมูล สารสนเทศ และข่าวกรอง	0.999	0.413	ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ
2.4 ชุดคำถามทดสอบความสามารถการแยกแยะข้อมูลสารสนเทศ และข่าวกรอง	1.196	0.320	ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ
3. ทักษะคิดต่อการใช้ข่าวกรองในการทำงาน	0.920	0.457	ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ
3.1 ท่านเห็นว่ากรมศุลกากรให้ความสำคัญกับการใช้ข่าวกรอง	0.221	0.926	ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ
3.2 ท่านเห็นว่าการใช้ข่าวกรองในการปฏิบัติงานด้านการสืบสวนและปราบปรามช่วยให้การปฏิบัติงานของท่านมีประสิทธิภาพมากกว่าการไม่ใช้ข่าวกรองในระดับใด	0.446	0.775	ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ
3.3 จากมุมมองของท่าน การบันทึกข้อมูลลงในระบบป้องกันและปราบปราม (149) เป็นประโยชน์ต่อภาพรวมการทำงานของกรมศุลกากรในระดับใด	1.188	0.323	ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ประเด็นความตระหนักรู้	ค่าสถิติที่ใช้ทดสอบ (F)	ระดับนัยสำคัญทางสถิติ (P = 0.05)	แปลผล
3.4 จากมุมมองของท่าน การบันทึกข้อมูลลงในระบบป้องกันและปราบปราม (149) เป็นอุปสรรคทำให้ท่านไม่สามารถปฏิบัติงานสืบสวนและปราบปรามได้อย่างเต็มประสิทธิภาพหรือไม่	1.679	0.164	ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ
3.5 ในความเห็นของท่าน หากท่านได้รับข่าวกรองที่เกี่ยวข้องกับการศุลกากร ท่านเห็นว่าข่าวกรองที่ท่านได้รับมานั้นควรแลกเปลี่ยนเฉพาะเจ้าหน้าที่ภายในกอง/สำนักงาน/ด้านๆของท่าน	0.639	0.637	ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

จากตารางที่ 10 พบว่า ผลการทดสอบสมมติฐานเพื่อหาความสัมพันธ์ของตัวแปรช่วงอายุราชการกับความตระหนักรู้ด้านการข่าวของข้าราชการกรมศุลกากรที่ปฏิบัติงานด้านสืบสวนและปราบปราม โดยภาพรวมแล้วตัวแปรช่วงอายุราชการไม่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ในทุกประเด็นความตระหนักรู้

4.1.2.4 ตัวแปรประสบการณ์ในการปฏิบัติหน้าที่ด้านสืบสวนและปราบปรามในกรมศุลกากร

การทดสอบสมมติฐานเกี่ยวกับตัวแปรประสบการณ์ในการปฏิบัติหน้าที่ด้านสืบสวนและปราบปรามในกรมศุลกากรที่เกี่ยวข้องกับความตระหนักรู้ด้านการข่าวของข้าราชการกรมศุลกากรที่ปฏิบัติงานด้านสืบสวนและปราบปรามด้วยวิธีการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One-way ANOVA) สามารถอธิบายได้ถึงความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระหว่างระดับความตระหนักรู้ในแต่ละประเด็นความตระหนักรู้กับประสบการณ์ในการปฏิบัติหน้าที่ด้านสืบสวนและปราบปรามในกรมศุลกากรที่แตกต่างกัน ซึ่งผลการทดสอบสมมติฐานเป็นไปดังตารางที่ 11

ตารางที่ 11 ผลการทดสอบสมมติฐานเพื่อหาความสัมพันธ์ของตัวแปรประสบการณ์ในการปฏิบัติหน้าที่ด้านสืบสวนและปราบปรามในกรมศุลกากรกับความตระหนักรู้ด้านการข่าวของข้าราชการกรมศุลกากรที่ปฏิบัติงานด้านสืบสวนและปราบปราม

ประเด็นความตระหนักรู้	ค่าสถิติที่ใช้ทดสอบ (F)	ระดับนัยสำคัญทางสถิติ (P = 0.05)	แปลผล
1. ความรู้ความเข้าใจด้านโครงสร้างองค์การ	2.438	0.071	ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ
1.1 ท่านเคยได้ยินหรือรู้จักชื่อ "ศูนย์ประมวลข้อมูลการข่าวทางศุลกากร" หรือ "ศปข." หรือ "Customs Intelligence Center" หรือ "CIC" ชื่อหนึ่งชื่อใดหรือไม่	2.365	0.078	ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ
1.2 ท่านทราบมาก่อนหรือไม่ว่าทั้ง 4 ชื่อข้างต้นเป็นชื่อของหน่วยงานเดียวกัน	0.893	0.448	ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ
1.3 ท่านรู้จัก CIC (ไม่ว่าจะในชื่อใด) จากช่องทางใดบ้าง	1.983	0.124	ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ
2. สมรรถนะด้านข่าวกรอง	1.400	0.249	ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ
2.1 ตามความคิดของท่าน แหล่งที่มาของข้อมูลเพื่อจัดทำข่าวกรองสามารถมาจากช่องทางใดได้บ้าง	1.633	0.189	ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ
2.2 ตามความเข้าใจของท่าน การจัดทำข่าวกรองมีวงรอบตามลำดับอย่างไร	0.289	0.833	ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ
2.3 ชุดคำถามทดสอบความเข้าใจนิยามข้อมูล สารสนเทศ และข่าวกรอง	2.058	0.113	ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ
2.4 ชุดคำถามทดสอบความสามารถการแยกแยะข้อมูล สารสนเทศ และข่าวกรอง	0.937	0.427	ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ
3. ทักษะติดต่อการใช้ข่าวกรองในการทำงาน	1.320	0.274	ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ประเด็นความตระหนักรู้	ค่าสถิติที่ใช้ทดสอบ (F)	ระดับนัยสำคัญทางสถิติ (P = 0.05)	แปลผล
3.1 ท่านเห็นว่ากรมศุลกากรให้ความสำคัญกับการใช้ข้าวกรอง	0.583	0.628	ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ
3.2 ท่านเห็นว่าการใช้ข้าวกรองในการปฏิบัติงานด้านการสืบสวนและปราบปรามช่วยให้การปฏิบัติงานของท่านมีประสิทธิภาพมากกว่าการไม่ใช้ข้าวกรองในระดับใด	4.205	0.008	มีนัยสำคัญทางสถิติ
3.3 จากมุมมองของท่าน การบันทึกข้อมูลลงในระบบป้องกันและปราบปราม (149) เป็นประโยชน์ต่อภาพรวมการทำงานของกรมศุลกากรในระดับใด	1.338	0.268	ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ
3.4 จากมุมมองของท่าน การบันทึกข้อมูลลงในระบบป้องกันและปราบปราม (149) เป็นอุปสรรคทำให้ท่านไม่สามารถปฏิบัติงานสืบสวนและปราบปรามได้อย่างเต็มประสิทธิภาพหรือไม่	0.578	0.631	ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ
3.5 ในความเห็นของท่าน หากท่านได้รับข้าวกรองที่เกี่ยวข้องกับการศุลกากร ท่านเห็นว่าข้าวกรองที่ท่านได้รับมานั้นควรแลกเปลี่ยนเฉพาะเจ้าหน้าที่ภายในกอง/สำนักงาน/ด้านฯ ของท่าน	0.086	0.968	ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

จากตารางที่ 11 พบว่า ผลการทดสอบสมมติฐานเพื่อหาความสัมพันธ์ของตัวแปรประสพการณ์ในการปฏิบัติหน้าที่ด้านสืบสวนและปราบปรามในกรมศุลกากรกับความตระหนักรู้ด้านการข่าวของข้าราชการกรมศุลกากรที่ปฏิบัติงานด้านสืบสวนและปราบปราม โดยภาพรวมแล้วตัวแปรประสพการณ์ในการปฏิบัติหน้าที่ด้านสืบสวนและปราบปรามในกรมศุลกากรไม่มีความสัมพันธ์

อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ในแทบทุกประเด็นความตระหนักรู้ เว้นแต่เพียงประเด็นคำถามย่อยที่ 3.2 ท่านเห็นว่าการใช้ข้าวกรองในการปฏิบัติงานด้านการสืบสวนและปราบปรามช่วยให้การปฏิบัติงานของท่านมีประสิทธิภาพมากกว่าการไม่ใช้ข้าวกรองในระดับใด ที่พบความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติของตัวแปรระดับตำแหน่งที่มีค่าระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.008 ซึ่งผลการทดสอบเปรียบเทียบภายหลังของตัวแปรประสบการณ์ในการปฏิบัติหน้าที่ด้านสืบสวนและปราบปรามในกรมศุลกากรกับความตระหนักรู้ด้านการข่าวของข้าราชการกรมศุลกากรที่ปฏิบัติงานด้านสืบสวนและปราบปรามในประเด็นคำถามย่อยดังกล่าวด้วยวิธีทดสอบ Tukey-Kramer หรือ HSD มีรายละเอียดตามตาราง 12

ตารางที่ 12 ผลการทดสอบเปรียบเทียบภายหลังของตัวแปรประสบการณ์ในการปฏิบัติหน้าที่ด้านสืบสวนและปราบปรามในกรมศุลกากรกับความตระหนักรู้ด้านการข่าวของข้าราชการกรมศุลกากรที่ปฏิบัติงานด้านสืบสวนและปราบปรามในประเด็นคำถามย่อยที่ 3.2 ท่านเห็นว่าการใช้ข้าวกรองในการปฏิบัติงานด้านการสืบสวนและปราบปรามช่วยให้การปฏิบัติงานของท่านมีประสิทธิภาพมากกว่าการไม่ใช้ข้าวกรองในระดับใด

ระดับนัยสำคัญทางสถิติ (P = 0.05)	ไม่ถึง 2 ปี	2 – 5 ปี	6 – 10 ปี	มากกว่า 10 ปี
ไม่ถึง 2 ปี		0.772	0.201	0.226
2 – 5 ปี	0.772		0.037	0.620
6 – 10 ปี	0.201	0.037		0.009
มากกว่า 10 ปี	0.226	0.620	0.009	

จากตารางที่ 12 พบว่า ความสัมพันธ์ในระหว่างคู่ตัวแปรช่วงประสบการณ์ 2 – 5 ปีกับช่วงประสบการณ์ 6 – 10 ปี และคู่ตัวแปรช่วงประสบการณ์ 6 – 10 ปีกับประสบการณ์มากกว่า 10 ปี มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งมีค่าระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.037 และ 0.009 ตามลำดับ

4.1.2.5 ตัวแปรจำนวนครั้งที่เคยเข้ารับการอบรมด้านข่าวกรอง

การทดสอบสมมติฐานเกี่ยวกับตัวแปรจำนวนครั้งที่เคยเข้ารับการอบรมด้านข่าวกรองที่เกี่ยวข้องกับความตระหนักรู้ด้านการข่าวของข้าราชการกรมศุลกากรที่ปฏิบัติงานด้านสืบสวนและปราบปรามด้วยวิธีการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One-way ANOVA) สามารถอธิบายได้ถึงความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระหว่างระดับความตระหนักรู้ในแต่ละประเด็นความตระหนักรู้กับจำนวนครั้งที่เคยเข้ารับการอบรมด้านข่าวกรองที่แตกต่างกัน ซึ่งผลการทดสอบสมมติฐานเป็นไปดังตารางที่ 13

ตารางที่ 13 ผลการทดสอบสมมติฐานเพื่อหาความสัมพันธ์ของตัวแปรจำนวนครั้งที่เคยเข้ารับการอบรมด้านข่าวกรองกับความตระหนักรู้ด้านการข่าวของข้าราชการกรมศุลกากรที่ปฏิบัติงานด้านสืบสวนและปราบปราม

ประเด็นความตระหนักรู้	ค่าสถิติที่ใช้ทดสอบ (F)	ระดับนัยสำคัญทางสถิติ (P = 0.05)	แปลผล
1. ความรู้ความเข้าใจด้านโครงสร้างองค์การ	0.514	0.725	ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ
1.1 ท่านเคยได้ยินหรือรู้จักชื่อ "ศูนย์ประมวลข้อมูลการข่าวทางศุลกากร" หรือ "ศปข." หรือ "Customs Intelligence Center" หรือ "CIC" ชื่อหนึ่งชื่อใดหรือไม่	0.765	0.552	ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ
1.2 ท่านทราบมาก่อนหรือไม่ว่าทั้ง 4 ชื่อข้างต้นเป็นชื่อของหน่วยงานเดียวกัน	0.669	0.615	ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ
1.3 ท่านรู้จัก CIC (ไม่ว่าจะในชื่อใด) จากช่องทางใดบ้าง	1.590	0.186	ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ
2. สมรรถนะด้านข่าวกรอง	1.294	0.280	ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ประเด็นความตระหนักรู้	ค่าสถิติที่ใช้ทดสอบ (F)	ระดับนัยสำคัญทางสถิติ (P = 0.05)	แปลผล
2.1 ตามความคิดของท่าน แหล่งที่มาของข้อมูลเพื่อจัดทำข่าวกรองสามารถมาจากช่องทางใดได้บ้าง	1.549	0.197	ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ
2.2 ตามความเข้าใจของท่าน การจัดทำข่าวกรองมีวงรอบตามลำดับอย่างไร	0.995	0.415	ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ
2.3 ชุดคำถามทดสอบความเข้าใจนิยามข้อมูล สารสนเทศ และข่าวกรอง	0.795	0.530	ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ
2.4 ชุดคำถามทดสอบความสามารถการแยกแยะข้อมูลสารสนเทศ และข่าวกรอง	0.861	0.491	ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ
3. ทศนคติต่อการใช้ข่าวกรองในการทำงาน	4.006	0.005	มีนัยสำคัญทางสถิติ
3.1 ท่านเห็นว่ากรมศุลกากรให้ความสำคัญกับการใช้ข่าวกรอง	0.378	0.824	ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ
3.2 ท่านเห็นว่าการใช้ข่าวกรองในการปฏิบัติงานด้านการสืบสวนและปราบปรามช่วยให้การปฏิบัติงานของท่านมีประสิทธิภาพมากกว่าการไม่ใช้ข่าวกรองในระดับใด	0.334	0.854	ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ
3.3 จากมุมมองของท่าน การบันทึกข้อมูลลงในระบบป้องกันและปราบปราม (149) เป็นประโยชน์ต่อภาพรวมการทำงานของกรมศุลกากรในระดับใด	0.928	0.452	ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ประเด็นความตระหนักรู้	ค่าสถิติที่ใช้ทดสอบ (F)	ระดับนัยสำคัญทางสถิติ (P = 0.05)	แปลผล
3.4 จากมุมมองของท่าน การบันทึกข้อมูลลงในระบบป้องกันและปราบปราม (149) เป็นอุปสรรคทำให้ท่านไม่สามารถปฏิบัติงานสืบสวนและปราบปรามได้อย่างเต็มประสิทธิภาพหรือไม่	3.223	<u>0.017</u>	<u>มีนัยสำคัญทางสถิติ</u>
3.5 ในความเห็นของท่าน หากท่านได้รับข่าวกรองที่เกี่ยวข้องกับการศุลกากร ท่านเห็นว่าข่าวกรองที่ท่านได้รับมานั้นควรแลกเปลี่ยนเฉพาะเจ้าหน้าที่ภายในกอง/สำนักงาน/ด้านๆ ของท่าน	2.658	<u>0.039</u>	<u>มีนัยสำคัญทางสถิติ</u>

จากตารางที่ 13 พบว่า ผลการทดสอบสมมติฐานเพื่อหาความสัมพันธ์ของตัวแปรจำนวนครั้งที่เคยเข้ารับการอบรมด้านข่าวกรองกับความตระหนักรู้ด้านการข่าวของข้าราชการกรมศุลกากรที่ปฏิบัติงานด้านสืบสวนและปราบปราม ตัวแปรจำนวนครั้งที่เคยเข้ารับการอบรมด้านข่าวกรองไม่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ในประเด็นความรู้ความเข้าใจด้านโครงสร้างองค์การและสมรรถนะด้านข่าวกรอง แต่ความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติในประเด็นคำถามทัศนคติต่อการใช้ข่าวกรองในการทำงาน จากประเด็นคำถามย่อยที่ 3.4 จากมุมมองของท่าน การบันทึกข้อมูลลงในระบบป้องกันและปราบปราม (149) เป็นอุปสรรคทำให้ท่านไม่สามารถปฏิบัติงานสืบสวนและปราบปรามได้อย่างเต็มประสิทธิภาพหรือไม่ และประเด็นคำถามย่อยที่ 3.5 ในความเห็นของท่าน หากท่านได้รับข่าวกรองที่เกี่ยวข้องกับการศุลกากร ท่านเห็นว่าข่าวกรองที่ท่านได้รับมานั้นควรแลกเปลี่ยนเฉพาะเจ้าหน้าที่ภายในกอง/สำนักงาน/ด้านๆ ของท่าน ที่พบความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติของตัวแปรจำนวนครั้งที่เคยเข้ารับการอบรมด้านข่าวกรองกับความตระหนักรู้ด้านการข่าวที่ค่าระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.017 และ 0.039 ตามลำดับ ซึ่งผลการทดสอบเปรียบเทียบภายหลังของตัวแปรจำนวนครั้งที่เคยเข้ารับการอบรมด้านข่าวกรองกับความตระหนักรู้ด้านการข่าวของข้าราชการกรมศุลกากรที่ปฏิบัติงานด้านสืบสวนและปราบปรามกับความตระหนักรู้

ด้านการข่าวของข้าราชการกรมศุลกากรที่ปฏิบัติงานด้านสืบสวนและปราบปรามในประเด็นคำถามย่อย 2 คำถามข้างต้นด้วยวิธีทดสอบ Tukey-Kramer หรือ HSD มีรายละเอียดตามตารางที่ 14 และตารางที่ 15 ตามลำดับ

ตารางที่ 14 ผลการทดสอบเปรียบเทียบภายหลังของตัวแปรจำนวนครั้งที่เคยเข้ารับการอบรมด้านข่าวกรองกับความตระหนักรู้ด้านการข่าวของข้าราชการกรมศุลกากรที่ปฏิบัติงานด้านสืบสวนและปราบปรามในประเด็นคำถามย่อยที่ 3.4 จากมุมมองของท่าน การบันทึกข้อมูลลงในระบบป้องกันและปราบปราม (149) เป็นอุปสรรคทำให้ท่านไม่สามารถปฏิบัติงานสืบสวนและปราบปรามได้อย่างเต็มประสิทธิภาพหรือไม่

ระดับนัยสำคัญทางสถิติ (P = 0.05)	ไม่เคยเข้ารับการอบรมมาก่อน	เคยเข้ารับการอบรม 1 ครั้ง	เคยเข้ารับการอบรม 2 ครั้ง	เคยเข้ารับการอบรม 3 ครั้ง	เคยเข้ารับการอบรมมากกว่า 3 ครั้ง
ไม่เคยเข้ารับการอบรมมาก่อน		0.427	1.000	<u>0.032</u>	0.868
เคยเข้ารับการอบรม 1 ครั้ง	0.427		0.808	0.243	0.358
เคยเข้ารับการอบรม 2 ครั้ง	1.000	0.808		0.089	0.960
เคยเข้ารับการอบรม 3 ครั้ง	<u>0.032</u>	0.243	0.089		<u>0.026</u>
เคยเข้ารับการอบรมมากกว่า 3 ครั้ง	0.868	0.358	0.960	<u>0.026</u>	

จากตารางที่ 14 พบว่า ความสัมพันธ์ในระหว่างคู่ตัวแปรไม่เคยเข้ารับการอบรมมาก่อนกับเคยเข้ารับการอบรม 3 ครั้งและคู่ตัวแปรเคยเข้ารับการอบรม 3 ครั้งกับเคยเข้ารับการอบรมมากกว่า 3 ครั้ง มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งมีค่าระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.032 และ 0.026 ตามลำดับ

ตารางที่ 15 ผลการทดสอบเปรียบเทียบภายหลังของตัวแปรจำนวนครั้งที่เคยเข้ารับการอบรมด้าน
 ข้าราชการกับความตระหนักรู้ด้านการข่าวของข้าราชการกรมศุลกากรที่ปฏิบัติงานด้านสืบสวนและ
 ปราบปรามในประเด็นคำถามย่อยที่ 3.5 ในความเห็นของท่าน หากท่านได้รับข่าวกรองที่เกี่ยวข้องกับ
 การศุลกากร ท่านเห็นว่าข่าวกรองที่ท่านได้รับมานั้นควรแลกเปลี่ยนเฉพาะเจ้าหน้าที่ภายในกอง/
 สำนักงาน/ด้านๆ ของท่าน

ระดับ นัยสำคัญทาง สถิติ (P = 0.05)	ไม่เคยเข้ารับ การอบรมมา ก่อน	เคยเข้ารับการ อบรม 1 ครั้ง	เคยเข้ารับการ อบรม 2 ครั้ง	เคยเข้ารับการ อบรม 3 ครั้ง	เคยเข้ารับ การอบรม มากกว่า 3 ครั้ง
ไม่เคยเข้ารับ การอบรมมา ก่อน		0.934	0.329	0.228	0.866
เคยเข้ารับ การอบรม 1 ครั้ง	0.934		0.191	0.463	0.672
เคยเข้ารับ การอบรม 2 ครั้ง	0.329	0.191		<u>0.035</u>	0.975
เคยเข้ารับ การอบรม 3 ครั้ง	0.228	0.463	<u>0.035</u>		0.143
เคยเข้ารับ การอบรม มากกว่า 3 ครั้ง	0.866	0.672	0.975	0.143	

จากตารางที่ 15 พบว่า ความสัมพันธ์ในระหว่างคู่ตัวแปรเคยเข้ารับการอบรม 2 ครั้งกับเคยเข้ารับการอบรม 3 ครั้ง มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งมีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.035 ตามลำดับ

4.1.2.6 ตัวแปรสังกัดปฏิบัติหน้าที่

การทดสอบสมมติฐานเกี่ยวกับตัวแปรสังกัดปฏิบัติหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับความตระหนักรู้ด้านการข่าวของข้าราชการกรมศุลกากรที่ปฏิบัติงานด้านสืบสวนและปราบปรามด้วยวิธีการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One-way ANOVA) สามารถอธิบายได้ถึงความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระหว่างระดับความตระหนักรู้ในแต่ละประเด็นความตระหนักรู้กับสังกัดปฏิบัติหน้าที่ที่แตกต่างกัน ซึ่งผลการทดสอบสมมติฐานเป็นไปดังตารางที่ 16

ตารางที่ 16 ผลการทดสอบสมมติฐานเพื่อหาความสัมพันธ์ของตัวแปรสังกัดปฏิบัติหน้าที่กับความตระหนักรู้ด้านการข่าวของข้าราชการกรมศุลกากรที่ปฏิบัติงานด้านสืบสวนและปราบปราม

ประเด็นความตระหนักรู้	ค่าสถิติที่ใช้ทดสอบ (F)	ระดับนัยสำคัญทางสถิติ (P = 0.05)	แปลผล
1. ความรู้ความเข้าใจด้านโครงสร้างองค์การ	0.645	0.794	ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ
1.1 ท่านเคยได้ยินหรือรู้จักชื่อ "ศูนย์ประมวลข้อมูลการข่าวทางศุลกากร" หรือ "ศปข." หรือ "Customs Intelligence Center" หรือ "CIC" ชื่อหนึ่งชื่อใดหรือไม่	0.960	0.490	ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ
1.2 ท่านทราบมาก่อนหรือไม่ว่าทั้ง 4 ชื่อข้างต้นเป็นชื่อของหน่วยงานเดียวกัน	1.870	0.059	ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ
1.3 ท่านรู้จัก CIC (ไม่ว่าจะในชื่อใด) จากช่องทางใดบ้าง	0.622	0.804	ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ
2. สมรรถนะด้านข่าวกรอง	0.947	0.502	ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ประเด็นความตระหนักรู้	ค่าสถิติที่ใช้ทดสอบ (F)	ระดับนัยสำคัญทางสถิติ (P = 0.05)	แปลผล
2.1 ตามความคิดของท่าน แหล่งที่มาของข้อมูลเพื่อจัดทำข่าวกรองสามารถมาจากช่องทางใดได้บ้าง	0.612	0.812	ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ
2.2 ตามความเข้าใจของท่าน การจัดทำข่าวกรองมีวงรอบตามลำดับอย่างไร	1.215	0.294	ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ
2.3 ชุดคำถามทดสอบความเข้าใจนิยามข้อมูล สารสนเทศ และข่าวกรอง	0.921	0.525	ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ
2.4 ชุดคำถามทดสอบความสามารถการแยกแยะข้อมูล สารสนเทศ และข่าวกรอง	0.418	0.943	ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ
3. ทักษะคิดต่อการใช้ข่าวกรองในการทำงาน	0.569	0.847	ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ
3.1 ท่านเห็นว่ากรมศุลกากรให้ความสำคัญกับการใช้ข่าวกรอง	0.711	0.724	ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ
3.2 ท่านเห็นว่าการใช้ข่าวกรองในการปฏิบัติงานด้านการสืบสวนและปราบปรามช่วยให้การปฏิบัติงานของท่านมีประสิทธิภาพมากกว่าการไม่ใช้ข่าวกรองในระดับใด	1.294	0.247	ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ
3.3 จากมุมมองของท่าน การบันทึกข้อมูลลงในระบบป้องกันและปราบปราม (149) เป็นประโยชน์ต่อภาพรวมการทำงานของกรมศุลกากรในระดับใด	0.895	0.549	ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ประเด็นความตระหนักรู้	ค่าสถิติที่ใช้ทดสอบ (F)	ระดับนัยสำคัญทางสถิติ (P = 0.05)	แปลผล
3.4 จากมุมมองของท่าน การบันทึกข้อมูลลงในระบบป้องกันและปราบปราม (149) เป็นอุปสรรคทำให้ท่านไม่สามารถปฏิบัติงานสืบสวนและปราบปรามได้อย่างเต็มประสิทธิภาพหรือไม่	1.108	0.369	ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ
3.5 ในความเห็นของท่าน หากท่านได้รับข่าวกรองที่เกี่ยวข้องกับการศุลกากร ท่านเห็นว่าข่าวกรองที่ท่านได้รับมานั้นควรแลกเปลี่ยนเฉพาะเจ้าหน้าที่ภายในกอง/สำนักงาน/ด้านๆของท่าน	1.162	0.330	ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

จากตารางที่ 16 พบว่า ผลการทดสอบสมมติฐานเพื่อหาความสัมพันธ์ของตัวแปรสังกัดปฏิบัติหน้าที่กับความตระหนักรู้ด้านการข่าวของข้าราชการกรมศุลกากรที่ปฏิบัติงานด้านสืบสวนและปราบปราม โดยภาพรวมแล้วตัวแปรสังกัดปฏิบัติหน้าที่ไม่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ในทุกประเด็นความตระหนักรู้

4.1.3 ข้อคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะอื่น ๆ เกี่ยวกับการใช้ข้อมูลการข่าวของกรมศุลกากร

จากผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด 81 ราย มีผู้ให้ข้อมูลในส่วนที่ 5 ข้อคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะอื่น ๆ เกี่ยวกับการใช้ข้อมูลการข่าวของกรมศุลกากรจำนวนทั้งสิ้น 5 ราย ซึ่งทุกรายมีข้อคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะร่วมกันในเรื่องของระบบงานป้องกันและปราบปราม (149) โดยมีการกล่าวถึงระบบงานป้องกันและปราบปราม (149) ใน 3 ประเด็นด้วยกัน ได้แก่ 1. การบันทึกข้อมูลเข้าสู่ระบบงานมีความซ้ำซ้อนกันกับระบบงานอื่น มีผู้ให้ข้อคิดเห็นในประเด็นนี้จำนวน 2 ราย 2. ผลลัพธ์หรือประโยชน์จากข้อมูลที่ได้บันทึกเข้าสู่ระบบงานยังไม่เป็นรูปธรรมที่ชัดเจนเพียงพอ มีผู้ให้ข้อคิดเห็นในประเด็นนี้จำนวน 2 ราย 3. การบันทึกข้อมูลเข้าสู่ระบบงานมีความยุ่งยากหรือซับซ้อนจนไม่สะดวกต่อการปฏิบัติงาน มีผู้ให้ข้อคิดเห็นในประเด็นนี้จำนวน 1 ราย นอกจากนี้ในจำนวนผู้ตอบ

แบบสอบถาม 5 ราย มี 2 รายที่ให้ข้อคิดเห็นเพิ่มเติมว่าการเข้าถึงข้อมูลในระบบงานของกรมศุลกากร ในภาพรวมถือว่าเข้าถึงได้ยากจากมุมมองของผู้ปฏิบัติงาน

4.2 ผลการวิจัยเชิงคุณภาพ

4.2.1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับผู้ให้สัมภาษณ์

ผู้ให้สัมภาษณ์มีด้วยกันทั้งสิ้น 6 ราย โดยสามารถจำแนกได้เป็น 3 กลุ่มตามระดับชั้นการบังคับบัญชาได้แก่ 1. ผู้ปฏิบัติงานขั้นต้น ระดับปฏิบัติการหรือชำนาญการ 3 ราย 2. ผู้บังคับบัญชาขั้นหัวหน้าฝ่าย ระดับชำนาญการ 2 ราย และ 3. ผู้บังคับบัญชาชั้นผู้อำนวยการส่วน ระดับชำนาญการพิเศษ 1 ราย ซึ่งแต่ละรายมีระดับตำแหน่ง อายุ อายุราชการ ประสบการณ์ในการปฏิบัติงานด้านการสืบสวนและปราบปราม จำนวนครั้งที่ได้รับการฝึกอบรมด้านการข่าว และสังกัดปฏิบัติงานที่แตกต่างกัน โดยสามารถสรุปข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับผู้ให้สัมภาษณ์ได้ในตารางที่ 17 ดังนี้

ตารางที่ 17 สรุปข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับผู้ให้สัมภาษณ์

ผู้ให้สัมภาษณ์	ระดับชั้นการบังคับบัญชา	ระดับตำแหน่ง	อายุ	อายุราชการ	ประสบการณ์ในการปฏิบัติงานด้านสืบสวนและปราบปราม	จำนวนครั้งที่ได้รับการฝึกอบรมด้านการข่าว	สังกัดปฏิบัติงาน
เจ้าหน้าที่ ก.	ผู้ปฏิบัติงานชั้นต้น	ปฏิบัติการ	28 ปี	3 ปี	3 เดือน	ไม่เคยรับการฝึกอบรม	สำนักงานศุลกากรท่าเรือกรุงเทพ
เจ้าหน้าที่ ข.	ผู้ปฏิบัติงานชั้นต้น	ปฏิบัติการ	31 ปี	3 ปี	2 ปี	มากกว่า 3 ครั้ง	กองสืบสวนและปราบปราม
เจ้าหน้าที่ ค.	ผู้ปฏิบัติงานชั้นต้น	ปฏิบัติการ	31 ปี	5 ปี	5 ปี	1 ครั้ง	สำนักงานศุลกากรภาคที่ 4
หัวหน้า ง.	หัวหน้าฝ่าย	ชำนาญการ	39 ปี	14 ปี	6 ปี	มากกว่า 3 ครั้ง	กองสืบสวนและปราบปราม
หัวหน้า จ.	หัวหน้าฝ่าย	ชำนาญการ	39 ปี	14 ปี	13 ปี	มากกว่า 3 ครั้ง	กองสืบสวนและปราบปราม
ผู้อำนวยการ ฉ.	ผู้อำนวยการส่วน	ชำนาญการพิเศษ	47 ปี	18 ปี	5 ปี	มากกว่า 3 ครั้ง	สำนักงานศุลกากรท่าอากาศยานดอนเมือง

4.2.2 มุมมองเกี่ยวกับประสิทธิภาพและประสิทธิผลการทำงานด้านสืบสวนและปราบปรามจากการใช้ข่าวกรองในการปฏิบัติหน้าที่

จากคำสัมภาษณ์ของผู้ให้ข้อมูลทั้ง 6 ราย ในประเด็นว่าด้วยมุมมองเกี่ยวกับประสิทธิภาพและประสิทธิผลการทำงานด้านสืบสวนและปราบปรามจากการใช้ข่าวกรองในการปฏิบัติหน้าที่ที่สามารถสรุปประเด็นการวิเคราะห์เนื้อหาได้ดังตารางที่ 18

ตารางที่ 18 สรุปประเด็นการวิเคราะห์เนื้อหาจากคำสัมภาษณ์ในประเด็นว่าด้วยมุมมองเกี่ยวกับประสิทธิภาพและประสิทธิผลการทำงานด้านสืบสวนและปราบปรามจากการใช้ข่าวกรองในการปฏิบัติหน้าที่

ผู้ให้สัมภาษณ์	ประเด็นเนื้อหาจากคำสัมภาษณ์
เจ้าหน้าที่ ก.	<p><u>ประสิทธิภาพ</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - ช่วยเพิ่มความแม่นยำแน่นอนในการคัดกรองเป้าหมาย
เจ้าหน้าที่ ข.	<p><u>ประสิทธิภาพ</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - ช่วยประหยัดเวลา ทรัพยากร และแรงงานเจ้าหน้าที่ โดยที่ยังได้ผลสำเร็จตรงตามเป้าหมาย - ช่วยให้สามารถพิจารณาวางแผนเตรียมความพร้อมในการปฏิบัติหน้าที่ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการเพิ่มความปลอดภัย จากการระบุและหลีกเลี่ยงความเสี่ยงสูงในการปฏิบัติงาน
เจ้าหน้าที่ ค.	<p><u>ประสิทธิภาพ</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - ช่วยประหยัดแรงงานเจ้าหน้าที่ โดยที่ยังได้ผลสำเร็จตรงตามเป้าหมาย <p><u>ประสิทธิผล</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - มีอัตราสำเร็จในการตรวจพบความผิดสูงกว่าการสุ่มตรวจโดยไม่มีข่าวกรองสูงมาก
หัวหน้า ง.	<p><u>ประสิทธิภาพ</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - ช่วยให้สามารถวางแผนเตรียมความพร้อมในการปฏิบัติหน้าที่ล่วงหน้าได้ <p><u>ประสิทธิผล</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - มีอัตราสำเร็จในการตรวจพบความผิดสูงกว่าการสุ่มตรวจโดยไม่มีข่าวกรองสูงมาก

ผู้ให้สัมภาษณ์	ประเด็นเนื้อหาจากคำสัมภาษณ์
หัวหน้า จ.	<p><u>ประสิทธิภาพ</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - ช่วยประหยัดเวลา ทรัพยากร และแรงงานเจ้าหน้าที่ โดยที่ยังได้ผลสำเร็จตรงตามเป้าหมาย - ช่วยให้สามารถพิจารณาวางแผนเตรียมความพร้อมในการปฏิบัติหน้าที่ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการเลือกวิธีการปฏิบัติงานที่เรียบง่ายหรือซับซ้อนที่สุดได้ <p><u>ประสิทธิผล</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - ช่วยให้สามารถพิจารณาเป้าหมายในการดำเนินการสืบสวนและปราบปรามในประเด็นที่มีความสำคัญหรือจำเป็นเร่งด่วนตามลำดับความเหมาะสมได้ - ช่วยให้สามารถพิจารณาเป้าหมายในการสืบสวนและปราบปรามที่สร้างผลกระทบต่อเครือข่ายอาชญากรรมสูงได้
ผู้อำนวยการ ฉ.	<p><u>ประสิทธิภาพ</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - ช่วยประหยัดทรัพยากรและแรงงานเจ้าหน้าที่ โดยที่ยังได้ผลสำเร็จตรงตามเป้าหมาย - ลดการสร้างภาระให้แก่ผู้ประกอบการหรือผู้โดยสารที่ไม่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิด <p><u>ประสิทธิผล</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - มีอัตราสำเร็จในการตรวจพบความผิดสูงกว่าการสุ่มตรวจโดยไม่มีข่าวกรองสูงมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งในกรณีการควบคุมผู้โดยสารทางอากาศ

จากตารางที่ 18 สามารถสังเกตได้ว่ามุมมองความคิดเห็นของผู้ให้สัมภาษณ์ค่อนข้างเป็นไปในทิศทางเดียวกัน ผู้ให้สัมภาษณ์ทุกรายตระหนักถึงความสำคัญของข่าวกรองต่อการปฏิบัติหน้าที่ด้านสืบสวนและปราบปราม โดยในด้านประสิทธิภาพพบประเด็น 4 ประเด็น ประกอบด้วย การประหยัดทรัพยากร การเตรียมความพร้อมในการวางแผน การเพิ่มความแม่นยำในการคัดกรองเป้าหมาย และการลดภาระให้แก่ผู้ประกอบการและผู้โดยสาร ในขณะที่ด้านประสิทธิผลพบประเด็น 2 ประเด็น ได้แก่ อัตราความสำเร็จในการดำเนินการ และการพิจารณาเป้าหมายในการสืบสวนและปราบปรามที่เหมาะสม

ในด้านของประสิทธิภาพ ผู้ให้สัมภาษณ์ 4 ราย ได้แก่ เจ้าหน้าที่ ข. เจ้าหน้าที่ ค. หัวหน้า จ. และผู้อำนวยการ ฉ. เห็นตรงกันถึงประสิทธิภาพของการใช้ข่าวกรองในแง่ของการช่วย

ประหยัตทรัพย์ากรและแรงงานเจ้าหน้าที่ นอกจากนี้ผู้ให้สัมภาษณ์ 3 ราย ได้แก่เจ้าหน้าที่ ข. หัวหน้า ก. และ หัวหน้า จ. ยังกล่าวตรงกันถึงการมีส่วนร่วมช่วยในการเตรียมความพร้อมวางแผนดำเนินการ ปฏิบัติการ ซึ่งมีส่วนสำคัญในการเลือกวิธีการดำเนินการปฏิบัติที่เรียบง่ายและปลอดภัย อีกทั้งยังมีประเด็นอื่น ๆ เช่น ความแม่นยำในการคัดกรองเป้าหมายจากเจ้าหน้าที่ ก. และการลดการสร้างภาระให้แก่ผู้ประกอบการหรือผู้โดยสารที่ไม่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดจากผู้อำนวยการ ฉ.

“... การเลือกเป้าหมายในการสืบสวนและปราบปรามค่านึงถึง ปัจจัย 4 ประการ ได้แก่ความประหยัตทรัพย์ากร ความง่ายในการ ดำเนินการ ความจำเป็นตามความสำคัญหรือความเร่งด่วน และผลจากการ ปฏิบัติที่เห็นได้ชัดเจน ซึ่งการใช้ข่าวกรองสนับสนุนมีส่วนสำคัญอย่างยิ่งใน การวิเคราะห์และคัดเลือกเป้าหมายในการปฏิบัติหน้าที่ให้มีปัจจัยข้างต้น ครบถ้วนหรือมีมากที่สุด ...”

หัวหน้า จ.

นักวิชาการศุลกากรชำนาญการ

หัวหน้าฝ่าย สังกัดกองสืบสวนและปราบปราม

ในส่วนของด้านประสิทธิผล ผู้ให้สัมภาษณ์ 3 ราย ได้แก่เจ้าหน้าที่ ค. หัวหน้า ก. และผู้อำนวยการ ฉ. เห็นพ้องกันในประเด็นอัตราสำเร็จในการตรวจพบความผิดสูงกว่าการสุ่มตรวจ โดยไม่ใช้ข่าวกรอง โดยเฉพาะอย่างยิ่งในกรณีการควบคุมผู้โดยสารทางอากาศ และหัวหน้า จ. ยังได้ กล่าวถึงประเด็นช่วยให้สามารถพิจารณาดำเนินการสืบสวนและปราบปรามในประเด็นที่มีความสำคัญ หรือจำเป็นเร่งด่วนตามลำดับความเหมาะสมได้ และยังช่วยให้สามารถพิจารณาเป้าหมายในการ สืบสวนและปราบปรามที่สร้างผลกระทบต่อเครือข่ายอาชญากรรมสูงได้

“... การใช้ *intelligence lead* (ข่าวกรองนำ) (ในการปฏิบัติหน้าที่สืบสวนและปราบปราม) ช่วยให้การปฏิบัติหน้าที่มี *hit rate* (อัตราสำเร็จ) ที่สูงมากกว่ากว่าการ *routine inspection* (ควบคุมตรวจสอบตามปกติ) อย่างเห็นได้ชัด WCO จึงได้พยายามส่งเสริมการใช้ *intelligence lead* ในหน่วยงานศุลกากรทั่วโลก ...”

หัวหน้า ก.

นักวิชาการศุลกากรชำนาญการ

หัวหน้าฝ่าย สังกัดกองสืบสวนและปราบปราม

4.2.3 มุมมองเกี่ยวกับข้อจำกัดหรือข้อท้าทายในการใช้ข่าวกรองของกรมศุลกากรเพื่อการสืบสวนและปราบปราม

จากคำสัมภาษณ์ของผู้ให้ข้อมูลทั้ง 6 ราย ในประเด็นว่าด้วยมุมมองเกี่ยวกับข้อจำกัดหรือข้อท้าทายในการใช้ข่าวกรองของกรมศุลกากรเพื่อการสืบสวนและปราบปรามสามารถสรุปประเด็นการวิเคราะห์เนื้อหาได้ดังตารางที่ 19

ตารางที่ 19 สรุปประเด็นการวิเคราะห์เนื้อหาจากคำสัมภาษณ์ในประเด็นว่าด้วยมุมมองเกี่ยวกับข้อจำกัดหรือข้อท้าทายในการใช้ข่าวกรองของกรมศุลกากรเพื่อการสืบสวนและปราบปราม

ผู้ให้สัมภาษณ์	ประเด็นเนื้อหาจากคำสัมภาษณ์
เจ้าหน้าที่ ก.	<p><u>ด้านระบบการทำงาน</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - เทคโนโลยีระบบการเรียกดูข้อมูลเพื่อประกอบการปฏิบัติหน้าที่ในปัจจุบันค่อนข้างซับซ้อนและไม่เอื้อต่อผู้ใช้งาน (user-unfriendly) <p><u>ด้านบุคลากร</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - มีเพียงเจ้าหน้าที่บางรายเท่านั้นที่ได้รับการฝึกอบรมอย่างเป็นระบบในเรื่องการข่าว หรือพื้นฐานด้านสืบสวนและปราบปราม ที่สังกัดอาศัยวิธีการเรียนรู้ผ่านการปฏิบัติงาน (On the Job Training) เป็นส่วนใหญ่ ซึ่งต้องอาศัยเวลาในการเรียนรู้

ผู้ให้สัมภาษณ์	ประเด็นเนื้อหาจากคำสัมภาษณ์
เจ้าหน้าที่ ข.	<p><u>ด้านระบบการทำงาน</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - การเข้าถึงข้อมูลในระบบของกรมศุลกากรมีขีดจำกัด ทั้งจากประเด็นเรื่องสิทธิในการเข้าถึงข้อมูล และข้อจำกัดของข้อมูลเอง - เทคโนโลยีระบบการเรียกดูข้อมูลเพื่อประกอบการปฏิบัติหน้าที่ และการบันทึกข้อมูลรายงานการจับกุมในปัจจุบันค่อนข้างซับซ้อนและไม่เอื้อต่อผู้ใช้งาน (user-unfriendly) โดยเฉพาะอย่างยิ่งในกลุ่มอายุ 45 ปีขึ้นไปค่อนข้างมีปัญหา ทั้งจากเทคโนโลยีและภาษา <p><u>ด้านบุคลากร</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - มีเพียงเจ้าหน้าที่บางรายเท่านั้นที่ได้รับการฝึกอบรมอย่างเป็นระบบในเรื่องการข่าว หรือพื้นฐานด้านสืบสวนและปราบปราม ที่สังกัดอาศัยวิธีการเรียนรู้ผ่านการปฏิบัติงาน (On the Job Training) เป็นส่วนใหญ่ ซึ่งต้องอาศัยเวลาในการเรียนรู้ - เจ้าหน้าที่ในกลุ่มอายุ 45 ปีขึ้นไปจำนวนหนึ่งปัจจุบันมีความลำบากในการทำงาน จากเทคโนโลยีในปัจจุบันที่ซับซ้อนและภาษาต่างประเทศ - เจ้าหน้าที่ผู้มีความประสงค์สูงโดยเฉพาะอย่างยิ่งในกลุ่มอายุ 50 ปีขึ้นไป มีเพียงบางส่วนเท่านั้นที่มีความสนใจในการถ่ายทอดองค์ความรู้
เจ้าหน้าที่ ค.	<p><u>ด้านระบบการทำงาน</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - การเข้าถึงข้อมูลในระบบของกรมศุลกากรมีขีดจำกัด ทั้งจากประเด็นเรื่องสิทธิในการเข้าถึงข้อมูล และข้อจำกัดของข้อมูลเอง เช่น การเข้าถึงข้อมูลในระบบจากพื้นที่ภายนอก - เทคโนโลยีระบบการเรียกดูข้อมูลเพื่อประกอบการปฏิบัติหน้าที่ในปัจจุบันค่อนข้างซับซ้อนและไม่เอื้อต่อผู้ใช้งาน (user-unfriendly) - การสนับสนุนทรัพยากรที่ยังไม่มาก เช่น เงินทุน และอุปกรณ์สนับสนุน <p><u>ด้านบุคลากร</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - มีเพียงเจ้าหน้าที่บางรายเท่านั้นที่ได้รับการฝึกอบรมอย่างเป็นระบบในเรื่องการข่าว หรือพื้นฐานด้านสืบสวนและปราบปราม ที่สังกัดอาศัยวิธีการเรียนรู้ผ่านการปฏิบัติงาน (On the Job Training) และการสอนงาน (Coaching) เป็นส่วนใหญ่

ผู้ให้สัมภาษณ์	ประเด็นเนื้อหาจากคำสัมภาษณ์
หัวหน้า ก.	<p><u>ด้านระบบการทำงาน</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - เทคโนโลยีระบบการเรียกดูข้อมูลเพื่อประกอบการปฏิบัติหน้าที่ และการบันทึกข้อมูลรายงานการจับกุมในปัจจุบันค่อนข้างซับซ้อนและไม่เอื้อต่อผู้ใช้งาน (user-unfriendly) <p><u>ด้านบุคลากร</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - มีเพียงเจ้าหน้าที่บางรายเท่านั้นที่ได้รับการฝึกอบรมอย่างเป็นระบบในเรื่องการข่าว หรือพื้นฐานด้านสืบสวนและปราบปราม ทำให้บางรายขาดความรู้ความเข้าใจในการใช้และรับส่งข้อมูลให้เป็นไปตามระเบียบว่าด้วยการรักษาความลับของทางราชการ พ.ศ. 2544 ซึ่งออกตามพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. 2540 ที่สังกัดอาศัยการอบรมจากหน่วยงานภายนอกตามโอกาส - เจ้าหน้าที่ที่มีประสบการณ์สูงโดยเฉพาะอย่างยิ่งในกลุ่มอายุ 50 ปีขึ้นไป มีเพียงบางส่วนเท่านั้นที่มีความสนใจในการถ่ายทอดองค์ความรู้
หัวหน้า จ.	<p><u>ด้านระบบการทำงาน</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - การเข้าถึงข้อมูลในระบบของกรมศุลกากรมีขีดจำกัด ทั้งจากประเด็นเรื่องสิทธิในการเข้าถึงข้อมูล และข้อจำกัดของข้อมูลเอง - เทคโนโลยีระบบการเรียกดูข้อมูลเพื่อประกอบการปฏิบัติหน้าที่ และการบันทึกข้อมูลรายงานการจับกุมในปัจจุบันค่อนข้างซับซ้อนและไม่เอื้อต่อผู้ใช้งาน (user-unfriendly) - ปัจจุบันการสนับสนุนและแลกเปลี่ยนข้อมูลการข่าวของกรมศุลกากรยังไม่เป็นระบบสมบูรณ์ การใช้ข้อมูลการข่าวจึงมุ่งเน้นไปที่ข้อมูลการข่าวจากเจ้าหน้าที่ภายในสังกัด <p><u>ด้านบุคลากร</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - มีเพียงเจ้าหน้าที่บางรายเท่านั้นที่ได้รับการฝึกอบรมอย่างเป็นระบบในเรื่องการข่าว หรือพื้นฐานด้านสืบสวนและปราบปราม ที่สังกัดอาศัยการอบรมจากหน่วยงานภายนอกตามโอกาส - เจ้าหน้าที่ที่มีประสบการณ์สูงโดยเฉพาะอย่างยิ่งในกลุ่มอายุ 50 ปีขึ้นไป มีเพียงบางส่วนเท่านั้นที่มีความสนใจในการถ่ายทอดองค์ความรู้

ผู้ให้สัมภาษณ์	ประเด็นเนื้อหาจากคำสัมภาษณ์
ผู้อำนวยการ ฉ.	<p><u>ด้านระบบการทำงาน</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - เทคโนโลยีระบบการเรียกดูข้อมูลเพื่อประกอบการปฏิบัติหน้าที่ และการบันทึกข้อมูลรายงานการจับกุมในปัจจุบันค่อนข้างซับซ้อนและไม่เอื้อต่อผู้ใช้งาน (user-unfriendly) - ปัจจุบันการสนับสนุนและแลกเปลี่ยนข้อมูลการข่าวของกรมศุลกากรยังไม่เป็นระบบสมบูรณ์ การใช้ข้อมูลการข่าวจึงมุ่งเน้นไปที่ข้อมูลการข่าวจากเจ้าหน้าที่ภายในสังกัด - การสนับสนุนทรัพยากรที่ยังไม่มาก เช่น เงินทุน และอุปกรณ์สนับสนุน <p><u>ด้านบุคลากร</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - เจ้าหน้าที่ที่มีประสบการณ์สูงโดยเฉพาะอย่างยิ่งในกลุ่มอายุ 50 ปีขึ้นไป มีเพียงบางส่วนเท่านั้นที่มีความสนใจในการถ่ายทอดองค์ความรู้

จากตารางที่ 19 สามารถสังเกตได้ว่ามุมมองความคิดเห็นของผู้ให้สัมภาษณ์ค่อนข้างเป็นไปในทิศทางเดียวกัน โดยจากคำให้สัมภาษณ์พบว่าข้อจำกัดข้อท้าทายใน 2 ด้าน 7 ประเด็นด้วยกัน ประกอบด้วยด้านระบบการทำงานและด้านบุคลากร ในด้านระบบการทำงานมีประเด็นด้วยกันทั้งสิ้น 4 ประเด็น ได้แก่ เทคโนโลยีระบบการทำงานที่ซับซ้อนและไม่เอื้อต่อผู้ใช้งาน (user-unfriendly) การเข้าถึงข้อมูลในระบบกรมศุลกากรทำได้อย่างจำกัด การสนับสนุนและแลกเปลี่ยนข้อมูลการข่าวของกรมศุลกากรยังไม่เป็นระบบสมบูรณ์ และการสนับสนุนทรัพยากรเพื่อการข่าวยังมีไม่มากนัก ส่วนในด้านบุคลากรมีประเด็นทั้งสิ้น 3 ประเด็น ได้แก่ การฝึกอบรมด้านการข่าวและพื้นฐานด้านการสืบสวนและปราบปรามที่ยังไม่ทั่วถึง การขาดแคลนผู้ถ่ายทอดองค์ความรู้และประสบการณ์ในการทำงาน และข้อจำกัดของเจ้าหน้าที่บางกลุ่มที่ยากต่อการทำงานร่วมกับเทคโนโลยีหรือการใช้ภาษาต่างประเทศ

ด้านระบบการทำงาน มีผู้ให้สัมภาษณ์ 5 ราย ได้แก่ เจ้าหน้าที่ ก. เจ้าหน้าที่ ค. หัวหน้า ง. หัวหน้า จ. และผู้อำนวยการ ฉ. เห็นตรงกันว่าเทคโนโลยีระบบการเรียกดูข้อมูลเพื่อประกอบการปฏิบัติหน้าที่ในปัจจุบันค่อนข้างซับซ้อนและไม่เอื้อต่อผู้ใช้งาน (user-unfriendly) แต่มีเพียง 3 ราย ได้แก่ หัวหน้า ง. หัวหน้า จ. และผู้อำนวยการ ฉ. เท่านั้นที่เห็นว่าการบันทึกข้อมูลรายงานการจับกุมในปัจจุบันค่อนข้างซับซ้อนและไม่เอื้อต่อผู้ใช้งาน (user-unfriendly) ซึ่งเจ้าหน้าที่ ก. และเจ้าหน้าที่ ค. ให้สัมภาษณ์ว่าการบันทึกข้อมูลรายงานการจับกุมในสังกัดของตนไม่ได้มีปัญหาเรื่องความซับซ้อนในการทำงานมากนัก เพราะมีจำนวนกรณีการจับกุมไม่มากเพียงเฉลี่ยขั้นต่ำราว 30 คดี

ต่อเดือน แต่มีมูลค่าการจับกุมที่สูง ปริมาณการบันทึกข้อมูลรายงานการจับกุมจึงไม่เป็นภาระ ประเด็น การเข้าถึงข้อมูลในระบบกรมศุลกากรอย่างจำกัดมีผู้กล่าวถึง 3 ราย ได้เจ้าหน้าที่ ข. เจ้าหน้าที่ ค. และหัวหน้า จ. ซึ่งทั้ง 3 รายให้ความหมายของคำว่าจำกัดแตกต่างกัน โดยเจ้าหน้าที่ ข. และหัวหน้า จ. กล่าวถึงการจำกัดจากสิทธิในการเข้าถึงข้อมูล ในขณะที่เจ้าหน้าที่ ค. กล่าวถึงการจำกัดการใช้งาน จากเครื่องอุปกรณ์ภายนอกพื้นที่ อย่างไรก็ตามทั้ง 3 รายเห็นตรงกันว่าข้อมูลในระบบของกรม ศุลกากรยังไม่เพียงพอต่อการปฏิบัติหน้าที่สืบสวนและปราบปรามได้อย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด ยังมี ข้อมูลอื่นที่สามารถนำมาใช้เป็นประโยชน์ต่อการปฏิบัติหน้าที่ได้ เช่น ฐานข้อมูลหนังสือเดินทาง หรือ ฐานข้อมูลการเดินทางเข้าออกชายแดน เป็นต้น ในส่วนของการสนับสนุนและแลกเปลี่ยนข้อมูลการ ข้าราชการกรมศุลกากรยังไม่เป็นระบบสมบูรณ์ มีผู้ให้สัมภาษณ์กล่าวถึงทั้งสิ้น 2 ราย คือ หัวหน้า จ. และผู้อำนวยการ ฉ. โดยทั้งคู่กล่าวไปในทิศทางเดียวกันว่าเนื่องจากการข่าวของกรมศุลกากรที่ได้มี การปรับใช้อย่างเป็นทางการตั้งแต่ปี พ.ศ. 2561 เป็นต้นมายังถือว่าใหม่และยังอยู่ในระหว่าง การวางรากฐานในเรื่องของการสร้างแหล่งข่าว ซึ่งเป็นเรื่องที่ต้องใช้เวลาในการดำเนินการ และสุดท้าย มี ผู้ให้สัมภาษณ์ 2 รายกล่าวถึงทรัพยากรที่ยังไม่มากเพียงพอ คือเจ้าหน้าที่ ค. และผู้อำนวยการ ฉ. โดย ทั้งคู่กล่าวถึงเงินทุนและอุปกรณ์สนับสนุนในการดำเนินการที่แม้จะมีเพียงพอในการดำเนินการตาม เป้าหมาย แต่หากมีทรัพยากรที่มากขึ้นยังสามารถที่จะดำเนินการได้เต็มประสิทธิภาพมากกว่านี้

“... ระบบถือว่ามีความซับซ้อนและไม่ user – friendly (เอื้อต่อ การใช้งาน) เท่าใดนัก การใช้งานระบบฐานข้อมูลเพื่อเรียกดูข้อมูล ประกอบการปฏิบัติหน้าที่ต้องมีประสบการณ์ในระดับหนึ่งจึงจะสามารถใช้ งานได้อย่างคล่องแคล่ว อีกทั้งด้วยมาตรการรักษาความปลอดภัยทำให้ไม่ สามารถเข้าถึงข้อมูลด้วยอุปกรณ์อื่นจากภายนอกพื้นที่ได้ ซึ่งเป็นข้อจำกัดที่ ค่อนข้างสำคัญกับหน่วยงานที่ต้องมีการลงพื้นที่ปฏิบัติการภายนอก สำนักงาน ...”

เจ้าหน้าที่ ค.

นักวิชาการศุลกากรปฏิบัติการ

ผู้ปฏิบัติหน้าที่ขั้นต้น สังกัดสำนักงานศุลกากรภาคที่ 4

ด้านบุคลากร มีผู้ให้สัมภาษณ์ 5 รายกล่าวถึงการฝึกอบรมด้านการข่าวและพื้นฐาน ด้านการสืบสวนและปราบปรามที่ยังไม่ทั่วถึง ได้แก่ เจ้าหน้าที่ ก. เจ้าหน้าที่ ข. เจ้าหน้าที่ ค. หัวหน้า ง. และหัวหน้า จ. ทั้งนี้เนื่องจากในปัจจุบันกรมศุลกากรยังไม่มีการจัดอบรมด้านการข่าวและการ

สืบสวนและปราบปรามจากส่วนกลางอย่างเป็นระบบ หน่วยงานสืบสวนและปราบปรามต่าง ๆ จึงต้องอาศัยการฝึกอบรมอื่น ๆ ทดแทน ซึ่งในบางครั้งเจ้าหน้าที่ต้องใช้เวลาค่อนข้างมากในการเรียนรู้พื้นฐาน เช่น การเรียนรู้ผ่านการปฏิบัติงาน (On the Job Training) หรือการสอนงาน (Coaching) หรือบางกรณีก็อาจเป็นการอบรมที่ไม่ได้มีเนื้อหาเกี่ยวข้องกับการสืบสวนและปราบปรามทางศุลกากรทั้งหมด เช่น การส่งเจ้าหน้าที่เข้าร่วมการอบรมที่จัดขึ้นโดยหน่วยงานภายนอก ในส่วนของประเด็นการขาดแคลนผู้ถ่ายทอดองค์ความรู้และประสบการณ์ในการทำงาน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในกลุ่มอายุ 50 ปีขึ้นไป มีผู้กล่าวถึงทั้งสิ้น 4 ราย ได้แก่ เจ้าหน้าที่ ข. หัวหน้า ก. หัวหน้า จ. และผู้อำนวยการ ฉ. ซึ่งต่างเห็นตรงกันว่ามีความเสี่ยงมาจากวัฒนธรรมองค์การในอดีตที่ปลูกฝังให้เจ้าหน้าที่แต่ละรายส่งมอบองค์ความรู้และทักษะไว้กับตัวเพื่อเป็นการสร้างคุณค่าความแตกต่างรายบุคคล ซึ่งปัจจุบันวัฒนธรรมเช่นนี้ไม่ได้มีผู้รับสืบทอดเท่าใดนักในกลุ่มเจ้าหน้าที่ตั้งแต่ช่วงอายุ 50 ปีลงมา และสุดท้าย เจ้าหน้าที่ ข. มีการเสริมประเด็นว่ามีเจ้าหน้าที่ในกลุ่มช่วงอายุ 45 ปีขึ้นไปจำนวนหนึ่งปัจจุบันมีความลำบากในการทำงาน จากเทคโนโลยีในปัจจุบันที่ซับซ้อนและภาษาต่างประเทศ แม้ว่าจะได้มีการพยายามเรียนรู้อย่างเต็มความสามารถแล้วก็ตาม

“... จากประสบการณ์ยังไม่เคยเห็นว่ามีกรฝึกอบรมด้านข่าวกรองหรือพื้นฐานการสืบสวนและปราบปรามจากส่วนกลางของกรมศุลกากรตลอด 3 เดือนนับตั้งแต่ย้ายมาปฏิบัติหน้าที่ในฝ่ายป้องกันและปราบปรามที่สำนักงานมีเพียงการถ่ายทอดองค์ความรู้ด้วย On the Job Training (เรียนรู้ผ่านการปฏิบัติงาน) เท่านั้น ซึ่งต้องใช้เวลาเรียนรู้จึงจะมีพื้นฐานครบถ้วน ทำให้รู้สึกในช่วงนี้ยังช่วยแบ่งเบาภาระงานในฝ่ายได้ไม่มากนัก ...”

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

เจ้าหน้าที่ ก.

นักวิชาการศุลกากรปฏิบัติการ

ผู้ปฏิบัติหน้าที่ขั้นต้น สังกัดสำนักงานศุลกากรท่าเรือกรุงเทพ

4.2.4 ข้อเสนอแนะในประเด็นด้านการข่าวกรองของกรมศุลกากรที่ผู้ปฏิบัติหน้าที่ด้านสืบสวนและปราบปรามเห็นว่าจะจะเป็นประโยชน์ต่อการปฏิบัติงาน

จากคำสัมภาษณ์ของผู้ให้ข้อมูลทั้ง 6 ราย ในประเด็นว่าด้วยข้อเสนอแนะในประเด็นด้านการข่าวกรองของกรมศุลกากรที่ผู้ปฏิบัติหน้าที่ด้านสืบสวนและปราบปรามเห็นว่าจะจะเป็นประโยชน์ต่อการปฏิบัติงานสามารถสรุปประเด็นการวิเคราะห์เนื้อหาได้ดังตารางที่ 20

ตารางที่ 20 สรุปประเด็นการวิเคราะห์เนื้อหาจากคำสัมภาษณ์ในประเด็นว่าข้อเสนอแนะในประเด็นด้านการข่าวกรองของกรมศุลกากรที่ผู้ปฏิบัติหน้าที่ด้านสืบสวนและปราบปรามเห็นว่าจะเป็นการประโยชน์ต่อการปฏิบัติงาน

ผู้ให้สัมภาษณ์	ประเด็นเนื้อหาจากคำสัมภาษณ์
เจ้าหน้าที่ ก.	<p><u>ด้านระบบงาน</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - ปรับปรุงการออกแบบฐานข้อมูลของกรมศุลกากรใหม่ โดยการออกแบบหน้าการใช้งาน (user-interface – UI) ที่ยึดผู้ปฏิบัติหน้าที่เป็นศูนย์กลาง <p><u>ด้านบุคลากร</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - จัดการฝึกอบรมด้านการข่าวและการสืบสวนและปราบปรามเป็นการเฉพาะของกรมศุลกากร โดยเฉพาะอย่างยิ่งการจัดการฝึกอบรมระดับพื้นฐานให้แก่เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานด้านสืบสวนและปราบปรามเป็นครั้งแรก
เจ้าหน้าที่ ข.	<p><u>ด้านระบบงาน</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - ปรับปรุงการออกแบบฐานข้อมูลของกรมศุลกากรใหม่ โดยการออกแบบหน้าการใช้งาน (user-interface – UI) ที่ยึดผู้ปฏิบัติหน้าที่เป็นศูนย์กลาง <p><u>ด้านบุคลากร</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - จัดการฝึกอบรมด้านการข่าวและการสืบสวนและปราบปรามเป็นการเฉพาะของกรมศุลกากร โดยเฉพาะอย่างยิ่งการจัดการฝึกอบรมโดยเจ้าหน้าที่ที่มีประสบการณ์ปฏิบัติจริงในพื้นที่ที่มีการแลกเปลี่ยนกรณีศึกษาจริง
เจ้าหน้าที่ ค.	<p><u>ด้านระบบงาน</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - กำหนดหลักเกณฑ์ให้เจ้าหน้าที่สืบสวนและปราบปรามมีสิทธิขั้นต่ำในการเข้าถึงข้อมูลจากระบบฐานข้อมูลบางอย่างได้เป็นการทั่วไป <p><u>ด้านบุคลากร</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - จัดการฝึกอบรมด้านการข่าวและการสืบสวนและปราบปรามเป็นการเฉพาะของกรมศุลกากร โดยเฉพาะอย่างยิ่งการจัดการฝึกอบรมในระดับกลางหรือระดับสูงขึ้นไป

ผู้ให้สัมภาษณ์	ประเด็นเนื้อหาจากคำสัมภาษณ์
หัวหน้า ก.	<p><u>ด้านระบบงาน</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - ปรับปรุงการออกแบบฐานข้อมูลของกรมศุลกากรใหม่ เพิ่มการบูรณาการระหว่างฐานข้อมูลต่าง ๆ ให้มากขึ้น ลดข้อมูลที่ซ้ำซ้อนโดยไม่จำเป็นออก - เพิ่มประสิทธิภาพในการสนับสนุนด้านการข่าวของศูนย์ประมวลผลการข่าวทางศุลกากรให้มีความคล่องตัวในการปฏิบัติหน้าที่สนับสนุนด้านการข่าวมากขึ้น
หัวหน้า จ.	<p><u>ด้านระบบงาน</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - พัฒนาระบบการข่าวของกรมศุลกากรให้เข้มแข็งผ่านการกระชับความร่วมมือระหว่างหน่วยงานด้านการข่าวและหน่วยงานสืบสวนและปราบปรามต่าง ๆ ภายในกรมศุลกากรให้มากขึ้น ด้วยการจัดตั้งคณะทำงานหรือประชุมหารือร่วมกันในระยะยาว และให้หน่วยงานด้านการข่าวลงพื้นที่สร้างความสัมพันธ์กับผู้ปฏิบัติงานหน้างานเป็นการประจำ
ผู้อำนวยการ ฉ.	<p><u>ด้านระบบงาน</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - ปรับปรุงการออกแบบฐานข้อมูลของกรมศุลกากรใหม่ เพิ่มการบูรณาการระหว่างฐานข้อมูลต่าง ๆ ให้มากขึ้น ลดข้อมูลที่ซ้ำซ้อนโดยไม่จำเป็นออก - พัฒนาระบบการข่าวของกรมศุลกากรให้เข้มแข็งผ่านการกระชับความร่วมมือระหว่างหน่วยงานด้านการข่าวและหน่วยงานสืบสวนและปราบปรามต่าง ๆ ภายในกรมศุลกากรให้มากขึ้น ด้วยการใช้เทคโนโลยีการจับวางเครือข่ายระบบปิดเข้าช่วยเพื่อสร้างพื้นที่เสมือนจริงในการแลกเปลี่ยนข้อมูลการข่าวระหว่างหน่วยงาน - เพิ่มประสิทธิภาพในการสนับสนุนด้านการข่าวของศูนย์ประมวลผลการข่าวทางศุลกากรให้มีความคล่องตัวในการปฏิบัติหน้าที่สนับสนุนด้านการข่าวมากขึ้น และมีกรอบอัตรากำลังและศูนย์ต้นทุนเบิกจ่ายงบประมาณที่ชัดเจนเป็นอิสระ

จากตารางที่ 20 สามารถสังเกตเห็นได้ว่ามุมมองความคิดเห็นของผู้ให้สัมภาษณ์ค่อนข้างเป็นไปในทิศทางเดียวกัน โดยจากคำให้สัมภาษณ์พบว่ามีข้อจำกัดข้อท้าทายใน 2 ด้านด้วยกัน ได้แก่ ด้านระบบการทำงานและด้านบุคลากร ในด้านระบบการทำงานมีประเด็นด้วยกันทั้งสิ้น 4 ประเด็น ได้แก่ ปรับปรุงการออกแบบฐานข้อมูลของกรมศุลกากรใหม่ พัฒนาระบบการข่าวของกรมศุลกากรให้

เข้มแข็งผ่านการกระชับความร่วมมือระหว่างหน่วยงานด้านการข่าวและหน่วยงานสืบสวนและปราบปรามต่าง ๆ ภายในกรมศุลกากรให้มากขึ้น เพิ่มประสิทธิภาพในการสนับสนุนด้านการข่าวของศูนย์ประมวลข้อมูลการข่าวทางศุลกากร กำหนดหลักเกณฑ์ให้เจ้าหน้าที่สืบสวนและปราบปรามมีสิทธิขั้นต่ำในการเข้าถึงข้อมูลจากระบบฐานข้อมูล ส่วนในด้านบุคลากรมีประเด็นข้อเสนอแนะประเด็นเดียว คือ จัดการฝึกอบรมด้านการข่าวและการสืบสวนและปราบปรามเป็นการเฉพาะของกรมศุลกากร

ด้านระบบงาน มีผู้ให้สัมภาษณ์ 4 รายเสนอแนะถึงประเด็นความจำเป็นที่จะต้องปรับปรุงการออกแบบฐานข้อมูลของกรมศุลกากรใหม่ ผู้เสนอแนะได้แก่ เจ้าหน้าที่ ก. เจ้าหน้าที่ ข. หัวหน้า ง. และผู้อำนวยการ ฉ. โดยเจ้าหน้าที่ ก. และ เจ้าหน้าที่ ข. เสนอแนะมุมมองของผู้ปฏิบัติงานว่าอยากให้หน้าการใช้งานระบบ (user-interface – UI) ออกแบบขึ้นโดยยึดเจ้าหน้าที่ผู้ใช้งานเป็นศูนย์กลาง ซึ่งจะทำให้การดำเนินการสืบค้นข้อมูลเป็นไปด้วยความสะดวกและรวดเร็ว เป็นการเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงาน ส่วนหัวหน้า ง. และ ผู้อำนวยการ ฉ. เสนอแนะไปในภาพที่กว้างขึ้น คือ การเพิ่มการบูรณาการระหว่างฐานข้อมูลต่าง ๆ ให้มากขึ้นและลดข้อมูลที่ซ้ำซ้อนโดยไม่จำเป็นออก ซึ่งนอกจากจะเป็นการปรับปรุงแบบฐานข้อมูลให้เป็นระเบียบและเรียบง่ายมากขึ้นแล้ว ยังจะช่วยประหยัดค่าใช้จ่ายการบำรุงรักษาจากระบบที่เล็กลงในระยะยาวอีกด้วย ในส่วนของการพัฒนาระบบการข่าวของกรมศุลกากรให้เข้มแข็งผ่านการกระชับความร่วมมือระหว่างหน่วยงานด้านการข่าวและหน่วยงานสืบสวนและปราบปรามต่าง ๆ ภายในกรมศุลกากรให้มากขึ้น มีผู้เสนอแนะทั้งสิ้น 2 ราย คือ หัวหน้า จ. และผู้อำนวยการ ฉ. ซึ่งมีความเห็นในทิศทางเดียวกันว่าระบบการข่าวของกรมศุลกากรมีพัฒนาการเติบโตไปในทิศทางที่ถูกต้องเหมาะสมมาโดยตลอด อย่างไรก็ตาม จากประสบการณ์ของผู้ให้สัมภาษณ์มองว่าอนาคตระบบการข่าวของกรมศุลกากรยังมีจุดที่พัฒนาต่อไปได้ผ่านการยกระดับความร่วมมือระหว่างหน่วยงานภายใน โดยหัวหน้า จ. เสนอให้มีการจัดตั้งคณะทำงานหรือประชุมหารือร่วมกันด้านการข่าวในระยะยาว และให้หน่วยงานด้านการข่าวลงพื้นที่สร้างความสัมพันธ์กับผู้ปฏิบัติงานหน้างานเป็นการประจำ ในขณะที่ผู้อำนวยการ ฉ. เสนอให้ใช้เทคโนโลยีการจัดวางเครือข่ายระบบปิดเข้าช่วยเพื่อสร้างพื้นที่เสมือนจริงในการแลกเปลี่ยนข้อมูลการข่าวระหว่างหน่วยงาน สำหรับประเด็นการเพิ่มประสิทธิภาพในการสนับสนุนด้านการข่าวของศูนย์ประมวลข้อมูลการข่าวทางศุลกากร มีผู้เสนอแนะทั้งสิ้น 2 ราย ได้แก่ หัวหน้า ง. และผู้อำนวยการ ฉ. โดยทั้งคู่มีความเห็นตรงกันว่าโดยศักยภาพแล้วศูนย์ประมวลข้อมูลการข่าวทางศุลกากรมีความสามารถในการสนับสนุนด้านการข่าวมากกว่าที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน แต่ด้วยโครงสร้างการบริหารงานในปัจจุบันที่ยังไม่มีสถานะเป็นกอง/สำนักงานตามกฎหมายกระทรวงการคลัง การดำเนินการต่าง ๆ จึงขาดความคล่องตัว โดยเฉพาะอย่างยิ่งกรอบอัตรากำลังและศูนย์ต้นทุนเบิกจ่ายงบประมาณ หากศูนย์ประมวลข้อมูลการข่าวทางศุลกากรมีโครงสร้างการบริหารงานที่ชัดเจน จะทำให้หน่วยงานมีความคล่องตัวและปฏิบัติ

หน้าที่ได้เต็มประสิทธิภาพ ประเด็นสุดท้าย เจ้าหน้าที่ ค. ได้เสนอให้กำหนดหลักเกณฑ์ให้เจ้าหน้าที่ สืบสวนและปราบปรามมีสิทธิขึ้นตำในการเข้าถึงข้อมูลจากระบบฐานข้อมูลบางอย่างได้เป็นการทั่วไป เพื่อความคล่องตัวในการปฏิบัติงาน เช่น สิทธิในการเข้าใช้งานฐานข้อมูลบางอย่าง หรือสิทธิในการเข้าถึงข้อมูลในระบบฐานข้อมูลจากอุปกรณ์ภายนอก เป็นต้น

“... การแลกเปลี่ยนข้อมูลการข่าวสามารถพัฒนาในด้านการ เชื่อมโยงบูรณาการระหว่างหน่วยงานให้มากขึ้นได้ ซึ่งจะช่วยให้เพิ่ม ประสิทธิภาพระบบการข่าวของกรมศุลกากรผ่านการใช้ประโยชน์จาก ข้อมูลการข่าวที่มีอยู่แล้ว จึงไม่ทำให้เป็นการเพิ่มภาระงาน ในจุดนี้สามารถ ที่จะใช้เทคโนโลยีเข้าช่วยสนับสนุนการเชื่อมโยงข้อมูลระหว่างหน่วยงานได้ ด้วยการใช้งานระบบสื่อสารสารสนเทศระบบปิด ...”

ผู้อำนวยการ จ.

นักวิชาการศุลกากรชำนาญการพิเศษ

ผู้อำนวยการส่วน สังกัดสำนักงานศุลกากรท่าอากาศยานดอนเมือง

ด้านบุคลากร เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานขั้นต้นทั้ง 3 ราย ได้แก่ เจ้าหน้าที่ ก. เจ้าหน้าที่ ข. และเจ้าหน้าที่ ค. มีความเห็นไปในทิศทางเดียวกัน คือต้องการให้จัดการฝึกอบรมด้านการข่าวและการสืบสวนและปราบปรามเป็นการเฉพาะของกรมศุลกากร เพื่อยกระดับความรู้และทักษะในด้านการข่าวและสืบสวนและปราบปรามของเจ้าหน้าที่เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงานโดยภาพรวม แต่ทั้ง 3 รายมีความต้องการในการจัดการฝึกอบรมที่แตกต่างกัน โดยเจ้าหน้าที่ ก. ต้องการการฝึกอบรมระดับพื้นฐานสำหรับเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานด้านสืบสวนและปราบปรามเป็นครั้งแรก ในขณะที่อีก 2 รายไม่ได้ต้องการการฝึกอบรมระดับพื้นฐาน เจ้าหน้าที่ ข. ต้องการการฝึกอบรมโดยเจ้าหน้าที่ที่มีประสบการณ์ปฏิบัติจริงในพื้นที่ที่มีการแลกเปลี่ยนกรณีศึกษาจริง ส่วนเจ้าหน้าที่ ค. ให้สัมภาษณ์ชัดเจนว่าไม่มีความสนใจเข้าร่วมการฝึกอบรมระดับพื้นฐานเนื่องจากมีความรู้ในเบื้องต้นแล้ว แต่มีความสนใจในการฝึกอบรมที่ซับซ้อนมากขึ้นในระดับกลางหรือระดับสูงขึ้นไป

“... การฝึกอบรมด้านการข่าวหรือการสืบสวนและปราบปรามจะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งแม้แต่ในเจ้าหน้าที่ (ผู้ปฏิบัติงานด้านสืบสวนและปราบปราม) ที่มีความรู้ประสบการณ์สูงก็ตาม จริงอยู่ว่าการอบรมระดับพื้นฐาน

อาจจะไม่ได้จำเป็นมากนัก แต่สังคมมีการเปลี่ยนแปลงทุกวัน อาชญากรรมรูปแบบใหม่เกิดขึ้นอยู่เสมอ การแลกเปลี่ยนเรียนรู้จากประสบการณ์เจ้าหน้าที่ท่านอื่น หรือกรณีศึกษาใหม่ ๆ จะช่วยให้การสืบสวนและปราบปรามมีความเท่าทันต่อแนวโน้มอาชญากรรมในปัจจุบัน ...”

เจ้าหน้าที่ ข.

นักวิชาการศุลกากรปฏิบัติการ

เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานขั้นต้น สังกัดกองสืบสวนและปราบปราม

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง “ความตระหนักรู้ด้านการข่าวของข้าราชการกรมศุลกากรที่ปฏิบัติงานด้านสืบสวนและปราบปราม” มีวัตถุประสงค์ในการวิจัยคือ 1. เพื่อทราบถึงระดับความตระหนักรู้ด้านการข่าวของข้าราชการผู้ปฏิบัติงานด้านสืบสวนและปราบปรามของกรมศุลกากร 2. เพื่อทราบถึงความแตกต่างด้านความตระหนักรู้ด้านการข่าวของข้าราชการผู้ปฏิบัติงานด้านสืบสวนและปราบปรามของกรมศุลกากร เมื่อแบ่งกลุ่มตามช่วงอายุ ช่วงอายุราชการ ช่วงประสบการณ์ในการปฏิบัติงานด้านการสืบสวนและปราบปราม จำนวนครั้งที่ได้รับการฝึกอบรมด้านการข่าว และสังกัดปฏิบัติงาน 3. สามารถกำหนดแนวทางการพัฒนาบุคลากรเพื่อเพิ่มความตระหนักรู้ด้านการข่าวของเจ้าหน้าที่ภายในกรมศุลกากรได้อย่างมีประสิทธิภาพ

การวิจัยนี้เกิดจากการใช้เครื่องมือ 2 ชนิดด้วยกัน คือแบบสอบถาม (Questionnaire) และการสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi – Structured Interview) แบบสัมภาษณ์เชิงลึก (In – Depth Interview)

แบบสอบถามมีด้วยกัน 5 ส่วน โดยแต่ละส่วนมีรายละเอียดประเด็นที่ต้องการวัดระดับ ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย ระดับตำแหน่ง ช่วงอายุ ช่วงอายุราชการ ประสบการณ์ในการปฏิบัติหน้าที่ด้านสืบสวนและปราบปรามในกรมศุลกากร จำนวนครั้งที่เคยเข้ารับการอบรมด้านข่าวกรอง และสังกัดปฏิบัติหน้าที่

ส่วนที่ 2 ความรู้ความเข้าใจด้านโครงสร้างองค์การ เป็นการวัดระดับความเข้าใจในโครงสร้างองค์การ (Structure) ใหม่ที่มีการปรับเปลี่ยนตามยุทธศาสตร์ (Strategy) ด้านข่าวกรองของกรมศุลกากร ซึ่งเป็นการสะท้อนระดับของความสำเร็จในการสร้างคุณค่าที่รับรู้ร่วมกัน (Shared Value) ในประเด็นด้านข่าวกรองขององค์การ เป็นคำถามเลือกตอบถูกผิด

ประเด็นคำถามข้อที่ 1.1 – 1.2 เป็นการวัดระดับการตระหนักรู้ถึงโครงสร้างองค์การ (Structure) กรมศุลกากรในปัจจุบันที่มีหน่วยงานรับผิดชอบระบบการทำงานด้านข่าวกรองโดยตรง

ประเด็นคำถามข้อที่ 1.3 เป็นการวัดระดับการเข้าถึงหน่วยงานที่รับผิดชอบด้านข่าวกรองโดยตรง

ส่วนที่ 3 สมรรถนะด้านการข่าว เป็นการวัดระดับทักษะ (Skills) ด้านข่าวกรองของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นคำถามเลือกตอบถูกผิด

ประเด็นคำถามข้อที่ 2.1 เป็นการวัดระดับความรู้ทฤษฎี Information Pool

ประเด็นคำถามข้อที่ 2.2 เป็นการวัดระดับความรู้ทฤษฎีวงรอบข่าวกรอง
ชุดคำถามข้อที่ 2.3 เป็นการวัดระดับความรู้ในการแยกแยะข้อมูล
สารสนเทศ และข่าวกรอง

ชุดคำถามข้อที่ 2.4 เป็นการวัดระดับความสามารถในการแยกแยะข้อมูล
สารสนเทศ และข่าวกรอง

ส่วนที่ 4 ทศนคติต่อการใช้ข่าวกรอง เป็นการวัดระดับทัศนคติของผู้ตอบ
แบบสอบถามในฐานะบุคลากร (Staff) ซึ่งเป็นการสะท้อนความสำเร็จในการสร้างคุณค่าที่รับรู้ร่วมกัน
(Shared Value) ด้านข่าวกรองของกรมศุลกากรว่ามีลักษณะไปในทิศทางเชิงบวกหรือเชิงลบมากน้อย
เพียงใด เป็นคำถามแบบ Likert Scale หรือ Rating Scale

ประเด็นคำถามข้อที่ 3.1 เป็นการประเมินทัศนคติที่สะท้อนความสำเร็จ
ของกรมศุลกากรในแง่ของการสร้างความตระหนักรู้ในแง่ยุทธศาสตร์ (Strategy) ด้านข่าวกรองของ
องค์การ

ประเด็นคำถามข้อที่ 3.2 เป็นการประเมินทัศนคติที่มีต่อประสิทธิผลจาก
การใช้ระบบการปฏิบัติงาน (System) ด้านข่าวกรองสนับสนุนการปฏิบัติหน้าที่สืบสวนและ
ปราบปราม

ประเด็นคำถามข้อที่ 3.3 เป็นการประเมินทัศนคติที่มีต่อการสร้าง
ประโยชน์ของระบบการปฏิบัติงาน (System) ด้านข่าวกรองต่อองค์การ

ประเด็นคำถามข้อที่ 3.4 เป็นการประเมินทัศนคติที่สะท้อนถึง
ประสิทธิผลจากการใช้ระบบการปฏิบัติงาน (System) ด้านข่าวกรองสนับสนุนการปฏิบัติหน้าที่
สืบสวนและปราบปราม

ประเด็นคำถามข้อที่ 3.5 เป็นการประเมินทัศนคติที่สะท้อนถึงความสำเร็จ
ของกรมศุลกากรในแง่ของการสร้างความตระหนักเรื่องทักษะ (Skills) ด้านข่าวกรองขององค์การ

ส่วนที่ 5 แบบสอบถามปลายเปิดเกี่ยวกับข้อคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะอื่น ๆ เกี่ยวกับการ
ใช้ข้อมูลข่าวของกรมศุลกากร

แบบสัมภาษณ์มีด้วยกัน 3 ประเด็นคำถาม เพื่อมุ่งขยายการเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพด้านทัศนคติ
ของบุคลากร (Staff) เพิ่มเติมสำหรับประกอบการกำหนดแนวทางการพัฒนาบุคลากร โดยเฉพาะใน
แง่ของทัศนคติที่มีต่อระบบการปฏิบัติงาน (System) ด้านข่าวกรอง ดังมีรายละเอียดดังนี้

1. มุมมองเกี่ยวกับประสิทธิผลและประสิทธิผลการทำงานด้านสืบสวนและ
ปราบปรามจากการใช้ข่าวกรองในการปฏิบัติหน้าที่

2. มุมมองเกี่ยวกับข้อจำกัดหรือข้อท้าทายในการใช้ข่าวกรองของกรมศุลกากรเพื่อการสืบสวนและปราบปราม

3. ข้อเสนอแนะในประเด็นด้านการข่าวกรองของกรมศุลกากรที่ผู้ปฏิบัติหน้าที่ด้านสืบสวนและปราบปรามเห็นว่าจะจะเป็นประโยชน์ต่อการปฏิบัติงาน

5.1 สรุปผลการวิจัยเชิงปริมาณ

5.1.1 ภาพรวมระดับความตระหนักรู้ด้านการข่าว

ข้าราชการกรมศุลกากรที่ปฏิบัติงานด้านสืบสวนและปราบปรามกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ดำรงตำแหน่งระดับชำนาญการ อายุอยู่ในช่วง 36 – 45 ปี มีอายุราชการอยู่ในช่วง 10 – 24 ปี มีประสบการณ์ในการปฏิบัติหน้าที่ด้านสืบสวนและปราบปรามไม่ถึง 2 ปี ไม่เคยเข้ารับการอบรมด้านข่าวกรองมาก่อน และสังกัดกองสืบสวนและปราบปราม จากการเก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามสามารถสรุปภาพรวมระดับความตระหนักรู้ด้านการข่าวในแต่ละประเด็นได้ดังตารางที่ 21

ตารางที่ 21 สรุปภาพรวมระดับความตระหนักรู้ด้านการข่าวในแต่ละประเด็น

ประเด็นคำถาม	คะแนนเต็ม (เฉลี่ยคะแนนเต็ม)	คะแนนเฉลี่ย (เฉลี่ยทุกข้อ)	ร้อยละ คะแนนเฉลี่ย	แปลผล แนวโน้ม ทัศนคติ
1. ความรู้ความเข้าใจด้านโครงสร้างองค์การ	10	5.44	55.4	
1.1 ท่านเคยได้ยินหรือรู้จักชื่อ "ศูนย์ประมวลข้อมูลการข่าวทางศุลกากร" หรือ "ศปข." หรือ "Customs Intelligence Center" หรือ "CIC" ชื่อหนึ่งชื่อใดหรือไม่	4	2.51	62.8	
1.2 ท่านทราบมาก่อนหรือไม่ว่าทั้ง 4 ชื่อข้างต้นเป็นชื่อของหน่วยงานเดียวกัน	1	0.79	79.0	
1.3 ท่านรู้จัก CIC (ไม่ว่าจะในชื่อใด) จากช่องทางใดบ้าง	5	2.15	43.0	
2. สมรรถนะด้านการข่าว	13	7.65	58.8	

ประเด็นคำถาม	คะแนนเต็ม (เฉลี่ยคะแนน เต็ม)	คะแนนเฉลี่ย (เฉลี่ยทุกข้อ)	ร้อยละ คะแนน เฉลี่ย	แปลผล แนวโน้ม ทัศนคติ
2.1 ตามความคิดของท่าน แหล่งที่มาของข้อมูลเพื่อจัดทำข่าวกรองสามารถมาจากช่องทางใดได้บ้าง	7	4.73	67.6	
2.2 ตามความเข้าใจของท่าน การจัดทำข่าวกรองมีวงรอบตามลำดับอย่างไร	1	0.42	42.0	
2.3 ชุดคำถามทดสอบความเข้าใจนิยามข้อมูล สารสนเทศ และข่าวกรอง	2	1.25	67.6	
2.4 ชุดคำถามทดสอบความสามารถการแยกแยะข้อมูล สารสนเทศ และข่าวกรอง	3	1.26	42.0	
3. ทัศนคติด้านการใช้ข่าวกรองในการทำงาน	25 (5)	19.07 (3.81)	76.28	เชิงบวก
3.1 ท่านเห็นว่ากรมศุลกากรให้ความสำคัญกับการใช้ข่าวกรอง	5	4.47	89.4	เชิงบวก
3.2 ท่านเห็นว่าการใช้ข่าวกรองในการปฏิบัติงานด้านการสืบสวนและปราบปรามช่วยให้การปฏิบัติงานของท่านมีประสิทธิภาพมากกว่าการไม่ใช้ข่าวกรองในระดับใด	5	4.41	88.2	เชิงบวก
3.3 จากมุมมองของท่าน การบันทึกข้อมูลลงในระบบป้องกันและปราบปราม (149) เป็นประโยชน์ต่อภาพรวมการทำงานของกรมศุลกากรในระดับใด	5	4.16	83.2	เชิงบวก

ประเด็นคำถาม	คะแนนเต็ม (เฉลี่ยคะแนน เต็ม)	คะแนนเฉลี่ย (เฉลี่ยทุกข้อ)	ร้อยละ คะแนน เฉลี่ย	แปลผล แนวโน้ม ทัศนคติ
3.4 จากมุมมองของท่าน การบันทึกข้อมูลลงในระบบป้องกันและปราบปราม (149) เป็นอุปสรรคทำให้ท่านไม่สามารถปฏิบัติงานสืบสวนและปราบปรามได้อย่างเต็มประสิทธิภาพหรือไม่	5	3.43	68.6	เป็น กลาง
3.5 ในความเห็นของท่าน หากท่านได้รับข่าวกรองที่เกี่ยวข้องกับการศุลกากร ท่านเห็นว่าข่าวกรองที่ท่านได้รับมานั้นควรแลกเปลี่ยนเฉพาะเจ้าหน้าที่ ภายในกอง/สำนักงาน/ด้านๆ ของท่าน	5	2.60	52.0	เป็น กลาง

จากตารางที่ 21 จะเห็นได้ว่า ภาพรวมประเด็นระดับความรู้ความเข้าใจด้านโครงสร้างองค์การ คะแนนเต็ม 10 คะแนนเฉลี่ยอยู่ที่ 5.44 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 55.4 ประเด็นคำถามข้อที่ 1.1 คะแนนเต็ม 4 คะแนนเฉลี่ยอยู่ที่ 2.51 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 62.8 ประเด็นคำถามข้อที่ 1.2 คะแนนเต็ม 1 คะแนนเฉลี่ยอยู่ที่ 0.79 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 79.0 ประเด็นคำถามข้อที่ 1.3 คะแนนเต็ม 5 คะแนนเฉลี่ยอยู่ที่ 2.15 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 43.0

ภาพรวมประเด็นระดับสมรรถนะด้านการข่าว คะแนนเต็ม 13 คะแนนเฉลี่ยอยู่ที่ 7.65 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 58.8 ประเด็นคำถามข้อที่ 2.1 คะแนนเต็ม 7 คะแนนเฉลี่ยอยู่ที่ 4.73 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 67.6 ประเด็นคำถามข้อที่ 2.2 คะแนนเต็ม 1 คะแนนเฉลี่ยอยู่ที่ 0.42 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 42.0 ชุดคำถามข้อที่ 2.3 คะแนนเต็ม 2 คะแนนเฉลี่ยอยู่ที่ 1.25 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 62.5 ชุดคำถามข้อที่ 2.4 คะแนนเต็ม 3 คะแนนเฉลี่ยอยู่ที่ 1.26 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 42.0

ภาพรวมประเด็นทัศนคติด้านการใช้ข่าวกรองในการทำงาน คะแนนเต็มเฉลี่ย 5 คะแนน คะแนนเฉลี่ยทั้งหมด 3.81 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 76.28 แปลผลแนวโน้มทัศนคติเชิงบวก ประเด็นคำถามข้อที่ 3.1 คะแนนเต็ม 5 คะแนนเฉลี่ย 4.47 คิดเป็นร้อยละ 89.4 แปลผลแนวโน้มทัศนคติเชิงบวก ประเด็นคำถามที่ 3.2 คะแนนเต็ม 5 คะแนนเฉลี่ย 4.41 คิดเป็นร้อยละ 88.2 แปลผล

แนวโน้มทัศนคติเชิงบวก ประเด็นคำถามที่ 3.3 คะแนนเต็ม 5 คะแนนเฉลี่ย 4.16 คิดเป็นร้อยละ 83.2
 แปลผลแนวโน้มทัศนคติเชิงบวก ประเด็นคำถามที่ 3.4 คะแนนเต็ม 5 คะแนนเฉลี่ย 3.43 คิดเป็นร้อยละ 68.6
 แปลผลแนวโน้มทัศนคติเป็นกลาง ประเด็นคำถามที่ 3.5 คะแนนเต็ม 5 คะแนนเฉลี่ย 2.60
 คิดเป็นร้อยละ 52.0 แปลผลแนวโน้มทัศนคติเป็นกลาง

โดยสรุปแล้ว ข้าราชการกรมศุลกากรที่ปฏิบัติงานด้านสืบสวนและปราบปราม มีระดับความรู้ความเข้าใจด้านโครงสร้างองค์การเฉลี่ยอยู่ที่ 5.44 คะแนน จากคะแนนเต็ม 10 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 55.4 มีระดับสมรรถนะด้านการข่าวเฉลี่ยอยู่ที่ 7.65 คะแนน จากคะแนนเต็ม 13 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 58.8 และมีแนวโน้มนทัศนคติด้านการใช้ข่าวกรองในการทำงานเชิงบวก

5.1.2 ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับความตระหนักรู้ด้านการข่าว

จากการทดสอบความสัมพันธ์ของตัวแปร 6 ตัว ได้แก่ ระดับตำแหน่ง ช่วงอายุ ช่วงอายุราชการ ประสบการณ์ในการปฏิบัติหน้าที่ด้านสืบสวนและปราบปรามในกรมศุลกากร จำนวนครั้งที่เคยเข้ารับการอบรมด้านข่าวกรอง และสังกัดปฏิบัติหน้าที่ ได้ผลการทดสอบเป็นไปตามตารางที่ 22

ตารางที่ 22 ผลการทดสอบความสัมพันธ์ของตัวแปรระดับตำแหน่ง ช่วงอายุ ช่วงอายุราชการ ประสบการณ์ในการปฏิบัติหน้าที่ด้านสืบสวนและปราบปรามในกรมศุลกากร จำนวนครั้งที่เคยเข้ารับการอบรมด้านข่าวกรอง และสังกัดปฏิบัติหน้าที่กับภาพรวมความตระหนักรู้ด้านการข่าว

ตัวแปร	ค่าสถิติที่ใช้ทดสอบ (F)	ระดับนัยสำคัญทางสถิติ (P = 0.05)	แปลผล
ระดับตำแหน่ง			
ความรู้ความเข้าใจด้านโครงสร้างองค์การ	2.650	0.055	ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ
สมรรถนะด้านข่าวกรอง	0.534	0.660	ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ
ทัศนคติต่อการใช้ข่าวกรองในการทำงาน	1.321	0.274	ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ
ช่วงอายุ			
ความรู้ความเข้าใจด้านโครงสร้างองค์การ	0.613	0.609	ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ตัวแปร	ค่าสถิติที่ใช้ทดสอบ (F)	ระดับนัยสำคัญทางสถิติ (P = 0.05)	แปลผล
สมรรถนะด้านข่าวกรอง	0.632	0.597	ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ
ทัศนคติต่อการใช้อาวุธในการทำงาน	2.303	0.084	ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ
ช่วงอายุราชการ			
ความรู้ความเข้าใจด้านโครงสร้างองค์กร	0.934	0.432	ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ
สมรรถนะด้านข่าวกรอง	0.522	0.720	ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ
ทัศนคติต่อการใช้อาวุธในการทำงาน	0.920	0.457	ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ
ประสบการณ์ในการปฏิบัติหน้าที่ด้านสืบสวนและปราบปรามในกรมศุลกากร			
ความรู้ความเข้าใจด้านโครงสร้างองค์กร	2.438	0.071	ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ
สมรรถนะด้านข่าวกรอง	1.400	0.249	ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ
ทัศนคติต่อการใช้อาวุธในการทำงาน	1.320	0.274	ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ
จำนวนครั้งที่เคยเข้ารับการอบรมด้านข่าวกรอง			
ความรู้ความเข้าใจด้านโครงสร้างองค์กร	0.514	0.725	ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ
สมรรถนะด้านข่าวกรอง	1.294	0.280	ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ
ทัศนคติต่อการใช้อาวุธในการทำงาน	4.006	0.005	มีนัยสำคัญทางสถิติ
สังกัดปฏิบัติหน้าที่			

ตัวแปร	ค่าสถิติที่ใช้ทดสอบ (F)	ระดับนัยสำคัญทางสถิติ (P = 0.05)	แปลผล
ความรู้ความเข้าใจด้านโครงสร้างองค์กร	0.645	0.794	ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ
สมรรถนะด้านข่าวกรอง	0.947	0.502	ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ
ทัศนคติต่อการใช้ข่าวกรองในการทำงาน	0.569	0.847	ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

จากตารางที่ 22 สามารถสรุปได้ว่า ระดับตำแหน่ง ช่วงอายุ ช่วงอายุราชการ ประสบการณ์ในการปฏิบัติหน้าที่ด้านสืบสวนและปราบปรามในกรมศุลกากร จำนวนครั้งที่เคยเข้ารับการอบรมด้านข่าวกรอง และสังกัดปฏิบัติหน้าที่ โดยส่วนใหญ่ไม่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับความตระหนักรู้ด้านข่าวกรองใน 3 ประเด็น เว้นแต่ตัวแปรจำนวนครั้งที่เคยเข้ารับการอบรมด้านข่าวกรองเท่านั้นที่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับความตระหนักรู้ด้านข่าวกรองในประเด็นของทัศนคติต่อการใช้ข่าวกรองในการทำงาน นอกจากนี้ยังมีตัวแปรบางตัวมีผลอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติในประเด็นคำถามหรือประเด็นคำถามย่อยบางข้อ ตามตารางที่ 23

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

ตารางที่ 23 ผลการทดสอบความสัมพันธ์ของตัวแปรระดับตำแหน่ง ช่วงอายุ ช่วงอายุราชการ ประสบการณ์ในการปฏิบัติหน้าที่ด้านสืบสวนและปราบปรามในกรมศุลกากร จำนวนครั้งที่เคยเข้ารับการอบรมด้านข่าวกรอง และสังกัดปฏิบัติหน้าที่กับประเด็นคำถามที่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ตัวแปร/ ประเด็นคำถามย่อย	ค่าสถิติที่ใช้ทดสอบ (F)	ระดับนัยสำคัญทางสถิติ (P = 0.05)
ระดับตำแหน่ง		

ตัวแปร/ ประเด็นคำถามย่อย	ค่าสถิติที่ใช้ ทดสอบ (F)	ระดับนัยสำคัญทางสถิติ (P = 0.05)
2.4 ชุดคำถามทดสอบความสามารถการแยกแยะข้อมูล สารสนเทศ และข่าวกรอง	3.071	<u>0.033</u>
ประสบการณ์ในการปฏิบัติหน้าที่ด้านสืบสวนและปราบปรามในกรมศุลกากร		
3.2 ท่านเห็นว่าการใช้ข่าวกรองในการปฏิบัติงานด้านการสืบสวนและปราบปรามช่วยให้การปฏิบัติงานของท่านมีประสิทธิภาพมากกว่าการไม่ใช้ข่าวกรองในระดับใด	4.205	<u>0.008</u>
จำนวนครั้งที่เคยเข้ารับการอบรมด้านข่าวกรอง		
3.4 จากมุมมองของท่าน การบันทึกข้อมูลลงในระบบป้องกันและปราบปราม (149) เป็นอุปสรรคทำให้ท่านไม่สามารถปฏิบัติงานสืบสวนและปราบปรามได้อย่างเต็มประสิทธิภาพหรือไม่	3.223	<u>0.017</u>
3.5 ในความเห็นของท่าน หากท่านได้รับข่าวกรองที่เกี่ยวข้องกับการศุลกากร ท่านเห็นว่าข่าวกรองที่ท่านได้รับมานั้นควรแลกเปลี่ยนเฉพาะเจ้าหน้าที่ภายในกอง/สำนักงาน/ด่านฯ ของท่าน	2.658	<u>0.039</u>

จากตารางที่ 23 สามารถสรุปได้ว่าตัวแปรระดับตำแหน่งมีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติในประเด็นคำถามย่อย 2.4 ตัวแปรประสบการณ์ในการปฏิบัติหน้าที่ด้านสืบสวนและปราบปรามในกรมศุลกากรมีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติในประเด็นคำถามย่อย 3.2 และตัวแปรจำนวนครั้งที่เคยเข้ารับการอบรมด้านข่าวกรอง มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติในประเด็นคำถามย่อย 3.4 และ 3.5 อย่างไรก็ตาม นอกจากความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติในประเด็นย่อยของตัวแปรจำนวนครั้งที่เคยเข้ารับการอบรมด้านข่าวกรองแล้ว ความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติในประเด็นย่อยของตัวแปรอื่นไม่ได้มีผลต่อภาพรวมความสัมพันธ์ทางสถิติแต่ละประเด็นแต่อย่างใด

5.2 สรุปผลการวิจัยเชิงคุณภาพ

จากการสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานด้านสืบสวนและปราบปรามทั้งหมด 6 ราย โดยแบ่งออกได้เป็น 3 กลุ่มตามระดับชั้นการบังคับบัญชาได้แก่ 1. ผู้ปฏิบัติงานขั้นต้น ระดับปฏิบัติการหรือชำนาญการ 3 ราย 2. ผู้บังคับบัญชาชั้นหัวหน้าฝ่าย ระดับชำนาญการ 2 ราย และ 3. ผู้บังคับบัญชาชั้นผู้อำนวยการส่วน ระดับชำนาญการพิเศษ 1 ราย สามารถสรุปคำสัมภาษณ์ได้ดังต่อไปนี้

5.2.1 สรุปคำสัมภาษณ์ว่าด้วยมุมมองเกี่ยวกับประสิทธิภาพและประสิทธิผลการปฏิบัติงานด้านสืบสวนและปราบปรามจากการใช้ข่าวกรองในการปฏิบัติหน้าที่

จากข้อมูลคำสัมภาษณ์ทั้งหมดว่าด้วยมุมมองเกี่ยวกับประสิทธิภาพและประสิทธิผลการปฏิบัติงานด้านสืบสวนและปราบปรามจากการใช้ข่าวกรองในการปฏิบัติหน้าที่สามารถสรุปได้ว่าข้าราชการกรมศุลกากรที่ปฏิบัติหน้าที่สืบสวนและปราบปรามตระหนักถึงความสำคัญของการข่าวที่มีต่อการสืบสวนและปราบปรามเป็นอย่างดี โดยในด้านประสิทธิภาพพบประเด็น 4 ประเด็น ประกอบด้วย การประหยัดทรัพยากร การเตรียมความพร้อมในการวางแผน การเพิ่มความแม่นยำในการคัดกรองเป้าหมาย และการลดภาระให้แก่ผู้ประกอบการและผู้โดยสาร ซึ่งโดยภาพรวมแล้วข่าวกรองช่วยให้การปฏิบัติหน้าที่เป็นไปอย่างประหยัด แม่นยำ และส่งผลกระทบต่อผู้ไม่เกี่ยวข้องต่ำ ในขณะที่ด้านประสิทธิผลพบประเด็น 2 ประเด็น ได้แก่ อัตราความสำเร็จในการดำเนินการ และการพิจารณาเป้าหมายในการสืบสวนและปราบปรามที่เหมาะสม ซึ่งโดยภาพรวมแล้วเห็นว่าการใช้ข่าวกรองในการสืบสวนและปราบปรามเป็นส่วนสำคัญในการเลือกกลุ่มเป้าหมายที่สำคัญในห้วงเวลานั้น ๆ และยังมีส่วนสำคัญอย่างยิ่งในการเพิ่มอัตราสำเร็จในการปฏิบัติหน้าที่

5.2.2 สรุปคำสัมภาษณ์ว่าด้วยมุมมองเกี่ยวกับข้อจำกัดหรือข้อท้าทายในการใช้ข่าวกรองของกรมศุลกากรเพื่อการสืบสวนและปราบปราม

จากข้อมูลคำสัมภาษณ์ทั้งหมดว่าด้วยมุมมองเกี่ยวกับข้อจำกัดหรือข้อท้าทายในการใช้ข่าวกรองของกรมศุลกากรเพื่อการสืบสวนและปราบปรามสามารถสรุปได้ว่า ข้าราชการกรมศุลกากรผู้ปฏิบัติงานด้านสืบสวนและปราบปรามมีความเห็นเรื่องข้อจำกัดหรือข้อท้าทายในการใช้ข่าวกรองใน 2 ด้าน 7 ประเด็นด้วยกัน ประกอบด้วยด้านระบบการทำงานและด้านบุคลากร ในด้านระบบการทำงานมีประเด็นด้วยกันทั้งสิ้น 4 ประเด็น ได้แก่ เทคโนโลยีระบบการทำงานที่ซับซ้อนและไม่เอื้อต่อผู้ใช้งาน (user-unfriendly) การเข้าถึงข้อมูลในระบบกรมศุลกากรทำได้อย่างจำกัด การสนับสนุนและแลกเปลี่ยนข้อมูลการข่าวของกรมศุลกากรยังไม่เป็นระบบสมบูรณ์ และการสนับสนุนทรัพยากรเพื่อการข่าวยังมีไม่มากนัก ซึ่งชี้ให้เห็นถึงมุมมองจากเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานว่าในปัจจุบันแม้

จะสามารถปฏิบัติหน้าที่ให้บรรลุตามเป้าหมายได้ แต่ระบบงานของกรมศุลกากรยังไม่สามารถสนับสนุนข้อมูลการข่าวเพื่อการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ได้เท่าใดนัก ทั้งจากเทคโนโลยีระบบฐานข้อมูลที่ซับซ้อน การเข้าถึงข้อมูลที่จำกัด หน่วยงานด้านการข่าวสนับสนุนข้อมูลการข่าวได้อย่างมีข้อจำกัด และการสนับสนุนทรัพยากรที่ได้รับมาน้อย จากการสนับสนุนโดยรวมที่น้อยทำให้ผู้ปฏิบัติงานเกิดภาระหรือความยากในการปฏิบัติหน้าที่ที่มากขึ้น ส่วนในด้านบุคลากรมีประเด็นทั้งสิ้น 3 ประเด็น ได้แก่ การฝึกอบรมด้านการข่าวและพื้นฐานด้านการสืบสวนและปราบปรามที่ยังไม่ทั่วถึง การขาดแคลนผู้ถ่ายทอดองค์ความรู้และประสบการณ์ในการทำงาน และข้อจำกัดของเจ้าหน้าที่บางกลุ่มที่ยากต่อการทำงานร่วมกับเทคโนโลยีหรือการใช้ภาษาต่างประเทศ ซึ่งให้เห็นถึงประเด็นการจัดการความรู้ในองค์กรระดับกรมที่ยังไม่เป็นระบบนัก ทั้งจากการที่เจ้าหน้าที่ไม่สามารถเข้าถึงองค์ความรู้ด้านการข่าวและการสืบสวนและปราบปรามอย่างเป็นระบบได้ ต้องอาศัยจากการเรียนรู้ด้วยตนเอง (On the Job Training) หรือการสอนงาน (Coaching) ซึ่งต้องใช้เวลาในการเรียนรู้โดยเฉพาะอย่างยิ่งในกลุ่มเจ้าหน้าที่ผู้ไม่เคยปฏิบัติหน้าที่ด้านสืบสวนและปราบปรามมาก่อน อีกทั้งปัจจุบันกรมศุลกากรยังไม่สามารถจูงใจให้ผู้มีประสบการณ์สูงถ่ายทอดองค์ความรู้ที่มีได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในกลุ่มช่วง 50 ปี ขึ้นไป และเจ้าหน้าที่ในกลุ่มเดียวกันนี้บางรายยังมีขีดจำกัดในการทำงานร่วมกับเทคโนโลยีและภาษาต่างประเทศด้วย

5.2.3 สรุปคำสัมภาษณ์ว่าด้วยข้อเสนอแนะในประเด็นด้านการข่าวรองของกรมศุลกากรที่ผู้ปฏิบัติหน้าที่ด้านสืบสวนและปราบปรามเห็นว่าจะเป็นประโยชน์ต่อการปฏิบัติงาน

จากข้อมูลคำสัมภาษณ์ทั้งหมดว่าด้วยข้อเสนอแนะในประเด็นด้านการข่าวรองของกรมศุลกากรที่ผู้ปฏิบัติหน้าที่ด้านสืบสวนและปราบปรามเห็นว่าจะเป็นประโยชน์ต่อการปฏิบัติงานสามารถสรุปได้ว่า ข้าราชการกรมศุลกากรผู้ปฏิบัติงานด้านสืบสวนและปราบปรามมีข้อเสนอแนะใน 2 ด้าน 5 ประเด็น ด้วยกัน ได้แก่ด้านระบบการทำงานและด้านบุคลากร ในด้านระบบการทำงานมีประเด็นด้วยกันทั้งสิ้น 4 ประเด็น ได้แก่ ปรับปรุงการออกแบบฐานข้อมูลของกรมศุลกากรใหม่ พัฒนาระบบการข่าวของกรมศุลกากรให้เข้มแข็งผ่านการกระชับความร่วมมือระหว่างหน่วยงานด้านการข่าวและหน่วยงานสืบสวนและปราบปรามต่าง ๆ ภายในกรมศุลกากรให้มากขึ้น เพิ่มประสิทธิภาพในการสนับสนุนด้านการข่าวของศูนย์ประมวลข้อมูลการข่าวทางศุลกากร กำหนดหลักเกณฑ์ให้เจ้าหน้าที่สืบสวนและปราบปรามมีสิทธิขั้นต่ำในการเข้าถึงข้อมูลจากระบบฐานข้อมูล ซึ่งโดยรวมแล้วเป็นการปรับปรุงเทคโนโลยีและการใช้งานระบบฐานข้อมูลของกรมศุลกากร และพัฒนาระบบการข่าวของกรมศุลกากรให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น เพื่อเพิ่มการสนับสนุนด้านการข่าวให้แก่ผู้ปฏิบัติหน้าที่สืบสวนและปราบปราม ส่วนในด้านบุคลากรมีประเด็นข้อเสนอแนะประเด็นเดียว คือ จัดการฝึกอบรมด้านการข่าวและการสืบสวนและปราบปรามเป็นการเฉพาะของกรมศุลกากร แต่เป็นข้อเสนอแนะที่

จัดทำได้หลากหลายรูปแบบตามกลุ่มเป้าหมายของการฝึกอบรม เช่น การฝึกอบรมระดับพื้นฐาน สำหรับเจ้าหน้าที่ผู้ไม่เคยปฏิบัติหน้าที่สืบสวนและปราบปรามมาก่อน การฝึกอบรมระดับกลางและระดับสูง หรือการสัมมนาแลกเปลี่ยนเรียนรู้กรณีศึกษาสำหรับเจ้าหน้าที่ผู้มีประสบการณ์ในการปฏิบัติหน้าที่ด้านสืบสวนและปราบปรามอยู่แล้ว เป็นต้น

5.3 อภิปรายผล

จากสรุปผลการวิจัยเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพข้างต้น สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

5.3.1 ระดับความตระหนักรู้ด้านการข่าว

จากผลการวิจัยเชิงปริมาณชี้ให้เห็นว่าโครงสร้างองค์การใหม่จากการจัดตั้งศูนย์ประมวลข้อมูลการข่าวทางศุลกากร (ศปข.) ซึ่งเป็นผู้รับผิดชอบด้านการข่าวโดยตรงตั้งแต่ปี พ.ศ. 2561 เป็นที่รับรู้กันในกลุ่มข้าราชการที่ปฏิบัติหน้าที่ด้านสืบสวนและปราบปรามผู้ตอบแบบสอบถามเป็นส่วนใหญ่ โดยมีผู้ตอบแบบสอบถามเพียง 3 รายเท่านั้นที่ไม่รู้จักศูนย์ประมวลข้อมูลการข่าวทางศุลกากร (ศปข.) ไม่ว่าจะในชื่อใด ทว่านอกจากชื่อศูนย์ประมวลข้อมูลการข่าวจะเป็นที่รู้จักในผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่จำนวน 75 รายหรือคิดเป็นร้อยละ 92.6 แล้ว ชื่ออื่น ๆ ของศูนย์ประมวลข้อมูลการข่าวทางศุลกากรเป็นที่รู้จักเพียงมากกว่ากึ่งหนึ่ง โดยชื่อย่อ “ศปข.” และชื่อย่อภาษาอังกฤษ “CIC” มีผู้รู้จักราวกึ่งหนึ่งของผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมดเท่านั้นด้วยจำนวน 46 ราย และ 47 ราย หรือคิดเป็นร้อยละ 56.8 และ 58 ตามลำดับ ในขณะที่ชื่อ “Customs Intelligence Center” ถือว่าไม่เป็นที่รู้จักมากนักด้วยมีผู้รู้จักไม่ถึงกึ่งหนึ่ง คือ 37 ราย หรือคิดเป็นร้อยละ 45.7 เท่านั้น นอกจากนี้ 1 ใน 5 ของผู้ตอบแบบสอบถามคือจำนวน 16 รายยังไม่เคยทราบมาก่อนว่าชื่อดังกล่าวทั้ง 4 ชื่อข้างต้นเป็นหน่วยงานเดียวกัน สะท้อนให้เห็นว่าตลอด 4 ปี นับตั้งแต่ปี พ.ศ. 2561 ถึง ปัจจุบันปี พ.ศ. 2565 การสร้างคุณค่าที่รับรู้ร่วมกัน (Shared Value) ในแง่ของโครงสร้างองค์การ (Structure) ที่เกี่ยวข้องกับการข่าวประสบผลสำเร็จอยู่บ้างแต่ยังไม่ถือว่าสมบูรณ์นัก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะศูนย์ประมวลข้อมูลการข่าวทางศุลกากรยังไม่ถือว่ามีโครงสร้างเป็นกองหรือสำนักงานจริงที่มีการบัญญัติในกฎกระทรวงการคลัง การมีตัวตนของศูนย์ประมวลข้อมูลการข่าวทางศุลกากรจึงอาจจะยังไม่มี ความชัดเจนเพียงพอ อีกสาเหตุหนึ่งที่ทำให้ศูนย์ประมวลข้อมูลการข่าวทางศุลกากรยังไม่เป็นที่รู้จักสำหรับผู้ตอบแบบสอบถามบางราย อาจมาจากผลผลิตของศูนย์ประมวลข้อมูลการข่าวทางศุลกากรยังไม่เป็นที่รู้จักกันโดยทั่วไป สังเกตได้จากผลคำตอบในของประเด็นคำถามข้อ 1.3 “ท่านรู้จัก CIC (ไม่ว่าจะในชื่อใด) จากช่องทางใดบ้าง” ที่ผลผลิตซึ่งมีกลุ่มเป้าหมายเป็นกองสืบสวนและปราบปราม สำนักงานศุลกากรและด่านศุลกากรทั่วประเทศอย่างหนังสือเวียนแจ้งข้อมูลการข่าวทั่วไปยังเป็นที่รู้จักแค่เพียง

62 รายหรือราว 3 ใน 4 ของผู้ตอบแบบสอบถามเท่านั้น หรืออาจกล่าวอีกนัยหนึ่งได้ว่า 1 ใน 4 ของผู้ตอบแบบสอบถามไม่เคยได้รับหนังสือแจ้งเวียนข้อมูลข่าวสารทั่วไปจากศูนย์ประมวลข้อมูลการข่าวทางศุลกากรเลย นอกจากนี้ CIC News หรือ CIC Alert Report ก็เป็นอีกผลผลิตหนึ่งที่ข้าราชการทุกรายสามารถเข้าถึงได้จากระบบ intranet กรมศุลกากร แต่กลับเป็นที่รู้จักในกลุ่มผู้ตอบแบบสอบถามเพียง 26 รายหรือราว 1 ใน 3 เท่านั้น ส่วนผลผลิตอื่น ๆ เช่น หนังสือแจ้งดำเนินการตามแผนปฏิบัติการ (Operation) หนังสือแจ้งข้อมูลการข่าวการขนส่งสินค้าต้องสงสัย อาจเข้าไม่ถึงทุกรายเป็นปกติเนื่องจากบางครั้งเป็นการส่งข้อมูลแบบเจาะจงเฉพาะหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเท่านั้น ทั้งนี้ จากการวิจัยเชิงคุณภาพผู้ให้สัมภาษณ์บางรายได้มีการเสนอแนะให้มีการจัดตั้งศูนย์ประมวลข้อมูลการข่าวทางศุลกากรเป็นกองหรือสำนักงานจริงที่มีการบัญญัติในกฎกระทรวงการคลังเช่นกัน แม้ว่าจะเป็นการเสนอแนะเพื่อพัฒนาการสนับสนุนด้านการข่าวของกรมศุลกากรอย่างเป็นระบบ แต่ทั้งจากการวิจัยเชิงปริมาณและคุณภาพต่างชี้ไปในทิศทางเดียวกันว่าการจัดตั้งจัดตั้งศูนย์ประมวลข้อมูลการข่าวทางศุลกากรเป็นกองหรือสำนักงานจริงที่มีการบัญญัติในกฎกระทรวงการคลังมีความสำคัญอย่างยิ่ง

ในด้านของทักษะหรือสมรรถนะด้านข่าวกรอง โดยภาพรวมการวิจัยเชิงปริมาณผู้ตอบแบบสอบถามโดยส่วนใหญ่ไม่ได้มีความรู้ด้านทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการข่าวมากนัก ซึ่งสอดคล้องกับการที่ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ไม่เคยได้รับการอบรมด้านการข่าวมาก่อน แม้จะไม่มีความรู้ในด้านทฤษฎีแต่ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ก็มีพื้นฐานด้านการคิดวิเคราะห์ด้านการข่าวในระดับหนึ่ง สะท้อนจากผลการทดสอบเกือบทุกข้อที่ผลคำตอบส่วนใหญ่เป็นคำตอบที่ถูกต้อง แม้แต่ข้อวัดระดับความรู้ทฤษฎี Information Pool ที่ค่อนข้างเป็นทฤษฎีวิชาการผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ก็เลือกแหล่งข้อมูลเพื่อจัดทำข่าวกรองที่มีความน่าเชื่อถือสูงเป็นส่วนมาก ซึ่งถือว่าเป็นตัวเลือกที่มาจากข้อมูลที่มีความปลอดภัยและแน่นอนในการปฏิบัติหน้าที่สืบสวนและปราบปราม โดยมากกว่า 4 ใน 5 เลือกที่จะเชื่อถือสายข่าว เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงาน และระบบข้อมูลกรมศุลกากร มีเพียงมากกว่ากึ่งหนึ่งเล็กน้อยเท่านั้นที่เห็นว่า การค้นหาด้วย search engine เช่น Google สังคมออนไลน์ Social Media เช่น Facebook Twitter หรือ กลุ่ม Line และ รายงานข่าวจากสื่อมวลชนสามารถใช้เป็นแหล่งข้อมูลได้ในขณะที่บัตรสนเท่ห์ที่เลือกมีเพียง 1 ใน 3 เท่านั้น ความแตกต่างของคะแนนในแต่ละตัวเลือกเช่นนี้มีความสอดคล้องกับระดับความน่าเชื่อถือของข้อมูลแต่ละข้อที่แตกต่างกัน แม้ว่าทฤษฎี Information Pool จะกล่าวว่าทุกแหล่งข้อมูลสามารถใช้จัดทำข่าวกรองได้ตราบเท่าที่มีการตรวจสอบเปรียบเทียบความน่าเชื่อถือ แต่ผลคะแนนเช่นนี้บ่งชี้ว่าเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานด้านสืบสวนและปราบปรามของกรมศุลกากรมีทักษะหรือสมรรถนะพื้นฐานด้านการข่าวที่ดีสำหรับกรณีผู้ที่ไม่ได้รับการอบรมด้านการข่าวเป็นส่วนใหญ่ ซึ่งเป็นไปในทิศทางเดียวกันกับผลการวิจัยเชิงคุณภาพที่สรุปได้ว่ากลุ่มผู้มีประสบการณ์ในการสืบสวนและปราบปรามจะมีพื้นฐานด้านการข่าวในระดับหนึ่งอยู่แล้ว แม้ว่าจะไม่ใช่องค์ความรู้ด้านข่าวกรองเชิงวิชาการอย่างเป็นระบบ แต่สามารถที่จะใช้ประกอบการปฏิบัติหน้าที่และ

เพียงพอต่อการบรรลุวัตถุประสงค์ด้านการสืบสวนและปราบปราม นอกจากนี้ ในงานวิจัยชิ้นนี้ผู้วิจัยยังค้นพบข้อสังเกตที่น่าสนใจเพิ่มเติมประการหนึ่งคือ หากนำข้อมูลชุดคำถามข้อที่ 2.3 ซึ่งเป็นการวัดระดับความรู้ในการแยกแยะข้อมูล สารสนเทศ และข่าวกรอง กับชุดคำถามข้อที่ 2.4 ซึ่งเป็นการวัดระดับความสามารถในการแยกแยะข้อมูล สารสนเทศ และข่าวกรอง มาทดสอบทางสถิติด้วยไคสแควร์ (Chi – Square) แล้ว จะพบว่าความรู้ในการแยกแยะข้อมูลสารสนเทศ และข่าวกรอง ไม่มีความสัมพันธ์กับความสามารถในการแยกแยะข้อมูล สารสนเทศ และข่าวกรองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 หมายความว่าผู้ที่มีความรู้ทฤษฎีในการแยกแยะอาจไม่ได้เป็นผู้มีความสามารถในการแยกแยะ และในทางกลับกันผู้ที่มีความสามารถในการแยกแยะอาจไม่มีความรู้ทฤษฎีในการแยกแยะเลยก็เป็นได้

สุดท้ายในด้านของทัศนคติที่มีต่อการใช้ข่าวกรอง จากสรุปผลการวิจัยปริมาณพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามรับรู้ถึงความสำคัญของการใช้ระบบการปฏิบัติงาน (System) ด้านข่าวกรอง ภายในองค์กร และทราบถึงประสิทธิผลที่ดีกว่าในการปฏิบัติงานการป้องกันและปราบปรามที่มีการใช้ข่าวกรองสนับสนุนเป็นอย่างดี สังเกตได้จากทัศนคติของผู้ตอบแบบสอบถามที่มีแนวโน้มในเชิงบวกต่อยุทธศาสตร์ของกรม (Strategy) ที่ผลักดันการใช้ข่าวกรอง ประสิทธิภาพของการใช้ข่าวกรองสนับสนุนการปฏิบัติหน้าที่ และประโยชน์ของระบบงานป้องกันและปราบปราม (149) ที่มีต่อองค์กร โดยเฉพาะอย่างยิ่งประสิทธิผลของการใช้ข่าวกรองสนับสนุนการปฏิบัติหน้าที่มีทัศนคติในเชิงบวกอย่างยิ่ง สอดคล้องกับผลการวิจัยเชิงคุณภาพที่ใช้ให้เห็นว่าเจ้าหน้าที่ผู้ให้สัมภาษณ์ทุกรายตระหนักถึงความสำคัญของการใช้ข่าวกรองในการปฏิบัติหน้าที่สืบสวนและปราบปราม ซึ่งมีส่วนช่วยทั้งในด้านประสิทธิภาพและประสิทธิผล อย่างไรก็ตามในผู้ตอบแบบสอบถามราว 1 ใน 3 เห็นว่าการบันทึกข้อมูลการจับกุมเข้าสู่ระบบป้องกันและปราบปราม (149) เป็นภาระและลดทอนประสิทธิภาพในการปฏิบัติหน้าที่ เช่นเดียวกับผลการวิจัยเชิงคุณภาพที่บ่งชี้ว่าเทคโนโลยีระบบฐานข้อมูลของกรมศุลกากรในปัจจุบันยังมีข้อจำกัดในการใช้งานอยู่และสร้างภาระให้แก่เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงาน

5.3.2 ความสัมพันธ์ของตัวแปรกับความตระหนักรู้ด้านการข่าว

จากการวิจัยเชิงปริมาณพบว่า ระดับตำแหน่ง ช่วงอายุ ช่วงอายุราชการ ประสบการณ์ในการปฏิบัติหน้าที่ด้านสืบสวนและปราบปรามในกรมศุลกากร จำนวนครั้งที่เคยเข้ารับการอบรมด้านข่าวกรอง และสังกัดปฏิบัติหน้าที่ โดยส่วนใหญ่ไม่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับความตระหนักรู้ด้านข่าวกรองใน 3 ประเด็น เว้นแต่ตัวแปรจำนวนครั้งที่เคยเข้ารับการอบรมด้านข่าวกรองเท่านั้นที่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับความตระหนักรู้ด้านข่าวกรองในประเด็นของทัศนคติต่อการใช้ข่าวกรองในการทำงาน หมายความว่า ไม่ว่าจะจำแนกเจ้าหน้าที่กรมศุลกากรผู้ปฏิบัติงานด้านสืบสวนและปราบปรามตามตัวแปรใด ระดับความตระหนักรู้ด้านการข่าวในแต่ละกลุ่มการจำแนกข้างต้นก็จะออกมาใกล้เคียงกันเสมอ ทั้งในประเด็นความรู้ความเข้าใจ

ด้านโครงสร้างองค์การ ประเด็นสมรรถนะด้านข่าวกรอง และประเด็นทัศนคติต่อการใช้อาวุธในการทำงานล้วนแต่ระดับความตระหนักรู้ด้านการข่าวในระดับใกล้เคียงกัน ไม่มีความแตกต่างกันระหว่างกลุ่มทั้งสิ้น มีเพียงการจำแนกกลุ่มตัวอย่างตามจำนวนครั้งที่เคยเข้ารับการอบรมด้านข่าวกรองเท่านั้น ที่ระดับทัศนคติต่อการใช้อาวุธในการทำงานจะแตกต่างกัน แม้ว่าผลการวิจัยเชิงคุณภาพจะบ่งชี้ว่าผู้ที่อยู่ในช่วงอายุ 45 ปีขึ้นไปมีแนวโน้มที่จะมีทัศนคติต่อการใช้อาวุธในการทำงานค่อนข้างไปในทิศทางลบ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในประเด็นย่อยที่เกี่ยวข้องกับการใช้ระบบฐานข้อมูลหรือเทคโนโลยี แต่จากการวิจัยเชิงปริมาณไม่พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติในประเด็นดังกล่าวแต่อย่างใด

อย่างไรก็ตาม อาจเป็นไปได้ว่าเมื่อจำแนกกลุ่มตัวอย่างตามตัวแปรแล้ว ด้วยธรรมชาติของประชากร (Nature of Population) ทำให้กลุ่มย่อยแต่ละกลุ่มมีขนาดที่แตกต่างกันอย่างยิ่ง โดยเฉพาะในกรณีตัวแปรจำนวนครั้งที่เคยเข้ารับการอบรมด้านข่าวกรองที่กลุ่มย่อยผู้ไม่เคยเข้ารับการอบรมมาก่อนเพียงกลุ่มเดียวมีจำนวนมากถึง 49 รายหรือร้อยละ 60.5 จากกลุ่มย่อยที่มีขนาดแตกต่างกันมากเช่นนี้จึงทำให้การประมวลผลทางสถิติขาดความแม่นยำ การยอมรับว่าจำนวนครั้งที่เคยเข้ารับการอบรมด้านข่าวกรองมีความสัมพันธ์กับความตระหนักรู้ด้านข่าวกรองในประเด็นของทัศนคติต่อการใช้อาวุธในการทำงานแม้ว่าจะถูกต้องตามหลักวิชาการในการวิจัยครั้งนี้ แต่ก็มีความเป็นไปได้ที่จะเป็นความผิดพลาดชนิดที่ 1 (Type I Error) เช่นกัน อย่างไรก็ตาม ผู้วิจัยเห็นว่ธรรมชาติของประชากรเจ้าหน้าที่กรมศุลกากรที่ปฏิบัติหน้าที่ด้านสืบสวนและปราบปรามเป็นสิ่งที่ไม่เคยมีผู้ใดศึกษาหรือค้นพบมาก่อน ถือเป็นข้อค้นพบสำคัญประการหนึ่งในการวิจัยครั้งนี้ในงานวิจัยต่อ ๆ ไปสามารถนำไปใช้เตรียมความพร้อมในการออกแบบการวิจัยในประชากรเจ้าหน้าที่กรมศุลกากรที่ปฏิบัติหน้าที่ด้านสืบสวนและปราบปรามต่อไปได้

5.4 ข้อเสนอแนะ

5.4.1 ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย

จากผลการศึกษาความตระหนักรู้ด้านการข่าวของข้าราชการกรมศุลกากรที่ปฏิบัติงานด้านสืบสวนและปราบปรามผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะต่อการพัฒนาด้านการข่าวของกรมศุลกากร ดังนี้

1. สถานะของศูนย์ประมวลข้อมูลการข่าวทางศุลกากรที่ไม่มีโครงสร้างตามกฎกระทรวงการคลังว่าด้วยโครงสร้างการบริหารกรมศุลกากรมีส่วนสำคัญในการชะลอความสำเร็จในการสร้างคุณค่าร่วมกัน (Shared Value) ด้านการข่าวของกรมศุลกากร เนื่องการไม่มีโครงสร้างได้สร้างความสับสนให้แก่ข้าราชการผู้เป็นบุคลากร (Staff) ทั้งยังทำให้การบริหารงานของศูนย์ประมวล

ข้อมูลการข่าวทางศุลกากรขาดความคล่องตัวเนื่องจากไม่มีกรอบอัตรากำลังและศูนย์ต้นทุนเบิกจ่าย ส่งผลให้ศักยภาพในการสนับสนุนด้านการข่าวไม่สามารถแสดงออกมาได้อย่างเต็มที่ กระทบต่อระบบการทำงาน (System) ด้านการข่าวในภาพรวม จึงจำเป็นที่จะต้องสร้างความชัดเจนด้วยการปรับปรุงแก้ไขกฎกระทรวงการคลังว่าด้วยโครงสร้างการบริหารกรมศุลกากร เพื่อให้โครงสร้างองค์การ (Structure) ของกรมศุลกากรในด้านการข่าวมีความชัดเจน ซึ่งจะช่วยให้การสร้างคุณค่าร่วมกัน (Shared Value) ด้านการข่าวของกรมศุลกากรใกล้ความสำเร็จมากยิ่งขึ้น และระบบการทำงาน (System) ด้านการข่าวเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

2. เจ้าหน้าที่กรมศุลกากรที่ปฏิบัติงานด้านสืบสวนและปราบปรามส่วนใหญ่มีพื้นฐานสมรรถนะด้านข่าวกรองที่ติดอยู่แล้ว การพัฒนาสมรรถนะด้านการข่าวในเจ้าหน้าที่กลุ่มนี้จึงอาจไม่จำเป็นต้องเริ่มจากพื้นฐาน สามารถที่จะทบทวนความเข้าใจในด้านทฤษฎีและหลักวิชาการอย่างเร่งรัดพอสังเขป แล้วต่อเนื่องไปที่การฝึกฝนในด้านการนำความรู้ไปปฏิบัติใช้งานจริงได้ทันที หรืออาจเป็นการพัฒนาสมรรถนะด้วยการสัมมนาร่วมกันเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันจากกรณีตัวอย่างการปฏิบัติจริง (best practices) ก็ได้ อย่างไรก็ตาม การฝึกอบรมขั้นพื้นฐานด้านข่าวกรองและสืบสวนและปราบปรามยังมีความจำเป็นอยู่สำหรับกลุ่มผู้ที่ยังไม่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานด้านสืบสวนและปราบปรามซึ่งอาจเพิ่งได้รับการบรรจุหรือโอนย้ายมาไม่นาน

3. ระบบฐานข้อมูลของกรมศุลกากรในปัจจุบันไม่มีความเอื้ออำนวยต่อผู้ใช้งาน (user-unfriendly) ทั้งยังเป็นฐานข้อมูลที่ไม่เชื่อมโยงบูรณาการกันและมีการเก็บข้อมูลที่ซ้ำซ้อนกัน เพื่อประโยชน์ต่อภาพรวมกรมศุลกากรและผู้ปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องต่อไปในภายภาคหน้า การจัดทำระบบฐานข้อมูลของกรมศุลกากรใหม่ทั้งหมดถือเป็นการปรับรื้อกระบวนการดำเนินงานใหม่ครั้งใหญ่ที่น่าสนใจริเริ่มศึกษา

5.4.2 ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

1. การวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยภายใต้ต้นทุนและกรอบเวลาที่จำกัด ขนาดกลุ่มตัวอย่างจึงกำหนดได้เพียงจากระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 90 และค่าความคลาดเคลื่อนร้อยละ 8.21 เท่านั้น หากงานวิจัยครั้งต่อไปสามารถกำหนดระดับความเชื่อมั่นที่สูงขึ้นและค่าความคลาดเคลื่อนที่ลดลงจะทำให้ข้อมูลที่จัดเก็บได้มีความแม่นยำมากยิ่งขึ้น

2. การวิจัยครั้งนี้ศึกษาจากประชากรผู้ปฏิบัติงานด้านสืบสวนและปราบปรามเท่านั้น ยังมีประชากรอีกหลายกลุ่มที่สามารถศึกษาระดับความตระหนักรู้ด้านการข่าวได้ เช่น เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานด้านตรวจปล่อยสินค้า เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานด้านการตรวจสอบหลังการตรวจปล่อยสินค้า หรือการศึกษาในระดับทั้งกอง สำนักงานศุลกากร หรือด่านศุลกากร เป็นต้น

บรรณานุกรม

Bennis, Warren G, Burt Nanus, and Stefano Bennis. 1985. *Leaders: Strategies for taking charge*. Vol. 200. Harper & Row New York.

Bimford, Martin T. 1958. "A Definition of Intelligence." *Studies in Intelligence* 2 (Fall).

Carter, David L. 2004. *Law Enforcement Intelligence: A Guide for State, Local, and Tribal Law Enforcement Agencies*. US Department of Justice, Office of Community Oriented Policing Services.

Customs Risk Management Compendium. edited by World Customs Organization.

Manojlović, Dragan, Saša Mijalković, and Božidar Banović. 2011. "Intelligence Operations: Conception and Structure." *Vojno Delo* 63 (4): 184-195.

McClelland, David C. 1973. "Testing for Competence rather than for 'Intelligence'." *American Psychologist* 28 (1): 1.

Metscher, Robert, and Brion Gilbride. 2005. *Intelligence as an Investigative Function*.

Revised Kyoto Convention 2006. edited by World Customs Organization.

Trade Facilitation Agreement. 2013. edited by World Trade Organization.

United Nations Office on Drugs and Crimes. 2011. *Criminal Intelligence: Manual for Analysts*. Vienna: Publishing and Library Section, United Nations Offices at Vienna.

กองวิชาการข่าวกรอง ส่วนวิชาเสนาธิการกิจ โรงเรียนเสนาธิการทหารบก. 2559. การข่าวกรอง.

คำสั่งกรมศุลกากร ที่ 18/2561 เรื่อง จัดตั้งศูนย์ประมวลข้อมูลการข่าวทางศุลกากร (ศปข.) (Customs Intelligence Center (CIC)) ของกรมศุลกากรและมอบหมายหน้าที่ความรับผิดชอบ ลงวันที่ 17 มกราคม พ.ศ. 2561. 2561, 17 มกราคม.

ชนิตา รัตนชล. 2562. "ความต้องการสวัสดิการตามเจเนอเรชั่นของบุคลากรสายสนับสนุน มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์." *รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, รัฐประศาสนศาสตร์, มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์*.

ประมวลระเบียบปฏิบัติศุลกากร พ.ศ. 2560 ข้อ 7 02 02 21 การรายงานการจับของลักลอบหนีศุลกากรการหลีกเลี่ยงอากรหรือการห้ามการกักต. 2560. edited by กรมศุลกากร.

พระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. 2540. 2540, 10 กันยายน.

พระราชบัญญัติข่าวกรองแห่งชาติ พ.ศ. 2562. 2562, 16 เมษายน.

วันชัย มีชาติ. 2559. การบริหารองค์การ. พิมพ์ครั้งที่ 8. ed.: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ-สกุล	อัษฎา หิรัญบุรณะ
วัน เดือน ปี เกิด	14 เมษายน 2539
สถานที่เกิด	กรุงเทพฯ
วุฒิการศึกษา	รัฐศาสตรบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ที่อยู่ปัจจุบัน	67/143 ม.3 ต.หลักหก อ.เมือง จ.ปทุมธานี 12000
ผลงานตีพิมพ์	-
รางวัลที่ได้รับ	-

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY